

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
STRATEGINIO VALDYMO IR POLITIKOS FAKULTETO
APLINKOS POLITIKOS IR VALDYMO KATEDRA

RITA MORKŪNIENĖ
(APLINKOS APSAUGOS POLITIKA IR ADMINISTRAVIMAS)

**ADMINISTRATORIAUS VAIDMENS VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOJE VERTINIMAS**

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas –
doc. dr. Algimantas Bakas

Vilnius, 2008

TURINYS

ĮVADAS	4
1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMŲ VALDYMAS	7
1.1. Bendrosios sąvokos susijusios su atliekų apibrėžtimi ir teisinis reglamentavimas	7
1.1.1. Komunalinių atliekų samprata ir klasifikacija	8
1.1.2. Atliekų tvarkymo politikos principai	10
1.1.3. Atliekų tvarkymo sektoriaus teisės aktai	11
1.1.3.1. Europos Sąjungos atliekų tvarkymo teisinis reglamentavimas.....	11
1.1.3.2. Lietuvos Respublikos teisės aktai reglamentuojantys atliekų tvarkymą	13
1.2. Komunalinių atliekų tvarkymo procesas ir sistema.....	16
1.3. Institucinė atsakomybė ir planavimas atliekų tvarkyme.....	18
2. VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA	21
2.1. Savivaldybės institucinė samprata ir jos funkcijos komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje ..	22
2.2. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimas.....	23
2.2.1. Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo teisinis reglamentavimas	24
2.2.2. Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo organizavimas	25
2.2.2.1. Komunalinių atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimas	26
2.2.2.2. Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis	28
2.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	29
2.4. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kontrolė	31
2.4.1. Valstybinė kontrolė bei priežiūra.....	31
2.4.2. Vilniaus miesto savivaldybės kontrolė bei priežiūra	32
2.5. Administratoriaus uždaviniai ir funkcijos.....	34
2.6. Administratoriai, veikiantys Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje.....	36
3. ADMINISTRATORIAUS VAIDMENS VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOJE ANALIZĖ UAB „NAUJAMIESČIO BŪSTAS“ PAVYZDŽIU	38
3.1. Specifinės Administratoriaus funkcijos susijusios su komunalinių atliekų tvarkymu	38
3.1.1. Administravimo tarifų apskaičiavimas, įvertinant atliekų tvarkymą.....	39
3.1.2. Ūkinio – finansinio plano esmė	41
3.2. Administratoriaus veikla Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje	41

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų sutartis	43
3.4. Gyventojų ir ekspertų apklausos metodika ir organizavimas	47
3.5. Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų požiūrio į Administratoriaus vaidmenį komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tyrimo rezultatai	49
3.6. Ekspertų požiūris į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje	56
3.7. Tyrimo išvados	62
IŠVADOS	64
REKOMENDACIJOS IR PASIŪLYMAI.....	66
LITERATŪROS SĄRAŠAS	67
SANTRAUKA.....	74
SUMMARY	75
PRIEDAI.....	76

IVADAS

Į Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo teisinius dokumentus buvo perkeltos visos Europos Sąjungos atliekų tvarkymo teisės aktų nuostatos, pagrindiniai principai bei prioritetai.

Viena iš svarbiausių savivaldybių aplinkos apsaugos prioritetinių sričių organizuoti, administruoti, plėtoti ir teikti komunalinių atliekų tvarkymo viešąją paslaugą visoje savivaldybės teritorijoje taip, kad visas atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų turėtojas pagal principą „teršėjas moka“.

Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyviai yra įmonės – administratoriai, atliekančios daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimą, kuriam administraciniu aktu nustatytos darbų apimtys atlikti komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo paslaugos bei mokesčių administravimo funkcijas.

Administratoriaus veiklą butų ir kitų patalpų bendrosios dalinės nuosavybės administravime reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.84 straipsnio 1 punkto nuostata,¹ jeigu butų ir kitų patalpų savininkai neįsteigia gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrijos arba nesudaro jungtinės veiklos sutarties, skiriamas bendrojo naudojimo objektų administratorius. (Toliau – Administratorius).

Mokesčius Administratorius už daugiabučiui namui priskirtų komunalinių atliekų kontenerių išvežimą apskaičiuoja ir patalpų savininkams paskirsto pagal faktiškai išvežtų atliekų kiekį, vadovaudamasis Vilniaus miesto savivaldybės tarybos patvirtintomis atliekų tvarkymo taisyklėmis, nustatytais tarifais ir su šių paslaugų teikėjais sudarytomis sutartimis.

Administravimas – tai itin sudėtingas, daugiaplanis procesas, suvokiamas materialiuoju, intelektiniu, dvasiniu aspektais. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos srityje administravimas suvokiamas kaip Administratoriaus vaidmuo aplinkos apsaugos srityje, mokesčių administravimas, sutartiniai įsipareigojimai, aplinkosauginis švietimas ir gyventojų informavimas, higienos bei sveikos gyvensenos pradų skiepijimas, saugus atliekų surinkimas ir išvežimas bei atliekų rūšiavimas, kontrolė, viešųjų paslaugų teikimas, organizavimas, planavimas, įstaigų ir įmonių bendradarbiavimas.

Nors iki šiol nemažai tyrinėta komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tiek teoriniu, tiek praktiniu lygmeniu, tačiau šiame magistro baigiamajame darbe atskleistas dar neanalizuotas Administratoriaus vaidmuo Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu. Darbo naujumą apibūdina ir tai, kad darbe analizuojamas ir gyventojų, ir ekspertų požiūris į Administratoriaus vaidmenį, apie ką iki šiol duomenų nerasta.

¹ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas//Valstybės žinios. 2000, Nr. 74-2262.

Tema yra aktuali tuo, kad daugiabučius gyvenamuosius namus administruojančios įmonės – Administratoriai yra natūraliai veikiantys komunalinio ūkio srityje dalyviai, turintys dešimtmečiais sukauptą patirtį komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo ir mokesčių administravimo srityje.

Mokestis už komunalinių atliekų tvarkymą vilniečiams apskaitomas pagal faktinį surinktų ir išvežtų atliekų kiekį tai – naujas užmokesčio modelis, kuris savaime įpareigoja visus Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo dalyvius vadovautis protingumo, sąžiningumo ir teisingumo principais.

Pasirinkta tema įpareigoja išsiaiškinti šio modelio veiksmingumo kriterijus ir naudą.

Darbo objektas – Administratoriaus veikla Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

Darbo tikslas – įvertinti Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu.

Uždaviniai:

1. Apžvelgti komunalinių atliekų tvarkymo teisinį reglamentavimą Europos Sąjungoje ir Lietuvoje, aptarti institucijų atsakomybę bei planavimą šioje srityje, apibūdinti atliekų tvarkymo proceso ir sistemų bruožus, savivaldybės institucinę sampratą ir jai priskirtas funkcijas komunalinių atliekų tvarkymo srityje.

2. Išanalizuoti specialią metodinę medžiagą, Lietuvos Respublikos teisės aktus ir savivaldybės administracinius aktus, susijusius su daugiabučius gyvenamuosius namus administruojančių įmonių veikla ir Administratoriams deleguotas specifines funkcijas, realizuojant naują Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo modelį – pagal faktinį atliekų išvežimo kiekį apskaičiuoti bei teisingai paskirstyti gyventojams mokesčius už suteiktas komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo paslaugas.

3. Išsiaiškinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Naujamiesčio ir Žvėryno seniūnijose, veikiančio Administratoriaus – UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu, gyventojų ir atliekų tvarkyme dalyvaujančių institucijų požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, iširti komunalinių atliekų administravimo problemas bei sritis ir įvertinti viešosios paslaugos teikimo vilniečiams kokybę bei šios paslaugos mokesčio (tarifo) apskaičiavimą, kaip pagrindinį administravimo rodiklį.

Hipotezė: kolektyvinių konteinerių administracinis ir fizinis priskyrimas konkrečioms atliekų turėtojų (gyventojų) grupėms, ir šios naudos suvokimas didina pagrindinio Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principo – atsiskaitymo už suteiktas atliekų tvarkymo paslaugas pagal faktinį atliekų kiekį, realizavimą.

Tyrimo metodai: tyrimas atliktas taikant teorinius ir empirinius tyrimo metodus: mokslinės literatūros bei dokumentų analizė, lyginamoji analizė, apibendrinamoji analizė, kritinė analizė, anketinė apklausa, interviu ir aprašomoji statistinė analizė.

Darbo apimtis: darbą sudaro įvadas, 3 skyriai suskirstyti į poskyrius, išvados, rekomendacijos ir pasiūlymai, santrauka lietuvių ir anglų kalbomis, išnagrinėti 87 literatūros šaltiniai. Darbe pateikiama 13 paveikslėlių, 6 lentelės (iš jų 3 sudarytos autorės) ir 9 priedai.

Darbe naudojamos pagrindinės sąvokos:

Administratorius – pastatų priežiūros ir administravimo paslaugas daugiabučiams namams, sodams, garažams ar kitiems pastatams teisės aktų nustatyta tvarka teikianti įmonė.

Administravimas – butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios dalinės nuosavybės paprastasis administravimas, kai administratorius atlieka visus veiksmus, būtinus daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektams išsaugoti ir jų naudojimui pagal tikslingą paskirtį užtikrinti.

Atliekų turėtojas tai – atliekų gamintojas arba juridinis ar fizinis asmuo, kuris turi atliekų arba kurio veiklos metu susidaro komunalinės atliekos.

Atliekų tvarkytojas – įmonė, registruota atliekas tvarkančių įmonių registre, kuri pagal nustatytus reikalavimus tvarko atliekas taip, kaip nustatyta įstatymais ir kitais teisės aktais.

Daugiabutis namas – trijų ir daugiau butų gyvenamasis namas. Daugiabučiame name gali būti ir negyvenamųjų patalpų – prekybos, administracinės, viešojo maitinimo ir kitos.

Kolektyvinis konteineris – komunalinių atliekų surinkimo konteineris, esantis konteinerių aikštelėje, kuriuo naudojasi daugiau negu vienas komunalinių atliekų turėtojas.

Konteinerių aikštelė – nustatyta tvarka įrengta vieta komunalinių atliekų surinkimo konteineriams pastatyti. Konteinerių aikštelėje kartu ar atskirai gali būti statomi kolektyviniai konteineriai, skirti mišrioms komunalinėms atliekoms ir antrinėms žaliavoms surinkti.

Patalpos – gyvenamosios ir negyvenamosios patalpos, esančios pastate.

Regioninis sąvartynas – Vilniaus regiono komunalinių atliekų sąvartynas, esantis Elektrėnų savivaldybės Vievio seniūnijos Kazokiškių kaime.

Savivaldybės atliekų tvarkymo operatorius – atliekų tvarkymo įmonė, laimėjusi savivaldybės organizuotą atrankos konkursą (komunalinių atliekų surinkimo, pervežimo ir perdavimo naudoti ar šalinti paslaugų operatoriaus konkursą), kurio pagrindu tarp šios atliekų tvarkymo įmonės ir savivaldybės yra sudaroma paslaugų teikimo sutartis.

1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMŲ VALDYMAS

Analizuojant daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo funkcijas atliekančių įmonių (toliau – Administratorius) vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybės) komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, svarbu apibrėžti ir nustatyti Administratoriaus kompetencijos ribas atliekų tvarkymo politikoje, nes tai įtakoja Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, administravimą, plėtojimą ir komunalinių atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimą visoje savivaldybės teritorijoje taip, kad visas atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų turėtojas pagal principą „teršėjas moka“.

Taip pat svarbu, iš bendro atliekų apibrėžties konteksto išskirti ir paaiškinti komunalinių atliekų sąvokas ir jų susidarymo šaltinius.

1.1. Bendrosios sąvokos, susijusios su atliekų apibrėžtimi ir teisinis reglamentavimas

Kodifikavus direktyvą 75/442/EEB, Europos Parlamentas ir taryba 2006 m. balandžio 5 d. priėmė bendrąją atliekų direktyvą (2006/12/EB). Šioje direktyvoje „atliekos“ reiškia medžiagą ar daiktą, patenkantį į šios direktyvos I priede nustatytas kategorijas, kurių atliekų turėtojas atsikrato, ketina atsikratyti arba privalo atsikratyti.²

EB komisijos Komunikate tarybai ir Europos parlamentui 2007 m. aplinkos politikos apžvalgoje rašoma, kad Europos Teisingumo teismas ne kartą pažymėjo, jog siekiant atitikti Direktyvos 2006/12/EB ir EB sutarties 174 straipsnio 2 dalies nuostatas Bendrijos aplinkos politika turi būti siekiama aukšto apsaugos lygio, tikslus, būtina plačiai aiškinti atliekų apibrėžti.³

Tiek Bendrojoje atliekų direktyvoje (2006/12/EB), tiek EB Komisijos sprendime 2000/532/EB pateiktame Europos atliekų sąrašė atliekų apibrėžtis daugiausia grindžiama „atsikratymo“ sąvoka.

Atliekų apibrėžimas pateiktas Europos Bendrijos atliekų direktyvoje privalomas visoms valstybėms narėms, nepriklausomai nuo to, ar atliekos bus perdirbamos ar šalinamos, sudarytas atliekų sąrašas, kuris periodiškai peržiūrimas ir papildomas.

Perkėlus Europos Sąjungos atliekų tvarkymo direktyvų nuostatas į Lietuvos nacionalinę teisę, bendra atliekų apibrėžtis yra išaiškinta Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 4 punkte. Atliekos – bet kokios medžiagos ar daiktai, kurių atliekų turėtojas atsikrato,

² Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl atliekų 2006/12/EB

³ Europos bendrijų komisija. Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui aiškinamasis komunikatas dėl atliekų ir šalutinių produktų (COM/2008/409) 2008-07-02. <http://www3.lrs.lt/c-bin/eu/getfmt?C1=e&C2=51665>.

nori atsikratyti ar privalo atsikratyti ir kurie priklauso atliekų kategorijoms, nurodytoms įstatymo 1 priede, bei patenka į Aplinkos ministerijos patvirtintą atliekų sąrašą.⁴

Pagal poveikį aplinkai ir susidarymo sritis visos atliekos klasifikuojamos į pavojingas ir nepavojingas.

Pavojingos atliekos – atliekos, atliekų sąrašė pažymėtos kaip pavojingos, pasižyminčios viena ar keliomis pavojingumą lemiančiomis savybėmis, nurodytomis Atliekų tvarkymo įstatymo 4 priede, ir atitinkančios Aplinkos ministerijos nustatytus atliekų pavojingumo kriterijus, bei kitos atliekos, atliekų sąrašė nepažymėtos kaip pavojingos, tačiau pasižyminčios viena ar keliomis pavojingumą lemiančiomis savybėmis ir atitinkančios atliekų pavojingumo kriterijus.⁵

Absoliuti dauguma pavojingų atliekų susidaro gamybos ir verslo įmonėse ir tik nežymi dalis buityje.

Pavojingas atliekas galima būtų klasifikuoti pagal jų tvarkymo būdą ir išskirti šias pagrindines atliekų tvarkymo grupes:

Deginimo būdas tai – naftos ir vandens emulsija, dervos, klijų, dažų, medicininių ir kitos tokiu būdu tvarkytinos atliekos;

Fiziniais ir cheminiais metodais tvarkytinos atliekos tai – galvanizacijos cechų šlamas, rūgštinių akumuliatorių elektrolitas, liuminescencinės lempos, mineralinės vatos atliekos ir kitos šiuo metodu tvarkomos atliekos.

Deponuotinių (saugotinių) atliekų grupės pagrindinę dalį sudaro radioaktyviosios atliekos tai – itin pavojingų atliekų kategorija, kurios tvarkomos atskirai nuo kitų pavojingų atliekų. Lietuvoje radioaktyviųjų atliekų šaltinis yra Ignalinos atominė elektrinė.

Nepavojingos atliekos – visokios atliekos, nepriskiriamos pavojingoms atliekomis. Vykdam jų apskaitą, skirstomos į šias pagrindines grupes: 1) organinės atliekos 2) mineralinių žaliavų atliekos 3) buitinės atliekos 4) antrinės žaliavos 5) statybinių medžiagų atliekos 6) gatvių ir kelių sąšlavos 7) kitos nepavojingos atliekos.

1.1.1. Komunalinių atliekų samprata ir klasifikacija

Buitinės (buityje susidarančios) ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas vadinamos komunalinėmis atliekomis, už jų tvarkymą yra atsakingos savivaldybės ir sudaro atskirą savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Jos išskiriamos į šiuos srautus:

⁴ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas//Valstybės žinios. 2003, Nr. 61-1726.

⁵ Ten pat

➤ Mišrios komunalinės atliekos – atliekų turėtojų neišrūšiuotos komunalinės atliekos.

➤ Antrinės žaliavos – tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos. Jas sudaro pakuočių atliekos ir pakuočių medžiagos, kurios pagal Atliekų tvarkymo įstatyme pateiktą atliekų apibrėžimą yra priskiriamos atliekoms, išskyrus pakuočių gamybos atliekas, kitos stiklo, plastikų, metalo, popieriaus ir kartono atliekos.

➤ Biodegraduojamos atliekos tai – maisto, žaliosios ir kt. biodegraduojamos atliekos, esančios komunalinėse atliekose:

– Žaliosios atliekos – sodų, parkų, skverų, kapinių, kitų apželdintų teritorijų priežiūros atliekos: medžių ir krūmų genėjimo atliekos, nušienauta žolė, lapai, gėlės, drožlės;

– Maisto atliekos – maitinimo įstaigose susidarančios maisto ruošimo atliekos ir netinkami maisto produktai, taip pat kitos Savivaldybės nustatytos maisto atliekos.

➤ Kitas specifines komunalines atliekas sudaro:

Statybos ir griovimo atliekos – atliekos, susidarančios statant, rekonstruojant, remontuojant ar griaunant statinius, taip pat statybos gaminių brokas

Didžiosios atliekos – stambūs buities apyvokos daiktai: baldai, langai, durys, dviračiai, karkasai, indai, talpos, taip pat kitos namų ūkyje susidarančios didelių matmenų atliekos ir kitos stambiagabaritės atliekos.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekos – įranga, kuriai tinkamai funkcionuoti reikalingos elektros srovės arba elektromagnetiniai laukai, ir įranga, skirta kurti, perduoti arba išmatuoti tokias sroves ar laukus, priklausanti AM nustatytoms kategorijoms ir skirta naudoti su ne didesne kaip 1000 V įtampa esant kintamajai srovei ir su ne didesne kaip 1500 V įtampa esant nuolatinei srovei.

Apmokestinamųjų gaminių atliekos – tai netinkamos naudoti padangos, akumulatoriai, gyvsidabrio lempos, galvaniniai elementai, vidaus degimo variklių degalų ir (ar) tepalų filtrai, vidaus degimo variklių įsiurbimo oro filtrai, automobilių hidrauliniai (tepaliniai) amortizatoriai.

Komunalinės pavojingos atliekos – namų ūkiuose, smulkiose įmonėse, įstaigose ir organizacijose susidarančios pavojingos atliekos: galvaniniai elementai, akumulatoriai, pasenę vaistai, buities chemijos produktai, lakų, dažų, skiediklių atliekos, cheminėmis medžiagomis užteršta pakuotė, panaudoti tepalai, tepalų filtrai ir kitos naftos produktų atliekos, gyvsidabrio turinčios atliekos, asbestas, ar kitos pavojingos atliekos.

Bešeimininkės atliekos – atliekos, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba, kuris neegzistuoja.

Gatvių, šaligatvių ir kitų teritorijų valymo sąšlavos – smulkios medžių šakos, lapai, pumpurai, žiedai, smulkios komunalinės atliekos, dulkės, žemės, purvas, smėlis, žvyras ir kitos

panašios medžiagos, kurios susidaro valant gatves, šaligatvius ir kitas teritorijas, bei šiukšlės, išmetamos į viešose vietose esančias šiukšlių dėžes (urnas).

Pažymėtina, kad buityje pavojingų atliekų susidaro nežymi dalis, tačiau komunalinių atliekų tvarkymo procese būtent šios atliekos savivaldybėms kelia daugiausia rūpesčių.

Atliekų apibrėžimas Europos Bendrijos atliekų direktyvoje privalomas visoms valstybėms narėms, nepriklausomai nuo to, ar atliekos bus perdirbamos ar šalinamos ir pateiktame Europos atliekų sąraše atliekų apibrėžtis daugiausia grindžiama „atsikratymo“ sąvoka. Pagal poveikį aplinkai ir susidarymo sritis visos atliekos klasifikuojamos į pavojingas ir nepavojingas. Buitinės (buityje susidarančios) ir kitos atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas vadinamos komunalinėmis atliekomis, už jų tvarkymą yra atsakingos savivaldybės ir sudaro atskirą savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

1.1.2. Atliekų tvarkymo politikos principai

Šiuolaikiniu požiūriu, atliekos turi būti laikomos ne kaip aplinkos teršalais, o medžiagų ištekliais, kurių žmogus nesugeba ar nenori pasinaudoti.⁶

Pagrindinis strateginis Europos Sąjungos atliekų tvarkymo tikslas – užtikrinti aukštą aplinkos apsaugos lygį nepažeidžiant vidaus rinkos veiklos ir skatinti darnųjį vystymąsi. Europos Sąjungos atliekų tvarkymas grindžiamas šiais pagrindiniais principais:

➤ Atliekų (tvarkymo principų) hierarchija klasifikuoja pasirenkamas atliekų tvarkymo strategijas taikant esminį atliekų minimizavimo kriterijų. Pagrindinės strategijos yra atliekų mažinimas, pakartotinis panaudojimas bei perdirbimas (angl. "3 R's": reduce, reuse, recycle). Šios hierarchijos pagrindinis tikslas yra išgauti maksimalią naudą iš produktų ir minimalų atliekų kiekį.

➤ Atliekų tvarkymo įrenginių pakankamumo principas – tenkinant Bendrijos ir valstybės poreikius bendradarbiaudamos valstybės narės, jeigu tai būtina, turi sukurti atliekų šalinimo tinklą Bendrijos mastu.

➤ Geriausiai prieinamos technologijos taikymo principas – mažinant atliekų tvarkymo įrenginių aplinkos taršą taikyti geriausiai prieinamas technologijas, kurios nereikalauja per didelių sąnaudų.

➤ Artimumo principas – atliekos turi būti šalinamos kuo arčiau susidarymo vietos;

➤ Atsargumo principas – siekti, kad atliekų tvarkymo veikla nekeltų grėsmės aplinkai ir žmonių sveikatai;

⁶ Juknys R. Aplinkotyra. – Kaunas, 2005. P. 259.

➤ Gamintojo atsakomybės principas – gamintojai atsakingi ir fiziškai, ir finansiškai už savo gaminius, kuriuos panaudojus jie tampa atliekomis, kurias būtina sutvarkyti;

➤ „Teršėjas moka“ principas – atliekų tvarkymo išlaidas turi padengti atliekų turėtojai arba atliekų gamintojai.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo politika remiasi Europos Sąjungos principinėmis nuostatomis. Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistema administruojama, organizuojama bei plėtojama pagal principą „teršėjas moka“.

Į Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo teisinius dokumentus buvo perkeltos visos Europos Sąjungos teisės aktų atliekų tvarkymo principų nuostatos bei pagrindiniai prioritetai. Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistema administruojama, organizuojama bei plėtojama pagal principą „teršėjas moka“.

1.1.3. Atliekų tvarkymo sektoriaus teisės aktai

1.1.3.1. Europos Sąjungos atliekų tvarkymo teisinis reglamentavimas

Šiame poskyryje trumpai apžvelgta Bendroji direktyva dėl atliekų (2006/12/EB), o kiti teisės aktai tik paminėti.

Europos Sąjungos aplinkos apsaugą reglamentuoja daugiau kaip 300 teisės aktų.⁷

Europos Sąjungos atliekų tvarkymo sektoriaus teisės aktus galima būtų suskirstyti į bendruosius, įrenginių, ir atliekų srautų tvarkymo teisės aktus.

Bendrųjų teisės aktų nuostatos taikomos visoms atliekoms ir jų tvarkymo būdams: Bendroji direktyva dėl atliekų (2006/12/EB), Pavojingų atliekų direktyva (91/689/EB), Reglamentas dėl atliekų vežimo (EEB/259/93), Konvencija dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės (1989 m.) ir Reglamentas dėl atliekų statistikos (EB/2150/2002).

Atliekų tvarkymo įrenginių teisės aktų nuostatos reglamentuoja reikalavimus įrenginiams: Atliekų deginimo direktyva (89/369/EEB), Pavojingų atliekų deginimo direktyva (94/67/EEB), Pavojingų ir nepavojingų atliekų deginimo direktyva (200/76/EB), Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės direktyva (96/61/EB), Atliekų sąvartynų direktyva (1999/31/EB), Laivuose susidariusių atliekų priėmimo direktyva (200/59/EB).

Atliekų srautų arba specifinių atliekų teisės aktų nuostatos taikomos tik vienam ar kitam atliekų srautui: Alyvų atliekų direktyva (75/439/EEB), Titano dioksido atliekų direktyva (78/178/EEB), Nuotekų dumblo direktyva (86/276/EEB), Baterijų ir akumuliatorių direktyva

⁷ Phinnemore D., McGowan L. A Dictionary of the European Union. – London: 2002. P. 137-140.

(91/157/EEB), Pakavimo atliekų direktyva (94/62/EB), Polichlorbifenilų (PBC) ir polichlorterfenilų (PCT) direktyva (96/59/EB), Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių direktyva (200/53/EB), Elektros ir elektroninės įrangos atliekų direktyva (2002/96/EB).

Bendroji direktyva dėl atliekų (2006/12/EB)⁸ nustato bendruosius Europos Sąjungos atliekų tvarkymo politikos principus, sudaro šios politikos pagrindą, rengiami visi kiti atliekų tvarkymą reglamentuojantys Europos Sąjungos teisės aktai ir kiti dokumentai. Ši direktyva buvo priimta 2006 m. balandžio 5 d., kodifikavus ET direktyvą 75/442/EEB tai - pagrindinis ES atliekų tvarkymo teisės aktas. Direktyvos dėka buvo suvienodinti atliekų tvarkymo reikalavimai ir veiksmai valstybėse narėse. Šioje direktyvoje ir iš dalies ją keičiančioje direktyvoje 91/156/EEB buvo suvienodintos su atliekų tvarkymu susijusios sąvokos visose valstybėse narėse, įpareigojanti valstybes nares imtis atitinkamų priemonių, skatinančių atliekų prevenciją arba atliekų gamybos ir jų kenksmingo poveikio mažinimą; atliekų panaudojimą, taip pat priemonių užtikrinti, kad atliekos būtų panaudotos ar pašalintos nesukeliant pavojaus žmonėms ir nenaudojant procesų ar būdų, galinčių pakenkti aplinkai bei numatanti tam reikalingas priemones.

Pagal direktyvos reikalavimus atliekų tvarkytojas atliekų tvarkymo veiklai vykdyti privalo gauti už atliekų tvarkymą atsakingos valstybės narės institucijos leidimą. Visų atliekų tvarkytojų veikla turi būti reguliariai tikrinama, jie privalo vykdyti atliekų apskaitą. Direktyvoje nustatyta, kad atliekų tvarkymo išlaidas padengiamos remiantis teršėjas moka principu.⁹

Direktyvoje dėl atliekų sąvartynų¹⁰ nustatyta, kad valstybės narės sukuria nacionalinę strategiją, kaip sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų 13 kiekį, imasi priemonių, kad sąvartynuose būtų šalinamos tik apdorotos atliekos.

Direktyvoje dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų¹¹ nustatyta, kad valstybės narės užtikrina, jog būtų įdiegtos sistemos, leisiančios galutiniams atliekų turėtojams ir platintojams gražinti elektros ir elektronines įrangos atliekas bent jau nemokamai, užtikrina, kad būtų įrengti ir gyventojams prieinami reikalingi surinkimo įrenginiai.

Valstybės narės gali numatyti specialią elektros ir elektroninės įrangos atliekų gražinimo tvarką, jei įrangoje nėra pagrindiniu komponentu arba įrangoje yra kitokių negu elektros ir elektroninės įrangos atliekų.

⁸ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB dėl atliekų.

⁹ Aplinkos politika ir valdymas: vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto leidybos centras, 2008. P.144.

¹⁰ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. 2008 m. rugsėjo 25 d. Nr. VA-P-30-2-17,,Buitinių atliekų tvarkymas. Ataskaita. 2008 m." // www.vkontrole.lt/auditas_ataskaita.php?2685 Prisijungimo laikas: 2008-11-05

¹¹ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/96/EB dėl elektros ir elektronines įrangos atliekų su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003-12-08 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/108/EB 5 str. 2 d. a p.

1.1.3.2. Lietuvos Respublikos teisės aktai reglamentuojantys atliekų tvarkymą

Konstitucija tai – pagrindinis Lietuvos Respublikos įstatymas. Šio įstatymo ketvirtas skirsnis reglamentuoja Tautos ūkio ir darbo nuostatas, kurio 53 straipsnis apibrėžia valstybės ir žmogaus pareigą, kad Valstybė ir kiekvienas asmuo privalo saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, o 54 straipsnis apibrėžia, jog Valstybė rūpinasi natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos, atskirų gamtos objektų ir ypač vertingų vietovių apsauga, prižiūri, kad su saiku būtų naudojami, taip pat atkuriami ir gausinami gamtos išteklių.

Įstatymu draudžiama niokoti žemę, jos gelmes, vandenį, teršti vandenį ir orą, daryti radiacinį poveikį aplinkai bei skurdinti augaliją ir gyvūniją.¹²

Lietuvai integruojantis, ir kaip būsimai naujai narei, į Europos Sąjungą buvo būtina ne tik perkelti ir įtraukti Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas į nacionalinės teisės sistemą, bet ir įgyvendinti, skiriant finansinius, techninius ir žmoniškuosius išteklius bei vykdyti, įdiegiant kontrolės ir nuobaudų mechanizmus, kurie užtikrina įstatymų nuostatų laikymąsi.

Šiame poskyryje apžvelgsime tuos teisės aktus, kurių nuostatos tiesiogiai susiję su savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistema.

Kaip ir Europos Sąjungos teisės aktai taip ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo bendrųjų teisės aktų grupės nuostatos reglamentuoja bendruosius Lietuvos atliekų tvarkymo politikos principus taikomas visoms atliekomis ir jų tvarkymo būdams, tai:

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas¹³ reguliuoja visuomeninius santykius aplinkosaugos srityje, nustato atliekų tvarkymo principus, pagrindines juridinių bei fizinių asmenų teises ir pareigas. 23 straipsnyje skelbiama, kad asmenys privalo laikytis LR įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytų atliekų tvarkymo reikalavimų, o atliekų tvarkymo išlaidas apmoka teršėjas.

Atliekų tvarkymo įstatymas¹⁴ pagrindinis atliekų tvarkymą Lietuvos Respublikos reglamentuojantis teisės aktas, nustatantis bendruosius atliekų prevencijos, apskaitos, surinkimo, saugojimo, vežimo, naudojimo, šalinimo reikalavimus, kad būtų išvengta atliekų neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai. Suformuluoti ir sukonkretinti pagrindiniai su atliekų tvarkymu susijusių sąvokų apibrėžimai ir prioritetai, atliekų tvarkymo sistemų organizavimo ir planavimo principai.

Atliekų tvarkymo įstatymas yra susijęs su aplinkos apsauga, nustatytos ministerijų, apskričių viršinių administracijų, savivaldybių funkcijos, organizuojant atliekų tvarkymą.

¹² Lietuvos Respublikos Konstitucija.// Valstybės žinios, 1992, Nr. 33-1014.

¹³ Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas//Valstybės žinios, 1992, Nr. 5-75.

¹⁴ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas// Valstybės žinios, 1998, Nr. 61-1726.

Šiame įstatyme nurodytiems atliekų tvarkymo prioritetams įgyvendinti turi būti parengtas Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas, kurio tikslai numato valstybės institucijoms sukurti racionalią bendrą atliekų tvarkymo sistemą, nustatyti atliekų tvarkymo užduotis, priemones ir veiksmus, užtikrinančius racionalų atliekų medžiaginių ir energetinių išteklių panaudojimą. Regioninėms institucijoms parengti regioninius atliekų tvarkymo planus, kurių priemonės užtikrintų Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimą. Vietos savivaldos institucijos savivaldybių atliekų tvarkymo planuose turi nustatyti priemones, užtikrinančias Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane bei regioniniuose atliekų tvarkymo planuose nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Atliekų tvarkymo taisyklės¹⁵ patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 metais, pakeistos 2003 m. gruodžio 30 d.¹⁶ yra atliekų tvarkymo įstatymo papildymas, kuriame nustatytos detalios atliekų tvarkymo ir kontrolės priemonės.

Šių taisyklių bendrosios nuostatos reglamentuoja atliekų surinkimo, saugojimo, vežimo, naudojimo, šalinimo, apskaitos, identifikavimo, deklaravimo, rūšiavimo bei ženklinimo tvarką.

Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas¹⁷ parengtas vadovaujantis Atlieku tvarkymo įstatyme nurodytiems atliekų tvarkymo prioritetams įgyvendinti.

2007 m. patikslintame plane nustatyta ir toliau plėtoti regionines atliekų tvarkymo sistemas. Savivaldybės teritorijoje susidariusias atliekas turės tvarkyti ne pačios savivaldybės, o jau tik to atliekų tvarkymo regiono, kuriam priklauso savivaldybė, infrastruktūros objektuose t.y. nepavojingų atliekų sąvartynuose, kompostavimo aikštelėse ir pan. Plane savivaldybėms pavestos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys:

- iki 2009 m. užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė (teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų), geros kokybės, įperkama, atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus;
- parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, vadovaujantis minimaliais reikalavimais (įrengiant atitinkamą skaičių antrinių žaliavų konteinerių aikštelių) ir kt.;
- iki 2013 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 procentų susidariusių savivaldybės teritorijoje atliekų per metus;

¹⁵Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo taisyklės//Valstybės žinios, 1999, Nr. 63-2056.

¹⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 722 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. 217 „Dėl atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“//Valstybės žinios, 2004, Nr. 68-2381.

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimas Nr. 519 „Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“//Valstybės žinios, 2002, Nr. 40-1499.

➤ iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų aikštelė 50 000 gyventojų ir ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.

Šios užduotys nustatytos atsižvelgiant į Europos Sąjungos direktyvų dėl atliekų, dėl atliekų sąvartynų, dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų nuostatas.

Įrenginių teisės aktų grupė reglamentuoja atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimo kontrolės sistemos reikalavimus:

Buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo punktų įrengimo ir eksploatavimo taisyklių¹⁸ bendrosios nuostatos reglamentuoja šių atliekų punktų įrengimo ir eksploatavimo reikalavimus.

Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklės¹⁹ nustato detalius atliekų sąvartynų techninius standartus, atliekų šalinimo sąvartynuose tvarką bei sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo reikalavimus.

Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklės²⁰ buvo perkelti direktyvos 96/61/EC „Dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės“ galiojanti Europos Sąjungos gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo sistemos nuostatų reikalavimai.

Atskirų atliekų srautų tvarkymo teisės aktų grupės nuostatos reglamentuoja vieno ar kito atskiro atliekų srauto reikalavimus, atsižvelgiant į specifinius to srauto reikalavimus, tai:

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklės²¹ nustato pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotis, parengia ir patvirtina teisės aktus, nustatančius ribinius leistinus kenksmingų medžiagų kiekius pakuotėse bei jų kontrolės tvarką, pakuočių ženklinimo bei pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitos tvarką, pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašą ir užstato dydį, užstato sistemos įgyvendinimo tvarką bei kitus pakuočių ir pakuočių atliekų įstatymui įgyvendinti būtinus teisės aktus.

Išeikvotų baterijų ir akumuliatorių tvarkymo taisyklės²² nustato išekvotų baterijų ir akumuliatorių surinkimo, laikino saugojimo, vežimo, naudojimo, kontrolės ir dokumentacijos saugojimo tvarką.

¹⁸ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. 179 „Dėl buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo punktų įrengimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“//Valstybės žinios.2001, Nr. 32-1086.

¹⁹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymas Nr. 444 „Dėl atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“// Valstybės žinios. 2000-11-10, Nr. 96-3051.

²⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 80 „Dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“//Valstybės žinios. 2002 Nr. 85-3684.

²¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 348 „Dėl pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“//Valstybės žinios. 2002, Nr. 81-3503.

²² Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr.625 „Dėl išekvotų baterijų ir akumuliatorių tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ // Valstybės žinios, 2002-01-04, Nr. 1-12

Rekomendacijos organinių atliekų kompostavimui²³ taikomos norint suskaidyti biologiškai yrančias medžiagas, kad būtų sumažintas sąvartynų tūris. Jos nustato kompostavimo sąlygas, nurodo technologines schemas bei gaunamo komposto panaudojimo galimybes. Jomis gali pasinaudoti fiziniai ir juridiniai asmenys, užsiimantys komposto gamyba.

Lietuvai integruojantis, ir kaip būsimai naujai narei, į Europos Sąjungą buvo būtina ne tik perkelti ir įtraukti Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas į nacionalinės teisės sistemą, bet ir įgyvendinti, skiriant finansinius, techninius ir žmoniškuosius išteklius bei vykdyti, įdiegiant kontrolės ir nuobaudų mechanizmus, kurie užtikrina įstatymų nuostatų laikymąsi.

1.2. Komunalinių atliekų tvarkymo procesas ir sistema

Atliekų tvarkymas yra sudėtinis procesas, apimantis jų atsiradimo kontrolę, saugojimą, surinkimą, transportavimą, perdavimą surinkėjams ar perdirbėjams, perdirbimą, antrinį panaudojimą bei šalinimą²⁴ įskaitant tokios veiklos priežiūrą bei atliekų šalinimo įrenginių priežiūrą po jų uždarymo.

Šiuo metu siekiama mažinti atliekų poveikį gamtai ir natūraliai aplinkai.

Atliekų tvarkymas apima kietąsias, skystąsias ir dujines medžiagas, kurioms taikomi skirtingi tvarkymo būdai ir metodai.

Atliekų tvarkymo procesas atliekamas tokiais etapais:

➤ Atliekų susidarymo (atsiradimo) etapas – atliekos susidaro jau pirminiuose gamybos procesuose, išgaunant žaliavas, gaminant tarpines žaliavas, gaminant produktus, kurie pasiekia vartotojus.

Šiame etape sprendžiama, jeigu daiktai ar medžiagos tapo nereikalingomis, ieškoma būdų kaip jas sutvarkyti.

Kad atliekos būtų pristatytos į jų perdirbimo, panaudojimo ar šalinimo punktus jos turi būti surinktos. Pasaulyje taikomi trys atliekų surinkimo tipai: nerūšiuotų, rūšiuotų ir perdirbimui skirtų bendras atliekų surinkimas.

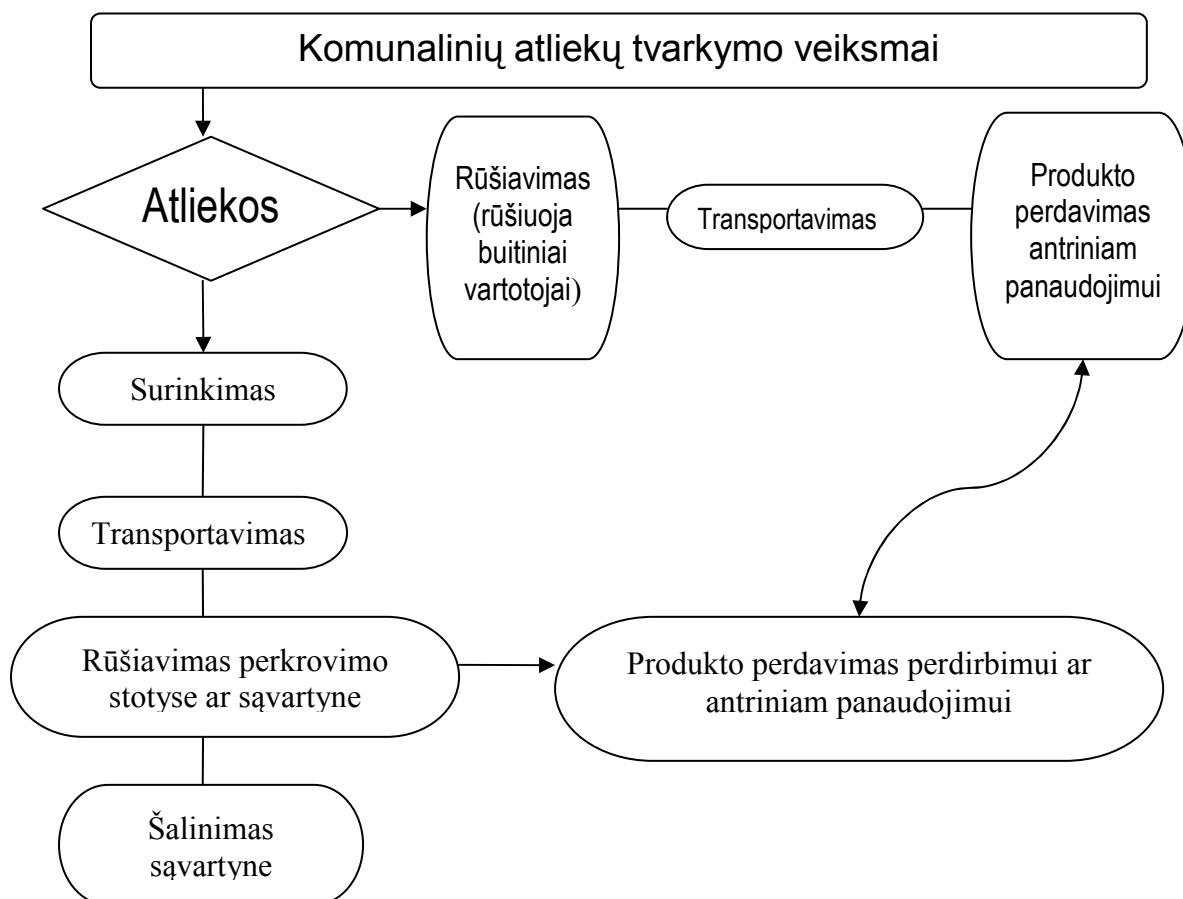
➤ Atliekų rūšiavimas jų susidarymo šaltinyje etapas – tai vienas svarbiausių atliekų tvarkymo etapų dar prieš tai kai atliekos patenka į surinkimo konteinerius, nes nuo to priklauso tolimesnė atliekų tvarkymo proceso eiga.

➤ Atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo ir pervežimo etapas – šiame etape ištuštinami ir perkraunami pirminio surinkimo konteineriai į didelius atliekų transportavimo priemones.

²³ Komunalinio ūkio ir paslaugų departamento prie Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos 1997 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. 66 „Dėl rekomendacijų organinių atliekų kompostavimui patvirtinimo“//Valstybės žinios. 1998, Nr. 7-160.

²⁴ Staniškis J. K. Integruota atliekų vadyba. – Kaunas, 2004. P.120.

- Transportavimo ir perkrovimo etapas – perkraunama perkrovimo stotyse arba sąvartyne.

1 pav. Savivaldybės atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimas.

Atliekų rūšiavimas, pirminis jų apdorojimas ir perdirbimas perkrovimo stotyse, jei atliekos nebuvo tinkamai rūšiuojamos jų susidarymo šaltinyje, arba dalis atliekų rūšiuojamos perdirbimo įmonėse, deginimo įrenginiuose ir sąvartynuose.

Atliekų šalinimas į sąvartyną vis dar išlieka galutiniu atliekų sutvarkymo etapu. Susidariusios atliekos perdirbimo, deginimo, kompostavimo ir kituose atliekų tvarkymo etapuose taip pat šalinamos sąvartyne.

Atliekų tvarkymo sistemą pagal nustatytas teisinės, administracines ir ekonomines priemones ir jų taikymą, atliekų susidarymo specifiką bei šaltinius Lietuvoje sudaro:

- Gamybos atliekų tvarkymo sistema;
- Komunalinių (savivaldybių) atliekų tvarkymo sistema.

Gamybos atliekų tvarkymo sistema apima gamybos proceso metu susidarancias atliekas, kurių tvarkymą apibrėžia gamtos išteklių naudojimo arba taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai.

Ūkio subjektai privalo tvarkyti gamybos atliekas, tarp jų ir pavojingas, laikydamiesi bendrųjų atliekų tvarkymo sistemos principų ir bendradarbiaudami su savivaldybių organizuojamomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemomis.²⁵

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – organizacinių, techninių ir teisinių priemonių visuma, susijusi su savivaldybių funkcijų įgyvendinimu atliekų tvarkymo srityje²⁶. Ji apima komunalines ir kitas savivaldybių teritorijoje susidariusias atliekas, kurios nepatenka į gamybos atliekų tvarkymo sistemą.

Atliekų apskaitos duomenimis, kasmet Lietuvoje susidaro apie 5,6 mln. tonos atliekų, 1,3 mln. tonų iš jų – komunalinės atliekos.

Augant ekonomikai ir vartojimui, bendras komunalinių atliekų kiekis kasmet didėja. Šiuo metu vienam šalies gyventojui vidutiniškai per metus tenka apie 389 kilogramai komunalinių atliekų.

Mišrių atliekų šalinimas vien tik regioniniuose sąvartynuose sudaro prielaidas pažeisti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas. Siekiant mažinti šiltnamio efektą didinančių dujų susidarymą, sąvartynuose šalinamų biodegraduojamų atliekų kiekis Lietuvai yra ribojamas.

Iki 2010 metų šių atliekų kiekis turi sudaryti ne daugiau kaip 75 proc., iki 2013 metų – ne daugiau kaip 50 proc., iki 2020 metų – ne daugiau kaip 35 proc. 2000 metų kiekio. Pagrindine priemone šioms užduotims įvykdyti ir gali tapti mišrių komunalinių atliekų deginimas specialiose šilumos (elektros) jėgainėse išgaunant energiją.

Nacionalinėje energetikos strategijoje numatyta organizuoti komunalinių atliekų rūšiavimą ir pastatyti šių atliekų deginimo įrenginius: iki 2010 metų Vilniuje, vėliau - Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.²⁷

1.3. Institucinė atsakomybė ir planavimas atliekų tvarkyme

Atliekų tvarkymo sistemų valdymą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas. Šio įstatymo penktasis skirsnis nustato atliekų tvarkymo valstybinio

²⁵ Aplinkos būklė 2004. – Vilnius: Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, 2005. P. 83.

²⁶ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas//Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726

²⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. 2008 m. rugsėjo 25 d. Nr. VA-P-30-2-17,,Buitinių atliekų tvarkymas. Ataskaita. 2008 m.” //www.vkontrole.lt ; prisijungimo laikas: 2008-11-05.

reglamentavimo funkcijas, kurios suteikiamos Aplinkos, Sveikatos apsaugos, Ūkio ir Žemės ūkio ministerijoms, Apskričių viršininkams ir savivaldybėms.

Aplinkos ministerija reglamentuoja ir administruoja visų atliekų tvarkymą, kontroliuoja nustatytų reikalavimų ir užduočių įgyvendinimą, koordinuoja kitų valstybės institucijų, apskričių viršininkų ir savivaldybių veiklą atliekų tvarkymo srityje, ieško papildomų finansavimo šaltinių valstybės institucijų bei savivaldybių parengtiems atliekų tvarkymo projektams finansuoti.

Sveikatos apsaugos ministerija atlieka pavojingų atliekų ir jų tvarkymo veiklos poveikio žmogaus ir visuomenės sveikatai ekspertizę, reglamentuoja medicininių atliekų tvarkymą sveikatos priežiūros įstaigose, koordinuoja sveikatos priežiūros įstaigų veiksmus diegiant medicininių atliekų tvarkymo pajėgumus esant reikalui inicijuoja šių atliekų tvarkymo pajėgumų sukūrimo projektus.

Ūkio ministerija rengia ir tvirtina programas, skatinančias atliekų prevenciją, taip pat skatinančias mažinti gamyboje susidarančių atliekų kiekį, diegti mažaatliekes technologijas, kurti rinkas iš antrinių žaliavų pagamintiems produktams; koordinuoja šių programų įgyvendinimą. Taip pat koordinuoja pramonės įmonių veiksmus diegiant gamyboje susidarančių atliekų tvarkymo pajėgumus esant būtinybei inicijuoja atitinkamų atliekų tvarkymo pajėgumų sukūrimo projektus.

Žemės ūkio ministerija koordinuoja žemės ūkio ir maisto pramonės įmonių veiksmus diegiant jų gamyboje susidarančių atliekų tvarkymo pajėgumus esant būtinybei inicijuoja atitinkamų atliekų tvarkymo pajėgumų sukūrimo projektus.

Apskričių viršininkai organizuoja regioninių atliekų tvarkymo planų rengimą, koordinuoja savivaldybių veiksmus įgyvendinant bendras regionines programas, ypač kai tai yra susiję su atliekų tvarkymui reikalingos regioninės infrastruktūros kūrimu.

Savivaldybių institucijos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymą. Jos atsakingos už šių atliekų tvarkymo sistemos reglamentavimą, sukūrimą (plėtojimą) ir administravimą ir komunalinių atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimą Savivaldybės teritorijoje.

Apibendrinant, Atliekų tvarkymo įstatymas atliekų tvarkymo valdymą nustato valstybiniu, regioniniu ir savivaldybių lygmenimis.

Valstybiniu lygmeniu šiame įstatyme nurodytiems atliekų tvarkymo prioritetams įgyvendinti turi būti parengtas – valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas, kurio tikslai numato valstybės institucijoms sukurti racionalią bendrą atliekų tvarkymo sistemą, nustatyti atliekų tvarkymo užduotis, priemones ir veiksmus, užtikrinančius racionalų atliekų medžiaginių ir energetinių išteklių panaudojimą.

Regioniniu lygmeniu – regioninėms institucijoms parengti regioninius atliekų tvarkymo planus, kurių priemonės užtikrintų valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plane nustatytą užduočių įgyvendinimą. Pagrindinis regioninių atliekų tvarkymo planų tikslas – suderinti savivaldybių veiksmus organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius.

Savivaldybių lygmeniu – vietos savivaldos institucijos savivaldybių atliekų tvarkymo planuose turi nustatyti priemones, užtikrinančias valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane bei regioniniuose atliekų tvarkymo planuose nustatytą užduočių įgyvendinimą, kurių tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius – ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Savivaldybės institucijos – pagrindinė grandis, kuri organizuoja atitinkamoje teritorijoje susidarantių komunalinių atliekų tvarkymą. Taip pat organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymą.

2. VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA

Statistikos departamento duomenimis 2008 m. pradžioje Lietuvos sostinėje Vilniuje – gyveno 554,206 tūkst.²⁸ gyventojų, tai – tankiausiai apgyvendintas Lietuvos miestas, todėl Vilniaus miesto savivaldybei tenka labai svarbi užduotis bei atsakomybė reglamentuoti, organizuoti ir administruoti vieną iš komunalinio ūkio sričių – komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Komunalinis ūkis – tai liaudies ūkio padalinys, apimantis miestų ir kitų gyvenviečių statinių, ir jų aptarnavimo įmonių, organizacijų, tarnybų visumą. Komunalinio ūkio lygis, veiklos apimtis turi įtakos gyventojų gerovei, buitinėms, sanitarinėms ir gamybos sąlygoms, vandens ir oro švarai, gyventojų darbo našumui.²⁹

Atliekų tvarkymo įstatyme nurodoma, kad savivaldybės rengia, leidžia ir įgyvendina atliekų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus (programas, sprendimus, įsakymus bei kita) ir kontroliuoja jų vykdymą savo teritorijose.

Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 4 dalimi, savivaldybė gali pasirinkti vieną iš trijų įstatyme numatytų atliekų tvarkymo sistemų (arba jų derinius)³⁰:

- pati užsiimti atliekų tvarkymu, viena ar su kitomis savivaldybėmis;
- organizuoti atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo operatorių atrankos konkursą, kai atestuoti operatoriai patys sudaro atliekų tvarkymo sutartis su atliekų turėtojais ar jų atstovais – ūkį eksploatuojančiomis įmonėmis – Administratoriais;
- įvesti vietinę atliekų tvarkymo rinkliavą bei organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų viešojo pirkimo konkursą.

Komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo galimybė, įvedant vietines rinkliavas, numatyta ir Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatyme.³¹

Diegdama naują komunalinių atliekų tvarkymo sistemą ir ją tobulindama Vilniaus miesto savivaldybė sieks įgyvendinti iš minėtų trijų atliekų tvarkymo sistemos derinį.

Vilniaus savivaldybės atliekų tvarkymo sistema apima atliekų surinkimą, rūšiavimą, naudojimą ir šalinimą visoje Vilniaus miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administruojamoje teritorijoje, naudojantis Savivaldybės ir Vilniaus regiono atliekų tvarkymo infrastruktūros objektais pagal Jungtinės veiklos sutartį.

²⁸ http://db1.stat.gov.lt/statbank/selectvarval/saveselections.asp?MainTable=M3010210&PLanguage=0&TableStyle=&Buttons=&PXSId=3239&I_QY=&TC=&ST=ST&rvar0=&rvar1=&rvar2=&rvar3=&rvar4=&rvar5=&rvar6=&rvar7=&rvar8=&rvar9=&rvar10=&rvar11=&rvar12=&rvar13=&rvar14=; prisijungimo laikas: 2008-11-10.

²⁹ http://lt.wikipedia.org/wiki/Komunalinis_%C5%ABkis

³⁰ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas//Valstybės žinios. 2003, Nr. 61-1726.

³¹ Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas//Valstybės žinios. 2000, Nr. 52-1484.

2.1. Savivaldybės institucinė samprata ir jos funkcijos komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje

Kalbant apie Vilniaus miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) komunalinių atliekų tvarkymo sistemą būtina trumpai apžvelgti savivaldybės institucinę sampratą ir jos funkcijas komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

Savivaldybė – tai visuma žmonių specialių organizacijų (institucijų) vykdančių veiklą valstybės teritorijos dalyje, tvarkančių dalį visuomenės bendrųjų reikalų ir taip kryptingai veikiančių toje teritorijoje gyvenančius žmones³².

Pagal teisės aktų nuostatas savivaldybė – tai valstybės teritorijos administracinis vienetas, turintis juridinio asmens statusą bei Lietuvos Respublikos Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, įgyvendinamą per savivaldybės tarybą.

Vietos savivaldos įstatymas nustato savivaldybių institucijų sudarymo ir veiklos tvarką įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir Europos vietos savivaldos chartijos nuostatas, apibrėžia vietos savivaldos principus, savivaldybių institucijas, jų įgaliojimus ir funkcijas, savivaldybės tarybos nario statusą, ūkinės ir finansinės veiklos pagrindus.³³

Pagal sprendimų priėmimo laisvę viena iš priskirtosios (ribotai savarankiška) savivaldybių funkcijų yra komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo bei perdirbimo organizavimas ir sąvartynų įrengimas bei eksploatavimas.

Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo. Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka taip pat atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės administracijos direktorius, kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal su savivaldybėmis sudarytas sutartis kiti fiziniai bei juridiniai asmenys, pasirenkami viešai.

Komunalinių atliekų tvarkymas savivaldybės teritorijoje yra viešoji paslauga ir savivaldybė turi siekti, kad ši paslauga būtų ekonomiškai racionali ir kad nustatytas užmokestis už jas padengtų šios paslaugos teikimo bei kitas su jų teikimu susijusias teikėjo išlaidas, bet šių paslaugų teikimas nevirstų pelno siekiančia veikla.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos reglamentavimo, organizavimo, administravimo, kontrolės bei priežiūros funkcijas atlieka Vilniaus miesto savivaldybės

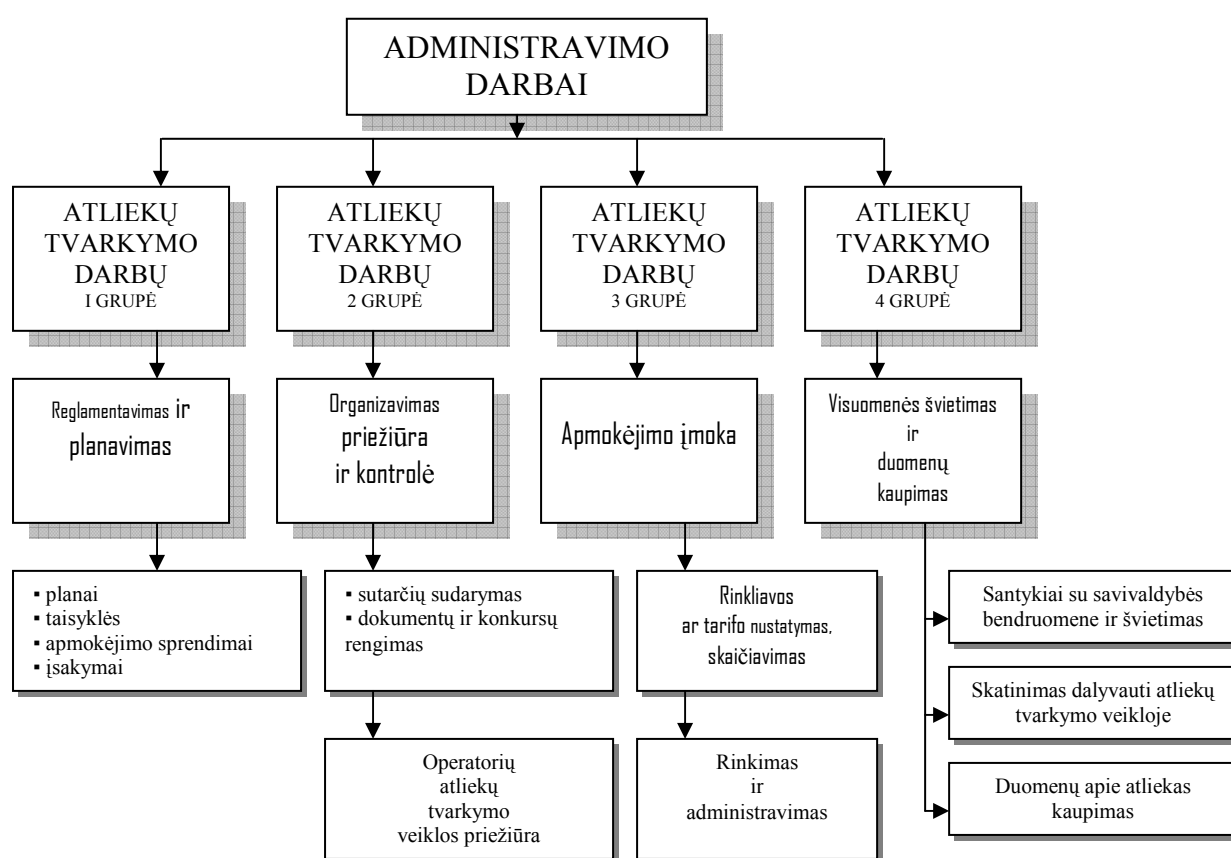
³² Viešoji politika ir administravimas. Nr. 8 Vilnius: Lietuvos teisės universitetas, 2004.

³³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 1994 m. liepos 7 d. įstatymas Nr. I-533.//Valstybės žinios. 1994, Nr. 55-1049.

administracijos padaliniai tai – Miesto ūkio departamentas, Aplinkos apsaugos skyrius, Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos poskyris ir teritoriniai padaliniai – seniūnijos.

2.2. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimas

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimas — organizacinių, techninių ir teisinių priemonių visumos, susijusios su Savivaldybės funkcijų įgyvendinimu komunalinių atliekų tvarkymo srityje, valdymas, tvarkymas, vadovavimas jai, sistemos dalių ir subjektų veiklos kontrolė³⁴. Pagrindinius savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo administravimo darbus galima būtų suskirstyti struktūriškai į tokias grupes:

2 pav. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo funkcijos

Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo darbai tai - atliekų tvarkymo reglamentavimas ir planavimas; atliekų tvarkymo organizavimas, priežiūra ir kontrolė; atliekų tvarkymo apmokėjimo įmoka bei visuomenės švietimas ir duomenų kaupimas.

³⁴ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 16 d. įsakymas Nr. D1-233 „Dėl sutarties tarp įmonių, kurios vykdo komunalinių atliekų surinkimą, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, ir savivaldybės (arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigto juridinio asmens, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2006, Nr. 57-2042

2.2.1. Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo teisinis reglamentavimas

Savivaldybės teisinę atliekų tvarkymo bazę sudaro atliekų tvarkymo planas, atliekų tvarkymo taisyklės bei apmokėjimo už komunalinių atliekų tvarkymą nustatantys savivaldybės tarybos sprendimai, administracijos direktoriaus įsakymai bei kiti norminiai teisės aktai.

Vilniaus miesto atliekų tvarkymo planas³⁵ apibrėžia komunalinių atliekų tvarkymo sistemos būklę, organizavimo bei plėtros tikslus ir priemones. Šis planas parengtas atsižvelgiant į Valstybinį strateginį atliekų tvarkymo planą ir į Vilniaus regioninį atliekų tvarkymo planą.

Atliekų tvarkymo plane nustatyti tikslai ir priemonės: atliekų tvarkymo sistemos reglamentavimas; atliekų tvarkymo sistemos optimizavimas ir tobulinimas; dalyvavimas Vilniaus regiono atliekų tvarkymo sistemoje; saugaus atliekų šalinimo plėtojimas ir visuomenės informavimas ir ekologinis švietimas.

Plane išdėstyti konkretūs veiksmai šiems tikslams pasiekti bei priemonės, veiksmai ir pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos modernizavimo nuostatos.

Diegiant naują Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą buvo siekiama organizuoti taip, kad būtų skatinamas atliekų rūšiavimas, naudojimas ir perdirbimas (žr. 1 pav.).

Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklės³⁶ tai – esminis dokumentas, įgyvendinantis Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano nuostatas. Jo paskirtis - įdiegti naują visoje Savivaldybės teritorijoje racionalią, patikimą, ekonomiškai pagrįstą ir pažangią atliekų tvarkymo sistemą, kuri užtikrintų saugų atliekų tvarkymą, nekeltų pavojaus žmonių sveikatai, tenkintų visuomenės poreikius ir nepažeistų gamtą tausojančio darnaus ekonomikos plėtros principo.

Jos galioja visoje Savivaldybės teritorijoje ir yra privalomos visiems fiziniams ir juridiniams asmenims.

Taisyklių tikslas – surinkti ir pašalinti atliekas iš jų susidarymo vietos bei jas tvarkyti, užtikrinant kuo mažesnę neigiamą poveikį aplinkai, tausojant gamtos išteklius, užkertant kelią užkrečiamoms ligoms plisti, saugant kraštovaizdį nuo organinės, fizinės ir cheminės taršos.

Taisyklėse nustatyti sistemos plėtojimo svarbiausieji uždaviniai tai – atliekų surinkimo išplėtimas, apimant visą Savivaldybės teritoriją ir visus atliekų turėtojus, surenkamų antrinių žaliavų kiekio didinimas ir jų paruošimas perdirbimui į tinkamus naudoti produktus ir gaminius, biodegrazuojamų atliekų atskiro surinkimo ir jų kompostavimo įdiegimas, didžiųjų atliekų atskiras surinkimas, komunalinių pavojingų atliekų surinkimo ir jų tvarkymo organizavimas, komunalinių statybos ir griovimo atliekų bei kitų atliekų srautų surinkimo ir jų tvarkymo organizavimas, regioninio sąvartyno, atitinkančio aplinkosaugos reikalavimus, įrengimas, esamo

³⁵ Vilniaus miesto tarybos 2005 m. gruodžio 21 d. sprendimas Nr. 1-1006 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“.

³⁶ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

savivaldybės komunalinių atliekų sąvartyno tinkamas eksploatavimas, o nustojus eksploatuoti – uždarymas ir rekultivavimas.

Taip pat taisyklėse pateikti LST EN 840 1-6 standarto konteinerių pavyzdžiai, nustatyti konteinerių eksploatavimo paskirtis komunalinėms atliekoms, antrinėms žaliavoms, statybos ir remonto, degioms ir pavojingoms atliekoms rinkti taip pat pasenusiems galvaniniams elementams rinkti ir lakams, dažams bei tirpikliams transportuoti ir konteinerių specifikacija.

Komunalinių atliekų tvarkymo tarifai ir įkainiai ³⁷ patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės sprendimu nustato mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo maksimalius tarifus, naudojimosi komunalinių atliekų konteineriais maksimalius įkainius, komunalinių atliekų konteinerių plovimo ir dezinfekavimo įkainius ir komunalinių atliekų priėmimo į sąvartyną tarifą. Šis sprendimas įsigaliojo, pasirašius visas su atliekų tvarkytojais sutartis.

2.2.2. Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo organizavimas

Lietuvos Respublikoje yra 10 apskričių, todėl vienos apskrities teritorija suprantama kaip regiono teritorija, o tam tikrais atvejais vyriausybė gali suformuoti regionus, apimančius kelių apskričių ar keliuose apskrityse esančių savivaldybių teritorijas³⁸.

Daliai atliekų tvarkymo organizavimo funkcijų vykdyti Vilniaus miesto savivaldybė kartu su kitomis Vilniaus apskrities savivaldybėmis yra pavedusi UAB „VAATC“. Ji organizuoja Vilniaus regiono atliekų tvarkymo regiono sąvartyno (įrenginių) veiklą ir nustato eksploatavimo tvarką (techninius reglamentus ir kitas sąlygas).³⁹

Visos netinkamos naudoti atliekos šalinamos Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne, esančiame Kazokiškių k., Elektrėnų savivaldybėje. Ją eksploatuoja komunalinių atliekų sąvartyno operatorė uždaroji akcinė bendrovė „VAATC“, kuriai ši teisė suteikta Vilniaus apskrities savivaldybių tarybų sprendimais.

Organizavimas yra viską apimanti Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemos valdymo funkcija. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas apibrėžtas Vilniaus miesto atliekų tvarkymo plane, atliekų tvarkymo taisyklėse bei kituose savivaldybės norminiuose teisės aktuose.

Savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema (išsamiai paaiškinta 1.1.1. poskyryje) apima komunalinių atliekų srautų tvarkymą.

³⁷ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 20 d. sprendimas Nr. 1-1320 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo tarifų ir įkainių patvirtinimo”.

³⁸ Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas/Valstybės žinios. 2000. Nr. 66-1987.

³⁹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo”.

Savivaldybės teritorijoje surinktos ir tinkamos naudoti komunalinės atliekos yra perduodamos atliekų tvarkymo įmonėms, netinkamos naudoti – šalinamos Regioniniame sąvartyne.

2.2.2.1. Komunalinių atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimas

Teikdama Savivaldybė gyventojams komunalinių atliekų tvarkymo viešąją paslaugą, tiekėjai privalo vadovautis įstatymais, savivaldybės institucijų sprendimais ir kitais teisės aktais.

Savivaldybė siekia, kad komunalinių atliekų tvarkymo viešąją paslaugą naudotų visi savivaldybės gyventojai ir kad ši paslauga būtų teikiama nuolat.

Savivaldybė organizuoja savo teritorijoje atliekų surinkimą ir tvarkymą, antrinių žaliavų surinkimą, sąvartynų įrengimą, rekultivavimą ir monitoringą, parenka sklypus komunalinėms atliekoms tvarkyti, kaupia ir skiria lėšas (dalį lėšų) šiems darbams atlikti.

Savivaldybės administracija organizuoja komunalinių atliekų viešosios paslaugos pirkimą pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo⁴⁰ reikalavimus. Konkurso dokumentacija yra rengiama ir sutartis su viešosios paslaugos pirkimo konkurso laimėtoju yra pasirašoma, atsižvelgiant į Vilniaus regiono atliekų tvarkymo planą. Savivaldybės operatoriaus teisės ir pareigos yra apibrėžtos sutartyje su Savivaldybės administracija.

Siekdama organizuoti naują komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Vilniaus miesto savivaldybės taryba 2007 m. vasario 14 d patvirtino Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikėjo atrankos konkurso sąlygas⁴¹, o 2007 metų gegužės mėnesį konkurso būdu atrinko kvalifikuotus atliekų tvarkytojus ir sudarė paslaugos teikimo sutartis su šiomis įmonėmis: UAB „Ecoservice“, UAB „Atliekų tvarkymo tarnyba“, AB „Specializuotas transportas“ vėliau šią įmonę pakeitė UAB „Švara visiems“, UAB „VSA“, UAB „A.S.A. Vilnius“, UAB „Švarus miestas“ ir UAB „Cleanaway“ (žr. 1 lentelę).

Šio konkurso objektas yra sudaryti tokias sutartis:

- Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis;
- Sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas//Valstybės žinios. 1996, Nr. 56-1809.

⁴¹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimas Nr. 1-1537 „Dėl viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikėjo atrankos sąlygų tvirtinimo“.

1 lentelė. Duomenys apie Vilniaus m. savivaldybės teritorijoje 2008 m. I pusmetį surinktas mišrias komunalines atliekas, antrines žaliavas ir įrengtas konteinerių vietas

Eilės numeris	Atliekų tvarkytojas	Komunalinės atliekos								Antrinės žaliavos								
		Surinkta ir išvežta mišrių komunalinių atliekų į sąvartyną		Įrengta konteinerių vietų, vnt.						Įrengta antrinių žaliavų konteinerių	Surinkta antrinių žaliavų, t.			Atiduota perdirbti				
		m ³	tonomis	0.12, 0.14 kub.m. talpos	0.24, 0.36 kub.m. talpos	0.66 kub.m. talpos	0.77 kub.m. talpos	1.1 kub.m. talpos	4.5 kub.m. talpos		7.5 kub.m. talpos	kiti, požeminiai	komplektai		stiklo	popieriaus	plastmasės	viso
1	UAB „Švarus miestas“	39299,62	9824,98	1189	339	460	1029	0	0	0	0	100	338,25	3315,63	369,93	4023,81	3776,50	94
2	UAB „Atliekų tvarkymo tarnyba“	47072,28	10368,33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	108,18	411,53	62,04	581,75	581,75	100
3	UAB „Švara visiems“	40714,05	5383,14	53	49	0	83	375	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	UAB „A.S.A. Vilnius“	24380	2278,46	607	674	0	123	544	0	0	63	69	17,24	15,38	9,26	41,88	30,68	74
5	UAB „Cleanaway“	78907	10637,84	131	28	0	352	645	0	0	1	50	20,83	80,05	5,28	106,17	79,8	75
6	UAB „VSA“	213960,2	45200,6	3058	2087	548	2110	2467	128	8	74	163	263,55	131,63	58,98	454,16	346,52	76
7	UAB „Ecoservice“	119104,3	29925,8	208	361		1156	2524	0	0	591	206	1003,583	3466,676	376,77	4,847,029	2,998,736	62
Per 2008 m. I pusmetį išvežta komunalinių atliekų iš viso:		563437	113619	5246	3538	1008	4853	6555	128	8	729	588	1752	7421	882	10055	7814	80

Pastaba: antrines žaliavas iš UAB „Švara visiems“ aptarnaujamų gyvenamųjų namų ir kitų objektų išveža subrangovai – UAB „Švarus miestas“ (visas antrinių žaliavų rūšis) ir UAB „Monmarkas“ (popieriaus ir kartono atliekas).

Šaltinis: lentelė sudaryta autorės pagal 2008 m. I pusmečio Vilniaus miesto savivaldybės atliekų tvarkytojų duomenis (žr. 9 priedą).

Pagal šių sutarčių pagrindines nuostatas atliekų tvarkytojai įsipareigoja neviršyti savivaldybės nustatytų maksimalių įkainių ir tarifų už atliekų surinkimo paslaugų teikimą bei teikti paslaugas pagal savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytas sąlygas ir tvarką, vykdyti savivaldybės nustatytas atliekų tvarkymo (antrinių žaliavų ir pakuočių surinkimo) užduotis. Savivaldybė suteikia:

- vietas konteinerinių aikštelių įrengimui ir savivaldybė finansuoja šešimėninių atliekų tvarkymą pagal nustatytas užduotis;
- savivaldybė sprendžia buityje susidarančių pavojingų, didžiųjų ir specifinių atliekų surinkimo aikštelių įrengimo klausimus.

Pagal 1 lentelėje pateiktus duomenis atliekų tvarkytojai 2008 m. pirmąjį pusmetį iš Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos išvežė 563437 kub.m mišrių komunalinių atliekų, 2008 metų I pusmečiui įrengta 22065 konteinerių vietų, 588 komplektai antrinių žaliavų konteinerių, surinkta 10055 t antrinių žaliavų iš jų 80 proc. atiduota perdirbėjams.

2.2.2.2. Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis

Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis⁴² – tai atliekų tvarkymo sutartis tarp Vilniaus miesto savivaldybės ir atliekų tvarkytojo, kurios tikslas – užtikrinti efektyvų viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams.

Šios sutarties pagrindu Savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriui suteikiama teisė teikti komunalinių atliekų tvarkymo (surinkimo, vežimo ir perdavimo naudoti ar šalinti) paslaugas. Viešosios paslaugos objektas pateiktas konkurso sąlygų techninėje specifikacijoje⁴³

Konkurse parinkti savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriai konkurso sąlygose aštuonerius metus turės teisę teikti paslaugas toje pačioje savivaldybės teritorijoje, konkuruodami tarpusavyje sudarant sutartis su atliekų turėtojais. Sudarant sutartis su operatoriais buvo siekiama, kad savo paslaugas laimėtojai teiktų pagal naujas Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisykles.

Viena iš pagrindinių naujos sistemos nuostatų – skatinti atliekų rūšiavimą, nemokamai išvežant iš gyventojų surinktą stiklą, popierių, plastmasę ir kitas antrines žaliavas.

⁴² Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimas Nr. 1-1537 „Dėl viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikėjo atrankos sąlygų tvirtinimo“.

⁴³ Ten pat.

Siekama, kad savivaldybė efektyviau galėtų kontroliuoti teikiamų paslaugų kokybę, taip pat siekiama mieste pagerinti atliekų šalinimo vietų estetinę ir sanitarinę būklę, teikiant gyventojams kokybiškesnes paslaugas, atliekas išvežti laiku.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų sutartis yra tiesiogiai susijusi su Administratoriaus vaidmeniu Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje todėl ši sutartis bus aptariama 3 skyriuje.

Atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad komunalines atliekas tvarkančios (surenkančios) įmonės paslaugas atliekų turėtojams gali teikti tik turėdamos sutartis su atitinkamomis savivaldybėmis arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriais. Šios sutartys įgalina savivaldybėms nustatyti kokybės, techninius ir kitus reikalavimus, kontrolės instrumentus ir atsakomybę už sutarties nesilaikymą.

2.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Vadovaujantis Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklėmis⁴⁴ komunalinių atliekų tvarkymas savivaldybės teritorijoje yra viešoji paslauga, kurią savivaldybė gyventojams teikia už užmokestį pagal principą „teršėjas moka“.

Principo „teršėjas moka“ nuostatų įgyvendinimo dalyviai komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo srityje yra Administratoriai.

Savivaldybės administracijos direktorius Administratorius įpareigojo sudaryti sutartis su Savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriumi. Visi atliekų turėtojai privalo nustatytais terminais mokėti už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą⁴⁵ sutartyje su Savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriumi nustatyto dydžio įmokas, neviršijant Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintų maksimalių įkainių ir tarifų⁴⁶.

Komunalinių atliekų tvarkymo tarifai – išlaidų dydžiai, atsirandantys surinkus ir išvežus bei priėmus į sąvartyną mišrias komunalines atliekas, o įkainiai – tai naudojimosi komunalinių atliekų konteneriais, jų plovimo ir dezinfekavimo išlaidos.

Savivaldybės taryba nustato maksimalius įkainius ir tarifus, kurių Savivaldybės atliekų vežėjai neturi teisės viršyti, nustatydami savo paslaugų kainas atliekų turėtojams, t.y. fiziniams ir juridiniams asmenims (įkainiai ir tarifai nustatomi be pridėtinės vertės mokesčio, kuris juos taikant priskaičiuojamas papildomai)⁴⁷:

⁴⁴ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

⁴⁵ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 20 d. sprendimas Nr. 1-1320 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo tarifų ir įkainių patvirtinimo“.

⁴⁶ Ten pat

⁴⁷ Ten pat

- mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo, aptarnaujant individualiais konteneriais, maksimalią kainą už 1m³;
- mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo, aptarnaujant kolektyviniais konteneriais, maksimalią kainą už 1m³;
- maksimalų naudojimosi vienu konteneriu įkainis nustatomas atskirai pagal kontenerių rūšis (tipus)⁴⁸, įskaitant atskirą įkainį kontenerių, kurie yra pastate ant pakyls, apačioje ar neatsiejamai susiję su pastatu, nuomai;
 - vieno individualaus kontenerio plovimo ir dezinfekavimo kainą;
 - vieno kolektyvinio kontenerio plovimo ir dezinfekavimo kainą;
 - vienos tonos atliekų priėmimo sąvartyne kainą;
 - didžiųjų atliekų išvežimo pagal iškvietimą kainą.

Kiekvienam fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris naudojasi kolektyviniu konteneriu, už atliekų tvarkymą mokėtina suma (žr. 4 lentelę) nustatoma proporcingai fizinio arba juridinio asmens naudojamų patalpų plotui, bendrame visų atliekų turėtojų butų ir patalpų plote, jei atliekų turėtojai teisės aktais nustatyta tvarka nesusitaria kitaip.

Savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriams informaciją apie reikiamą skaičių kontenerių bei jų išvežimo periodiškumą teikia individualių namų, butų ir kitų patalpų savininkai, bendrijos ir Administratoriai.

Administratorius neturi teisės iš atliekų turėtojų už atliekų tvarkymą rinkti daugiau lėšų, negu visi kolektyviniu konteneriu besinaudojantys atliekų turėtojai privalo mokėti Savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriui pagal šio faktiškai surinktą atliekų kiekį (žr. 5 lentelę).

Nustatydama įkainius ir tarifus atliekų turėtojams už atliekų surinkimą ir tvarkymą, Savivaldybės taryba atsižvelgė ne tik į Savivaldybės atliekų tvarkymo operatorių išlaidas, patiriamas tvarkant atliekas, bet ir į jų pajamas, gautas perduodant naudoti gaminių, pakuočių ar kitas atliekas, ar naudą, gautą perdirbus atliekas, jei jas perdirba pats Savivaldybės atliekų tvarkymo operatorius.

Vilniaus miesto savivaldybės taryba nustatė įkainius ir tarifus tik tvarkyti atliekoms Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje ir kiekvienais metais įkainius ir tarifus peržiūri, atsižvelgdama į privalomas užduotis plėtojant, organizuojant bei administruojant Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

⁴⁸ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo”.

2.4. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kontrolė

Atliekų tvarkymo kontrolė yra prioritetinga aplinkos apsaugos kontrolės sritis. Dauguma pažeidimų padaroma todėl, kad nesilaikoma visų pirminės atliekų apskaitos, sąvartynų priežiūros, pavojingų atliekų tvarkymo reikalavimų ir nuo 2006 metų pastebėta, kad atliekų sektoriuje mažėja šiurkščių pažeidimų.

Valstybinės kontrolės bei priežiūros funkciją susijusią su komunalinių atliekų tvarkymu atlieka Aplinkos ministerija tai – Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija, Regionų aplinkos apsaugos departamentai ir kiti ministerijos struktūriniai padaliniai, Aplinkos apsaugos agentūra.

Savivaldybės kontrolė bei priežiūra yra sudėtinė Regioninės atliekų tvarkymo sistemos dalis. Vilniaus miesto savivaldybės veiklą komunalinių atliekų tvarkymo srityje kuruoja Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentas.

Vilniaus miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos kontrolės bei priežiūros funkcijas atlieka Vilniaus miesto savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai tai - Aplinkos apsaugos skyrius, Saugaus miesto departamentas ir teritoriniai padaliniai - seniūnijos.

2.4.1. Valstybinė kontrolė bei priežiūra

Aplinkos apsaugos ministerija reglamentuoja ir administruoja visų atliekų tvarkymą⁴⁹, organizuoja aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę bei priežiūrą. Pagal kompetenciją kontroliuoja nustatytų reikalavimų ir užduočių įgyvendinimą, koordinuoja kitų valstybės institucijų, apskričių viršininkų ir savivaldybių veiklą atliekų tvarkymo srityje⁵⁰.

Aplinkos ministerijos uždaviniams ir tikslams įgyvendinti bei valstybinės kontrolės funkcijoms Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos srityje vykdyti ministerija yra įsteigusi Valstybinę aplinkos apsaugos inspekciją.⁵¹ Ji pagal savo kompetenciją organizuoja, koordinuoja, vykdo ir prižiūri aplinkos apsaugos, tame tarpe ir atliekų tvarkymo, valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje.

Regionų aplinkos apsaugos departamentai (RAAD) organizuoja ir vykdo valstybinę aplinkos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo kontrolę jai (Alytaus RAAD, Kauno RAAD, Klaipėdos RAAD, Marijampolės RAAD, Panevėžio RAAD, Šiaulių RAAD, Utenos RAAD ir Vilniaus RAAD) Aplinkos ministerijos priskirtoje teritorijoje – regione.

⁴⁹ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas//Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726.

⁵⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimas Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“//Valstybės žinios. 1998, Nr.84-2353.

⁵¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 717 „Dėl valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos ir regionų aplinkos apsaugos departamentų nuostatų patvirtinimo“ Valstybės žinios, 2004-01-15, Nr. 8-192.

Departamentų veiklą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės srityje koordinuoja ir prižiūri Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija. Inspekcijos nurodymai ir pavedimai privalomi regionų aplinkos apsaugos departamentams, visiems aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams.

Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento pavyzdžiu, pagrindinis uždavinys – siekiant užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos srityje, vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę⁵² Vilniaus regione, o departamento struktūrinio padalinio – Vilniaus miesto agentūros suteikta pareiga minėtas užduotis įgyvendinti Vilniaus mieste. Tiek departamentas, tiek agentūra atliekų tvarkymo srityje skiria administracines nuobaudas bei taiko kitas administracinio poveikio priemones aplinkos apsaugos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidėjams; teikia ieškinius dėl aplinkai padarytos žalos atlyginimo; bendradarbiauja su juridiniais ir fiziniiais asmenimis aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės srityje; kontroliuoja, ar įmonės, įtrauktos į Atliekas naudojančių ar eksportuojančių įmonių, turinčių teisę išduoti pažymą, sąrašą, laikydamosi teisės aktų reikalavimų išduoda pažymą; išduoda, atnaujina ir panaikina taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus, panaikina gamtos išteklių naudojimo leidimus; kontroliuoja, ar asmenys, kuriems yra išduoti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės bei gamtos išteklių naudojimo leidimai, laikosi šiuose leidimuose nustatytų sąlygų ir reikalavimų, pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus nustato taršos normatyvus ir vykdo jų laikymosi kontrolę.

Aplinkos ministerijos Komunalinio ūkio departamentas⁵³ organizuoja, koordinuoja ir metodiškai vadovauja ministerijai pavaldžių įstaigų ir organizacijų darbui komunalinio sektoriaus srityje bei nustatyta tvarka vykdo šio darbo kontrolę. Atliekų tvarkymo paslaugų skyrius organizuoja šio departamento atliekų tvarkymo darbų kontrolę.

2.4.2. Vilniaus miesto savivaldybės kontrolė bei priežiūra

Savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo ir plėtos užduočių vykdymo bei atliekų tvarkymo paslaugų kokybės kontrolę atlieka Savivaldybės administracija.⁵⁴ Ji vykdo tvarkymo operatorių ir visos Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos priežiūrą, taiko sankcijas ar esant pagrindui nutraukia sutartis su atliekų tvarkymo operatoriumi.

⁵² Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 717 „Dėl valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos ir regionų aplinkos apsaugos departamentų nuostatų patvirtinimo“ Valstybės žinios, 2004-01-15, Nr. 8-192.

⁵³ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. D1-156 „Komunalinio ūkio departamento nuostatai“// http://www.am.lt/VI/article.php3?article_id=6235; prisijungimo laikas: 2008-11-05.

⁵⁴ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

Savivaldybės įstaigą sudaro struktūriniai, struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos (filialai).⁵⁵

Aplinkos apsaugos skyriaus Atliekų tvarkymo administravimo poskyrio svarbiausias uždavinys – naudojant užtikrinti saugų, tenkinantį gyventojų poreikius, atliekų tvarkymą Vilniaus mieste⁵⁶. Šis poskyris:

- organizuoja ir kontroliuoja planų, programų, taisyklių ir kitų dokumentų atliekų sistemos organizavimo, administravimo, plėtojimo klausimais įgyvendinimą Savivaldybės teritorijoje;
- koordinuoja ir kontroliuoja atliekų tvarkymo įmonių veiklą Vilniaus mieste bei dalyvauja kompleksiniuose patikrinimuose atliekų tvarkymo klausimais.

Saugaus miesto departamentas⁵⁷ komunalinių atliekų tvarkymo kontrolės srityje:

- vykdo priskirtų valstybinių funkcijų įgyvendinimą, pavyzdžiui, švaros ir tvarkos viešosiose vietose kontrolę, taip pat susijusią su komunalinių atliekų tvarkymu ir pagal savo kompetenciją tikrina, kaip seniūnijos atlieka savo funkcijas, bei teikia išvadas Administracijos direktoriui;
- tvarko, registruoja surašytus administracinių teisės pažeidimų protokolus, kurie yra adresuoti Savivaldybės tarybos Administracinei komisijai, surašo administracinių teisės pažeidimų protokolus už pažeidimus, numatytus Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse, neviršijant savo įgaliojimų.

Departamento tarnautojai, pagal patvirtintus padalinių nuostatus ir pareigybių aprašymus ar atskirus pavedimus vykdantys kontrolės funkciją, turi teisę lankytis Savivaldybės bei kitų įmonių, įstaigų ir organizacijų teritorijose ar patalpose. Šią funkciją komunalinių atliekų tvarkymo sityje gali atlikti departamento Viešosios tvarkos kontrolės skyriaus⁵⁸ specialistai.

Miesto ūkio departamento Energetikos ir statinių skyriaus Pastatų administravimo poskyrio⁵⁹ specialistai kontroliuoja namus administruojančių įmonių darbą, nagrinėja piliečių prašymus dėl komunalinių ir kitų mokesčių, teikia informaciją asmenims dėl komunalinių ir kitų mokesčių mokėjimo sąlygų ir tvarkos.

Seniūnijos yra Vilniaus miesto savivaldybės struktūriniai teritoriniai padaliniai – jų filialai, veikia tam tikroje savivaldybės teritorijos dalyje⁶⁰ tai – Antakalnio, Fabijoniškių, Grigiškių, Justiniškių, Karoliniškių, Lazdynų, Naujamiesčio, Naujininkų, Naujosios Vilnios,

⁵⁵ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533//Valstybės žinios. 1994, Nr. 55-1049

⁵⁶ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugpjūčio 6 d. įsakymas Nr. 40-1090 „Dėl Aplinkos apsaugos skyriaus ir jo poskyrių nuostatų tvirtinimo“.

⁵⁷ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 40-865 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento nuostatų tvirtinimo“.

⁵⁸ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. spalio 29 d. įsakymas Nr. 40-1525 „Dėl Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos kontrolės skyriaus nuostatų tvirtinimo“.

⁵⁹ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 40-203 „Dėl miesto ūkio departamento valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų tvirtinimo“.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533//Valstybės žinios. 1994, Nr. 55-1049.

Panerių, Pašilaičių, Pilaitės, Rasų, Senamiesčio, Šeškinės, Šnipiškių, Verkių, Vilkpėdės, Viršuliškių, Žirmūnų ir Žvėryno seniūnijos (žr. 1 priedą).

Seniūnijos veiklą reglamentuoja Seniūnijų veiklos nuostatai⁶¹. Su atliekų tvarkymo kontrole ir priežiūra susijusios seniūnijų funkcijos yra šios:

- konteinerių pastatymo vietų parinkimas – atlieka reikalingas procedūras konteinerių pastatymo vietoms parinkti bei kontroliuoja, kaip laikomasi priimtų nutarimų perkelti konteinerius į naujai parinktas vietas, nagrinėja gyventojų skundus ir prašymus;

- su atliekas tvarkančiomis įmonėmis sutarčių neturinčių atliekų turėtojų nustatymas⁶² – nustato ir sudaro sąrašą atliekų turėtojų, kurie neturi atliekų tvarkymo sutarčių, juos išpėja raštu, nurodo terminą iki kada sudaryti sutartį ir administracinę atsakomybę. Nesudarius sutarties nurodytu laiku, informuoja Viešosios tvarkos skyrių arba surašo administracinių teisės pažeidimų protokolus pagal Administracinių teisės pažeidimų kodekso 161 ir 161-1 straipsnius⁶³ ir teikia juos svarstyti Savivaldybės Administracinei komisijai;

- teikiamos atliekų tvarkymo paslaugos kokybės vertinimas – gavę informaciją iš Administratorių apie konteinerių skaičių, talpą ir išvežimo laiką, nuolat tikrina ir vertina teikiamų atliekų tvarkymo paslaugų kokybę (išvežimą pagal grafiką, tvarką šalia konteinerių išvežus jų turinį ir t.t.), teikia informaciją ir pasiūlymus Miesto ūkio skyriui. Nagrinėja su komunalinių atliekų tvarkymo kokybe susijusius skundus ir prašymus;

- teikiamos atliekų tvarkymo paslaugos kokybės vertinimas – nuolat teikia gyventojams informaciją, susijusią su atliekų tvarkymu.

Seniūnijos, joms priskirtoje teritorijoje tiesiogiai vykdo komunalinių atliekų tvarkymo organizavimą, administravimą, kontrolę bei priežiūrą, bendradarbiauja kartu su Savivaldybės atliekų tvarkytojais, Administratoriais, gyventojais, įstaigomis bei kitomis įmonėmis.

2.5. Administratoriaus uždaviniai ir funkcijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 5 d. nutarimu Nr. 3 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 23 d. nutarimo Nr. 603 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“⁶⁴ nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktoriaus ar jo įgalioto atstovo sprendimu skiriamas Administratorius.

⁶¹ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. gegužės 5 d. įsakymas Nr. 40-421 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos seniūnijų veiklos nuostatų tvirtinimo“.

⁶² Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2008-04-25 raštas Nr. A121-7502(2.33-PD-4) seniūnijoms „Dėl buitinių atliekų turėtojų, nesudariusių sutarčių su atliekų tvarkymo operatoriais, nustatymo“.

⁶³ Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas//Valstybės žinios. 1985, Nr. 1-1.

⁶⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 603 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“//Valstybės žinios. 2001, Nr.45-1584.

Administratorius savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Statybos techniniu reglamentu STR 1.12.05:2002 „Gyvenamųjų namų naudojimo ir priežiūros privalomieji reikalavimai ir jų įgyvendinimo tvarka“⁶⁵, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais bei teisės aktais, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimais, Savivaldybės mero potvarkiais, administracijos direktoriaus įsakymais bei kitais norminiais teisės aktais.

Butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo nuostatai⁶⁶ nustato pagrindinį Administratoriaus uždavinį – įgyvendinti Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytus privalomuosius reikalavimus, susijusius su daugiabučio namo (toliau – namas) bendrojo naudojimo objektu, taip pat Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka namui priskirto žemės sklypo naudojimui ir priežiūrai.⁶⁷ Administratorius atlieka šias funkcijas:

- tvarko namo patalpų ir jų savininkų (naudotojų) apskaitos duomenis, namo techninę ir kitą dokumentaciją;
- rengia šių objektų techninės priežiūros darbus ir lėšų poreikio metinius bei ilgalaikius planus, juos viešai skelbia patalpų savininkams, imasi būtinų veiksmų šiems planams įgyvendinti;
- vadovaudamasis gyvenamųjų namų bendrojo naudojimo objektų naudojimo ir priežiūros privalomaisiais reikalavimais, jų įgyvendinimo tvarka ir šios priežiūros paslaugų (darbų) kainos ir kokybės kriterijais, organizuoja namo bendrojo naudojimo objektų techninę priežiūrą, avarijų lokalizavimą ir likvidavimą, namui priskirto žemės sklypo priežiūrą;
- apskaičiuoja patalpų savininkams mėnesinius mokesčius, vykdo šių mokesčių surinkimo ir naudojimo apskaitą;
- pirkdamas namo bendrojo naudojimo objektų techninės priežiūros ar kitas paslaugas, organizuoja jų pirkimo konkursus:
- į darbų ir paslaugų viešųjų pirkimų komisiją kviečia Savivaldybės administracijos atstovą;
- su laimėjusiais konkursą paslaugų teikėjais sudaro sutartis ir kontroliuoja, kaip jos vykdomos;
- patalpų savininkų prašymu apdraudžia namo bendrojo naudojimo objektus nuo gaisro, vagystės ar kitų gaivalinių nelaimių;
- dalyvauja viešai aptariant pasiūlymus keisti patalpų paskirtį ir/ar kapitališkai remontuoti/rekonstruoti namo bendrojo naudojimo objektus;

⁶⁵ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 351 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.12.05:2002 „Gyvenamųjų namų naudojimo ir priežiūros privalomieji reikalavimai ir jų įgyvendinimo tvarka“ patvirtinimo“//Valstybės žinios, 2002 Nr. 81-3504.

⁶⁶ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 30-2050 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo nuostatų tvirtinimo“.

⁶⁷ Ten pat.

- patalpų savininkams pasirinkus kitą namo šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtoją (eksploatuotoją), pasirašo su juo sutartį dėl šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros ir kontroliuoja, kaip ji vykdoma;
- teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja įgyvendinant Savivaldybės institucijų ir patalpų savininkų sprendimus dėl namo ar atskirų butų, kitų patalpų šildymo keitimo, karšto vandens ir šildymo sistemos rekonstravimo pagal šiai sistemai nustatytus privalomuosius reikalavimus;
- šių nuostatų nurodytais atvejais arba savo iniciatyva, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.85 straipsniu, šaukia patalpų savininkų susirinkimus arba organizuoja patalpų savininkų balsavimą raštu, įgyvendina patalpų savininkų priimtus sprendimus;
- inicijuoja ir teikia pagalbą butų ir kitų patalpų savininkams steigiant daugiabučių namų savininkų bendrijas, siekia, kad įsteigtos bendrijos sudarytų administravimo paslaugų pirkimo sutartis bei atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

Administratorius administravimo paslaugą patalpų savininkams teikia ne sutarčių, o administravimo akto pagrindu.

2.6. Administratoriai, veikiantys Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje

Iki Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo komunalinio ūkio paslaugas Vilniaus miesto daugiabučių namų butų ir kitų patalpų gyventojams (nuomininkams) darbus tokius kaip namo bendrojo naudojimo objektų priežiūros tai – karšto ir šalto vandens bei šildymo sistemų priežiūrą, nuotekų vamzdinių avarijų likvidavimo ir lokalizavimo darbus, namo fasadų, stogų paprastuosius remontus, tame tarpe komunalinių atliekų tvarkymo surinkimą ir išvežimo bei mokesčių administravimą ir kitas funkcijas atlikdavo tuometinės komunalinio butų ūkio tarnybos prie Vilniaus miesto rajonų (pavyzdžiui, Vilniaus miesto Tarybų, Spalio ir kt.) gamybinių butų ūkio valdybų.

Vilniaus miesto gamybinės butų ūkio valdybos 1991 m. buvo reorganizuotos į Vilniaus miesto seniūnijų valdybas, o 1994 m. Vilniaus miesto savivaldybė įsteigė dvidešimt seniūnijų ir dvidešimt valstybinių įmonių, o vėliau vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymu⁶⁸ valstybines įmones reorganizavo į uždariasias akcines bendroves (žr. 2 priedą), iš jų UAB „Salininkų komunalininkas“ teises ir pareigas perėmė UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „Žvėryno ūkis“ likviduota, jos funkcijos atiteko UAB „Naujamiesčio būstas“, prijungus prie Vilniaus miesto

⁶⁸ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas//Valstybės žinios. 2000, Nr. 64-1914.

Grigiškių gyvenvietę 1999 m. buvo įsteigta UAB „Grigiškių komunalinis ūkis“. Šiomet reorganizuota UAB „Bendruva“ ir perduotos nekilnojamojo ir kito turto priežiūros funkcijos.

Patvirtinus Būsto priežiūros bendrovių privatizavimo ir būsto paslaugų tobulinimo programą ⁶⁹ dauguma šių Savivaldybės bendrovių buvo privatizuotos ir sudarytos sąlygos į komunalinio ūkio sritį ateiti privačiam sektoriui.

Šios bendrovės turi nemažą savarankiškumą, skatinantį ūkinės veiklos plėtojimą.

Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje daugiabučius gyvenamuosius namus administruoja, eksploatuoja ir prižiūri gyvenamųjų namų bendrojo naudojimo patalpas, bendrojo naudojimo inžinerinę įrangą ir konstrukcijas, atlieka profilaktinio remonto darbus, administruoja mokesčius už teikiamas komunalines paslaugas, tame tarpe mokesčius už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą bei administravimą ir kitus su ūkine veikla susijusius darbus atlieka 26 bendrovės (žr. 2 priedą).

Aplinkos ministerija ⁷⁰ pagal tam tikrus reikalavimus šioms bendrovėms administravimo funkcijoms vykdyti išduoda atestatus. Teisiniu aspektu, Administratorius galima būtų skirstyti į:

- Privačius juridinius asmenis – privataus kapitalo įmonės.
- Viešuosius juridinius asmenis – steigėjas Vilniaus miesto savivaldybė

Privatūs juridiniai asmenys tai – UAB „Antakalnio ūkis“, UAB „Fabeta“, AB „City service“, UAB „Corpus A“, UAB „Fixum“, UAB „Litmilma“, UAB „Vilko pėda“, UAB „Vilniaus valda“, UAB „Adminsta“, UAB „Šilėja“, UAB „Karoliniškių būstas“, UAB „Lazdynų būstas“, UAB „Namų priežiūros centras“, UAB „Naujamiesčio būstas“, UAB „Naujoji Pilaitė“, UAB „Pašilaita“, UAB „Verkių ūkis“, UAB „Viršuliškių būstas“ (žr. 8 Priedą).

Viešieji juridiniai asmenys (savivaldybės įmonės) tai – UAB „Avarija“, UAB „Šnipiškių ūkis“, UAB „Grigiškių komunalinis ūkis“, UAB „Jurita“, UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „Priemiestis“, UAB „Rasų valda“, UAB „Senamiesčio ūkis“, UAB „Rasų valda“ (žr. 8 priedą).

⁶⁹ Vilniaus miesto tarybos 2001 m. gegužės 30 d. sprendimas Nr. 315 „Dėl Būsto priežiūros bendrovių privatizavimo ir būsto paslaugų tobulinimo programos tvirtinimo”.

⁷⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 23 d. įsakymas Nr. 201 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.12.04:2002 „Daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administravimo įmonių atestavimas“ patvirtinimo ir atestavimo komisijos sudarymo“// Valstybės žinios, 2002 Nr. 54-2146.

3. ADMINISTRATORIAUS VAIDMENS VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOJE ANALIZĖ UAB „NAUJAMIESČIO BŪSTAS“ PAVYZDŽIU

Šio skyriaus 3.1. ir 3.2. poskyriuose, analizuodami Administratoriui Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje priskirtas specifines funkcijas bei uždavinius ir veiklą, vertinsime Administratoriaus UAB „Naujamiesčio būstas“ vaidmenį, savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje. Remsimės, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, būstą administruojančių įmonių gauta dokumentacija (žr. 9 priedą), internetinių šaltinių bei Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų anketinės apklausos metu gauta informacija.

3.3. poskyryje aptarsime komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų sutartį.

3.4. poskyryje apibūdinsime gyventojų ir ekspertų apklausos metodus ir organizavimą.

3.5. poskyryje naudojantis anketinės apklausos metu gautais duomenimis aprašysime Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų požiūrį į Administratoriaus vaidmenį komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tyrimo rezultatus.

3.6. poskyryje pateiksime komunalinių atliekų tvarkyme dalyvaujančių institucijų (Aplinkos ministerijos, Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus miesto agentūros, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos) ekspertų požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje apklausos tyrimą. Duomenys buvo renkami, naudojant apklausos metodą – interviu. Šio skyriaus 3.7. poskyryje bus pateiktos tyrimo išvados.

3.1. Specifinės Administratoriaus funkcijos susijusios su komunalinių atliekų tvarkymu

Šiame darbe Administratorius – UAB „Naujamiesčio būstas“ suprantamas kaip atliekų turėtojas – tarpininkas tarp daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų ir atliekų tvarkytojo, kuris sudarydamas sutartį organizuoja komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo darbus, administruoja mokesčius už atliekų išvežimą, vykdo atliekų apskaitą bei kontrolę, pristato būsto savininkams sąskaitas – mokamuosius pranešimus į namus, vykdo mokėjimų kontrolę, prevencinį darbą su skolininkais rengia ieškinius ir išieško skolas teismine tvarka, atlieka kiekvieno daugiabučio namo naudojimo pajamų ir išlaidų apskaitą ir dar daug įvairių kitų darbų, kurie apžvelgiami šiame skyriuje.

3.1.1. Administravimo tarifų apskaičiavimas, įvertinant atliekų tvarkymą

Daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodika⁷¹ reglamentuoja daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo tvarką, kai administravimą vykdo Vilniaus miesto savivaldybės paskirta įmonė – Administratorius.

Pagal šią metodiką administracinėms funkcijoms vykdyti normuojamų išlaidų skaičiavimą sudaro išlaidos administravimo funkcijoms atlikti ir darbo užmokesčio išlaidos. Metodika nustato namo bendrosios nuosavybės administravimo tarifo apskaičiavimo tvarką (T_n) atsižvelgiant į pastatų grupes, kurios vertinamos pagal statinio ilgaamžiškumą, pavyzdžiui kai pastato amžius iki 10 metų ar nuo 10 iki 20 metų, ar nuo 20 iki 35 metų ir ar daugiau kaip 35 metai.⁷² Tai įvertinus nustatomas namo administravimo darbų apimtys procentais ($\sum L_n 100 \%$) pagal reikalingų administruoti darbų ir paslaugų pavadinimus.

2 lentelė. ADMINISTRAVIMO DARBŲ APIMČIŲ NUSTATYMAS

Eil. Nr.	Reikalingų administruoti darbų ir paslaugų pavadinimas	Administravimo darbų ir paslaugų apimtys, %
1	Šildymo sistemų ir karšto vandens administravimo	23
2	Šiukšlių arba atliekų išvežimo administravimo	14
3	Liftų administravimo	10
4	Šiukšlių šalintuvų administravimo	5
5	Bendrojo naudojimo elektros priežiūros administravimo	12
6	Techninės priežiūros administravimo	27
7	Valymo paslaugų administravimo	9

$\sum L_n 100 \%$

Šaltinis: Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

Administravimo tarifo priklausomybė nuo administravimo darbų apimčių (2 lentelė):

$$k_2 = \frac{\sum L_n}{100} \cdot 1-n$$

Taip pat apskaičiuojamas bendrosios nuosavybės administravimo sąlyginis tarifas ($T_{sąl}$) ir nustatoma administravimo tarifo priklausomybė nuo pastato ilgaamžiškumo ir administravimo darbo apimčių.

⁷¹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

⁷² Ten pat.

3 lentelė. ADMINISTRAVIMO TARIFO PRIKLAUSOMYBĖ NUO PASTATO ILGAAMŽIŠKUMO

Pastato amžius	Koeficientas k_1	Tarfas įvertinus ilgaamžiškumą $T_{sąl}(t_{max})$
iki 10 metų	0,7	0,105
10-20 metų	0,9	0,135
20-35 metai	0,95	0,142
daugiau kaip 35 metai	1	0,15

Šaltinis: Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

Sutinkamai su administravimo tarifų apskaičiavimo metodika,⁷³ Vilniaus miesto seniūnijų teritorijose veikiantys Administratoriai, atsižvelgdami į pastato ilgaamžiškumą bei (3 lentelė) reikalingų administruoti darbų ir paslaugų apimtis gali išskirti pavyzdžiui, 1, 2, 3, 4 tarifus taikytinus arba daugiau, administruojat gyvenamuosius/negyvenamuosius namus.

Administruojamo namo tarifas apskaičiuojamas pagal formulę:

$$T_n = T_{sąl}(t_{max}) \times k_1 \times k_2 \text{ Lt/m}^2$$

1 pavyzdys,

Administratoriaus – UAB „Naujamiesčio būstas“ administruojamo daugiabučio gyvenamojo namo Blindžių g. 17A amžius (nuo eksploataavimo pradžios) nuo 20 iki 35 metų. Namo administravimo darbų apimtys (k_2):

- Šildymo sistemų ir karšto vandens administravimas
- Šiukšlių arba atliekų išvežimo administravimas
- Bendrojo naudojimo elektros priežiūros administravimas
- Techninės priežiūros administravimas

$$k_2 = \frac{76}{100} = 0,76 \text{ Lt/m}^2$$

$T_{sąl}(t_{max}) = 0,15$; $k_1 = 0,95$ ir administruoti reikalingų darbų ir paslaugų pavadinimai, kurių koeficientas $k_2 = 0,76$:

$$T_n = 0,142 \times 0,95 \times 0,76 = 0,103 \text{ Lt/m}^2$$

Gyvenamojo namo Blindžių g. 17A administravimo tarifą sudaro $T_n = 0,103 \text{ Lt/m}^2$, o šio tarifo sudėtį sudaro šiukšlių arba atliekų išvežimo administravimas, kurį galima apskaičiuoti:

$$T_n = 0,142 \times 0,95 \times 0,14 = 0,018886 \sim 0,02 \text{ Lt/m}^2$$

⁷³ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

Iš bendro administravimo tarifo namui, komunalinių atliekų išvežimo administravimui tenka 0,02 Lt/kv.m. butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės daliai apmokėti.

3.1.2. Ūkinio – finansinio plano esmė

Šio skyriaus pradžioje minėta, kad Administratorius atlieka kiekvieno daugiabučio namo naudojimo pajamų ir išlaidų apskaitą. Ją reglamentuoja Butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo nuostatai ⁷⁴. Administratorius privalo iki einamųjų metų pabaigos parengti ateinantiems, pavyzdžiui, 2008 metams kiekvieno daugiabučio gyvenamojo namo ūkinį – finansinį planą (žr. 3 priedą).

Pavyzdyje, kuris aprašytas 3.1.1. poskyryje, apskaičiuotas administravimo tarifas reikalingas apskaičiuojant metines administravimo išlaidas. Šis lėšų poreikis atsispindi ūkiniame – finansiniame plane, Administratorius atskira pastraipa privalo įtraukti ir komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo darbus, taip pat šiukšlių šalintuvo aptarnavimo darbus. Šie darbai nustatomi proporcingai fizinio arba juridinio asmens naudojamų patalpų plotui, bendrame visų atliekų turėtojų butų ir patalpų plote.

Administravimo tarifas – išlaidų dydis, privalomas administravimo, tame tarpe ir komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo, funkcijoms vykdyti konkretaus namo naudingojo ploto kvadratiniam metrui, apskaičiuojamas vadovaujantis administravimo darbų sąrašu, kuris sudarytas pagal daugiabučių namų patalpų savininkų (bendrasavininkų) bendrosios nuosavybės administravimo nuostatus.

Administratorius atlieka kiekvieno daugiabučio namo naudojimo pajamų ir išlaidų apskaitą vadovaudamasis nustatytais Vilniaus miesto savivaldybės tarifais arba jų apskaičiavimo metodika.

3.2. Administratoriaus veikla Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje

Administratorių pagrindinė veikla – daugiabučių namų administravimas ir komunalinių paslaugų teikimas Vilniaus mieste. Administratorių pagrindines pajamas sudaro gyventojų mokami mokesčiai už komunalines paslaugas:

⁷⁴ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 30-2050 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo nuostatų tvirtinimo“.

- Administravimo išlaidos 0,09 - 015 Lt/m²;⁷⁵
- Namų priežiūros išlaidos nuo 0,078 - 0,40 (ir daugiau) Lt/m²;⁷⁶
- Šilumos tinklų eksploatacija nuo 0,09 iki 0,24 Lt/m²;⁷⁷
- Atliekų išvežimas – pagal faktiškai išvežtą kiekį (kub.m kaina – 22.67 Lt).⁷⁸

4 lentelė. Mokamasis pranešimas (metai, mėnuo)

Adresas: gatvės pavadinimas, namo numeris, buto numeris, miesto pavadinimas							
Pavadinimas		Likutis Lt	Sumokėta Lt	Apskaičiuota Lt	MOKĖTI Lt		
Kitos paslaugos		37,23	37,23	36,65	36,65		
PASLAUGŲ MOKESČIO RODMENYS							
Eil. Nr.	Paslaugų pavadinimas	Mato vnt	Kiekis	Kaina Lt	Apskaičiuota Lt	Perskaičiuota Lt	Iš viso Lt
1	Skola	Lt					
2	Atliekų išvežimas	kv.m.	32,56	0,330	10,75		10,75
3	Šiukšlių šalintuvų priežiūra ⁷⁹	kv.m.	32,56	0,130	4,23		4,23
4	Bendrų patalpų apšvietimas ⁸⁰	kv.m.	32,56	0,041	1,36		1,36
5	Šilumos tinklų eksploatavimas	kv.m.	32,56	0,160	5,21		5,21
6	Namų priežiūros išlaidos	kv.m.	32,56	0,342	11,13		11,13
7	Administravimo išlaidos	kv.m.	32,56	0,122	3,97		3,97
Šioje eilutėje Administratorius pateikia: įmonės pavadinimą, buveinės adresą, specialistų atsakingų už tam tikrus darbus ir kitų miesto tarnybų kontaktinius telefonus. Taip pat kitą svarbią informaciją susijusią su namų administravimo funkcijomis.							
Už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą atsakingo darbuotojo kontaktinio telefono numeris.							

Šaltinis: sudaryta autorės pagal 3.2. poskyryje pateiktus šaltinius

Šiukšlių išvežimo kainą Savivaldybė, atsižvelgdama į rinkos pokyčius gali kasmet peržiūrėti.

⁷⁵ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

⁷⁶ Vilniaus miesto valdybos 1999 m. liepos 8 d. sprendimas Nr. 1283 „Gyvenamųjų namų bendrojo naudojimo patalpų eksploataavimo, priežiūros ir profilaktinio remonto darbų išlaidų nustatymo metodika“.

⁷⁷ Ten pat.

⁷⁸ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

⁷⁹ Vilniaus miesto valdybos 1999 m. liepos 8 d. sprendimas Nr. 1283 „Gyvenamųjų namų bendrojo naudojimo patalpų eksploataavimo, priežiūros ir profilaktinio remonto darbų išlaidų nustatymo metodika“.

⁸⁰ AB „Rytų skirstomieji tinklai“ patvirtinta 2004-11-04, protokolu Nr. 10 kaina kai elektros energijos suvartojimą apskaito dieninis vienikinis skaitiklis – 0,33 Lt/kWh// <http://www.vilnius.lt/newvilniusweb/index.php/186/>

Pagrindinius komunalinių mokesčių dydžius nustato Vilniaus miesto savivaldybė (šiukšlių išvežimo, šilumos tinklų eksploatacijos ir kt.). Privačios bendrovės gali nusistatyti kitus mokesčius atsižvelgdamos į faktines išlaidas, todėl nustatant kitų paslaugų įkainius atsižvelgiama į konkurenciją ir paslaugų savikainą.

Namų administratoriai prižiūri daugiabučių namų ūkį – rūpinasi apšvietimu, vandentiekiu, šiukšlių išvežimu, šilumos tinklų eksploatacija. Gyventojai už šias paslaugas kas mėnesį moka „Atsiskaitymo knygelės“ 8 eilutėje „Kitos paslaugos“. Daugumai vilniečių mokesčius į „Kitos paslaugos“ apskaičiuoja Administratoriai ir pateikia kiekvieno namo butų ir kitų patalpų savininkams mokamąjį pranešimą apie suteiktas komunalines paslaugas.

Kitas daugiabučio namo bendrosios nuosavybės administravimo darbų sąrašė⁸¹ neaptartas paslaugas, atskiras paslaugas, tokias kaip liftų priežiūra, šiukšlių šalintuvų priežiūra, komunalinių atliekų surinkimas ir išvežimas, televizijos kolektyvinių antenų priežiūra, sutarčių pagrindu teikia specializuotos įmonės⁸².

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sutartis

Pavedimu parinkti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikėjus⁸³ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius pavedė butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės Administratoriams iki 2007 m. birželio 17 d. atlikti apklausą dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo kainų bei informuoti savininkus skelbimų lentose ir mokėjimų pranešimuose apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo kainų apklausos rezultatus ir sudaromas sutartis. Šio įsakymo kontrolė pavesta Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Energetikos ir ūkio departamentui (dabar Miesto ūkio departamentas).

Vykdami pavedimą Administratoriai veikiantys Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje atrinko atliekų tvarkytoją, kuris pateikė naudingiausią pasiūlymą.

Savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriai iki pavedime nurodyto termino sudarė Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų sutartis⁸⁴ su atliekų turėtojais - Administratoriais ir kitais fiziniiais bei juridiniais asmenimis, pavyzdžiui:

➤ UAB „Naujamiesčio būstas“ (toliau – Užsakovas) sudarė su UAB „Ecoservice“ (Vykdytojas) 2007 m. birželio 29 d. sutartį Nr. F8-722A-(54) „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų“;

⁸¹ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 30-2050 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo nuostatų tvirtinimo“.

⁸² Daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratoriaus (UAB „Naujamiesčio būstas“) ataskaita už 2007 metus apie atliktus darbus administruojamuose daugiabučiuose namuose.

⁸³ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. gegužės 25 d. įsakymas nr. 30-960 „Dėl pavedimo parinkti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikėjus“.

⁸⁴ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

➤ UAB „Senamiesčio ūkis“ su UAB „VSA Vilnius“ 2007 m. spalio 31 d. sutartį Nr. BAJ-711644 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų“ (žr. 9 priedą).

Sutartyse numatyta, kad Vykdytojas įsipareigoja Užsakovui sumokėti 10 (dešimt) procentų nuo priskaičiuotos pinigų sumos pagal pateiktą sąskaitą už gautų lėšų už atliekų tvarkymo paslaugos administravimą.

Kadangi UAB „Naujamiesčio būstas“ ir UAB „Ecoservice“ yra privataus sektoriaus įmonės, Užsakovo pelnas už atliekų tvarkymo paslaugos administravimą numatytas sutarties 2 priede yra komercinė paslaptis, todėl gauti šio priedo kopijos nepavyko.

Taip pat Vykdytojas įsipareigoja teikti Užsakovui mišrių ir specifinių komunalinių atliekų, tarp jų ir antrinių žaliavų surinkimo ir išvežimo paslaugas, sudarydamas sąlygas tam reikalingomis nuomos pagrindais reikiama skaičių konteinerių atsižvelgiant į sutartyje numatytas atliekų tvarkytojo paslaugų apimtis bei atliekų išvežimo dažnumą (žr. 9 priedą) tam tikromis sąlygomis ir kt., o Užsakovas įsipareigoja garantuoti mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų konteinerių, esančių priskirtose konteinerių stovėjimo aikštelėse tinkamą naudojimą, reikalaujant iš gyventojų:

➤ neperpildyti konteinerių;

➤ nustatyta tvarka rūšiuoti atliekas;

➤ nemesti kitų atliekų į mišrių komunalinių atliekų konteinerius;

➤ bei nepilti į specialiai tam nepritaikytus konteinerius ne komunalinių atliekų (statybinių ir griovimo, cheminių medžiagų, skystų ar degių, želdynų ar želdinių tvarkymo bei pavojingų atliekų);

- nepilti šalia konteinerių atliekų;
- bei užtikrinti privažiavimą prie konteinerio;
- atliekų vežėjo perduotus konteinerius naudoti pagal paskirtį.

Sutartyje svarbus Administratoriaus įsipareigojimas – nustatyti paslaugos apimtis:

➤ kartu su Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atstovais (Miesto tvarkymo skyriumi ir seniūnija), Visuomenės sveikatos centro atstovu ir atliekų Vežėju nustatyti konteinerio pastatymo vietą, reikalingą konteinerių kiekį namui ar namų grupei (vnt.);

➤ reikalingą konteinerių talpą (kub.m.) bei konteinerio (-ių) išvežimo dažnumą (savaitėje dienas t.y. kurią dieną išvežamos atliekos iš adreso).

5 lentelė. Kaip, atliekų Vežėjas apskaičiuoja, apmokėjimą už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą už 2008 m. vasario mėnesį

Eilės numeris	Namo adresas	Komunalinės atliekos			Konteinerių nuoma				Šalintuvai			Viso		
		Išvežtų atliekų kiekis, m ³	Kaina, m ³ /Lt	Suma Lt	Konteinerių skaičius, vnt	Konteinerio tipas	Vieno konteinerio nuomos kaina, Lt	Suma Lt	Išvežtų atliekų kiekis m ³ iš šalintuvų	Išvežtų atliekų kiekis m ³ iš šalintuvų	Suma Lt	Viso suma Lt	PVM 18%	Iš viso Lt
1	D. Poškos g. 3	3,08	22,88	70,47	1	0,77	12,00	12,00				82,47	14,84	97,3
2	Algirdo g. 37A				3	0,77	12,00	36,00	6,93	34,32	237,84	273,84	49,29	323,1
3	Pušų g. 22	2,31	22,88	52,85	1	0,77	12,00	12,00				64,85	11,67	76,5
4	Kt. adresai													

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 20 d. sprendimu Nr. 1-1320 patvirtintus komunalinių atliekų tvarkymo tarifus bei įkainius ir UAB „Ecoservice” ir UAB „Naujamiesčio būstas” 2007 m. birželio 29 d. sutartį „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų” (žr. 9 priedą).

Nustatant komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo apimtis dėl dažno paslaugos apimčių kitimo būtina nuolat jas stebėti. Tai priklauso nuo atliekų rūšiavimo, demografinių pokyčių bei kitų faktorių dėl kurių mišrių atliekų kiekiai gali tiek mažėti, tiek didėti.

2 pavyzdys.

Žvėryno seniūnija įgyvendindama komunalinių atliekų konteinerių į kiemus pastatymo schemą įpareigojo Administratorių ir Vežėją likviduoti D. Poškos ir Pušų gatvėse, grupėms namų skirtus konteinerius, ir pastatyti gyventojams reikalingą skaičių konteinerių kiekvieno namo kieme.

Administratorius ir Vežėjas įrengė konteinerio aikštelę D.Poškos g. 3 ir Pušų g. 22 kiekviename kieme po konteinerį, kiekvieno konteinerio talpa – 0,77 kub. m., konteinerio išvežimo periodiškumas D. Poškos g. 3 vieną kartą/savaite, t.y. konteinerio išvežimas – 4 kartus/mėn, o Pušų g. 22 – išvežimas – 3 kartus/mėnesį.

Namo gyventojai iki 2007 m. gruodžio 31 d. mokėjo Administratoriui už komunalinių atliekų išvežimą vienodu tarifu – 0,33 Lt/kv.m.

Pagal sutartį Vežėjas einamojo mėnesio pradžioje už praeitą mėnesį pateikia Administratoriui sąskaitą – faktūrą apmokėti už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą pagal nustatytus adresus ir grafikus (žr. 9 priedą).

Administratorius pagal Vežėjo sąskaitą, mokesčių už namui komunalinių atliekų išvežimą apskaičiuojami ir patalpų savininkams paskirsto vadovaujantis Vilniaus miesto savivaldybės tarybos patvirtintomis miesto teritorijos priežiūros ir komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėmis,

nustatytais tarifais ir su šių paslaugų teikėjais sudarytomis sutartimis, proporcingai patalpų savininkų bendrosios nuosavybės daliai.

3 pavyzdys,

1) 2 lentelėje apskaičiuota, kad Vežėjas D. Poškos g. 3 namo gyventojams komunalinių atliekų faktiškai išvežė per mėnesį už 97,32 Lt.

Namo butų ir kitų patalpų bendras naudingas plotą sudaro – 633,54 kv.m.

Administratorius (UAB „Naujamiesčio būstas“) privalo apskaičiuoti tarifą taip: $97,32/633,54=0,154$ Lt/kv.m.

Nuo 2008 m. sausio 1 d. komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo D. Poškos g. 3 tarifas - 0,154 Lt/kv.m.

2) 2 lentelėje apskaičiuota, kad Vežėjas Algirdo g. 37A namo gyventojams komunalinių atliekų faktiškai išvežė per mėnesį už 323,13 Lt.

Namo patalpų bendrą plotą sudaro – 3721,55 kv.m.⁸⁵ Tarifas – $323,13/3721,55=0,087$ Lt/kv.m. Nuo 2008 m. sausio 1 d. komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo Algirdo g. 37A tarifas – 0,087 Lt/kv.m.

3) 2 lentelėje apskaičiuota, kad Pušų g. 22 komunalinių atliekų faktiškai išvežta per mėnesį už 76,53 Lt. Namo butų ir kitų patalpų bendrą plotą sudaro – 279,63 kv.m. (žr. Tarifas – $76,53/279,63=0,274$ Lt/kv.m.

Administratorius už 2008 m. sausio mėnesio išvežtas komunalines atliekas butų ir kitų patalpų savininkams apmokėti turėjo mokamajame pranešime į „Kitos paslaugos“ pateikti tokius tarifus: D. Poškos g. 3 – 0,154 Lt/kv. m.; Algirdo g. 37A – 0,087 Lt/kv.m.; Pušų g. 22 – 0,274 Lt/kv.

Lyginant nemažą skirtumą tarp tarifų Administratorius privalo nuolat vykdyti šios paslaugos apimčių stebėjimą visose konteinerio (-ių) aikštelėse ir pagal sutartis su Vežėjas suderinti darbų apimčių kiekių pasikeitimus.

Administravimo veiksmingumo principas reikalauja, kad mokesčių mokėjimas būtų kuo pigesnis mokesčių mokėtojui.

Taigi, komunalinių atliekų tvarkymo tarifai – išlaidų dydžiai, atsirandantys surinkus ir išvežus bei priėmus į sąvartyną mišrias komunalines atliekas, o įkainiai – tai naudojimosi komunalinių atliekų konteineriais, jų plovimo ir dezinfekavimo išlaidos.

Administratorius patalpų savininkams apskaičiuoja mėnesinius komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo administravimo ir pagal sutartį su Vežėjai komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo organizavimo mokesčius, vykdo šių mokesčių surinkimo ir naudojimo apskaitą,

⁸⁵ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-41 „Dėl UAB „Naujamiesčio būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore.“

paskirsto juos proporcingai patalpų savininkų bendrosios nuosavybės daliai bei teikia apmokėti mokesčius pranešimus kiekvienam buto savininkui.

Mokesčiai už kietų buitinių atliekų išvežimą apskaičiuojami ir patalpų savininkams paskirstomi vadovaujantis Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nustatytais tarifais ir su šių paslaugų teikėjais sudarytomis sutartimis.

3.4. Gyventojų ir ekspertų apklausos metodika ir organizavimas

Tyrimo objektas – Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų požiūris į Administratoriaus vaidmenį komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti Vilniaus miesto savivaldybės Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų (vilniečių) požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje. Taip pat išsiaiškinti ekspertų požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu.

Tyrimo uždaviniai:

1. Nustatyti Vilniaus miesto savivaldybės Naujamiesčio ir Žvėryno seniūnijose daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų administruojančios įmonės – Administratoriaus UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu, gyventojų požiūrį į atliekų tvarkymo administravimą.

2. Išsiaiškinti ekspertų požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

3. Ištirti prioritetines komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo administravimo problemas bei sritis, įvertinti komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo viešosios paslaugos teikimo kokybę vilniečiams bei šios paslaugos tarifo (mokesčio) apskaičiavimą, kaip pagrindinį administravimo rodiklį.

Tyrimo laikas:

- Gyventojų apklausa vyko nuo 2008 m. rugpjūčio 1 d. iki rugsėjo 10 d.
- Ekspertų interviu atliktas 2008 m. spalio mėnesį, prieš tai telefonu susitarus apie interviu datą ir laiką bei gavus eksperto sutikimą (žr. 6 priedą) dalyvauti tyrime.

Tyrimo metodai:

- Literatūros šaltinių analizė, taikyta teorinių tyrimo prielaidų studijai, aptariant Administratoriaus vaidmenį komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

➤ Anketinė apklausa – klausimynas – Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojams, sudaryta darbo autorės, naudojantis literatūros apžvalgos dalyje surinkta medžiaga. Anketą sudaro 16 klausimų (žr. 4 priedą). Dauguma klausimų anketose yra pusiau uždari, su keliais galimais atsakymų variantais. Keletas klausimų yra atviri, paliekant pasisakyti respondentams savo nuomonę.

➤ apklausos metodas – interviu, kuriuo siekta išsiaiškinti ekspertų požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje (žr. 7 priedą). Ekspertams buvo pateikta 12 klausimų.

➤ Kiekybinis tyrimas – gyventojų požiūriui išsiaiškinti, kokybinis – ekspertų požiūriui išsiaiškinti.

➤ Analizuojant tyrimo rezultatus, taikyta statistinė duomenų analizė – aprašomoji statistika ir grafinis duomenų vaizdavimas – MS Excel.

Tyrimo imtis: turint duomenis, respondentų skaičiui nustatyti buvo naudojama Paniotto formulė, kur:

n – reiškia reikiamą respondentų skaičių;

Δ – paklaidą – 5 proc.;

N – tiriamos visumos narių skaičius. Šio tyrimo patikimumas – 95 %.⁸⁶

$$n = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}}$$

Iš viso Žvėryno seniūnijoje yra 296 gyvenamieji namai, 3200 butų ir Naujamiesčio seniūnijoje – 404 gyvenamieji namai, 7996 butai. Generalinę visumą sudaro 11196 butų ir kitų patalpų savininkai, komunalinių atliekų turėtojai.

$$n = \frac{1}{0,05^2 + \frac{1}{11196}} = 386$$

Pagal šią formulę buvo apskaičiuota, kad norint atlikti tyrimą reikia apklausti ne mažiau kaip 386 respondentus.

Tyrimo organizavimas. Tyrimo metu apklausti 392 Vilniaus miesto savivaldybės Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojai. Gyventojams į pašto dėžutes buvo išdalintos anketos, kuriose prašoma grąžinti užpildytas anketas į seniūniją (kai kuriais atvejais grąžinti namo įgaliotam atstovui). Buvo išdalinta 500 anketų, tačiau sugrįžo 392.

⁸⁶ Kardelis K. Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Kaunas: Judex, 2002.

Siekiant išsiaiškinti ekspertų nuomonę, buvo tariamasi atlikti interviu su kiekvienu ekspertu individualiai. Apklausti 5 ekspertai, gauti jų sutikimai dalyvauti tyrime. Taikant interviu metodą, buvo apklaustas vienas ekspertas iš Aplinkos ministerijos, vienas ekspertas iš Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus m. agentūros prie Aplinkos ministerijos, vienas ekspertas iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus Atliekų tvarkymo poskyrio, du ekspertai iš skirtingų Vilniaus miesto savivaldybės administracijos teritorinių padalinių – Naujamiesčio ir Žvėryno seniūnijų (žr. 5 priedą).

3.5. Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų požiūris į Administratoriaus vaidmenį komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tyrimo rezultatai

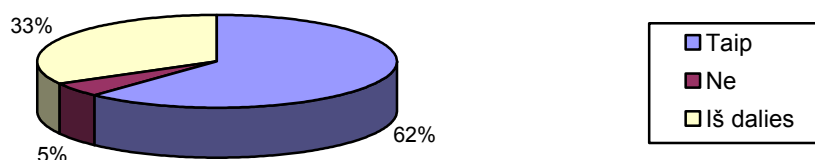
Atliekant magistro baigiamojo darbo tyrimą, buvo apklausti 392 Naujamiesčio ir Žvėryno seniūnijų gyventojai (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. Apklaustųjų pasiskirstymas pagal seniūnijas

Seniūnija	Apklaustųjų skaičius	Procentai
NAUJAMIESTIS	238	60,7 proc.
ŽVĖRYNAS	154	39,3 proc.
IŠ VISO	392	100 proc.

Naujamiesčio ir Žvėryno seniūnijų gyventojams buvo pateikta anketa (žr. 4 priedą), kurioje prašoma atsakyti į klausimus apie Administratoriaus vaidmens ypatumus Vilniaus savivaldybės atliekų tvarkymo sistemoje, atliekų tvarkymo problemas, trūkumus ir galimybes.

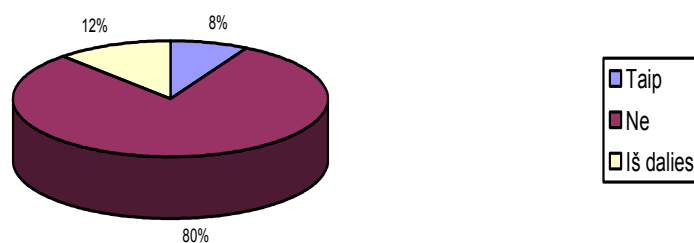
Siekiant išsiaiškinti gyventojų nuomonę apie atliekų išvežimo problemas, buvo pateiktas klausimas, ar gyventojai apskritai domisi atliekų išvežimo problemomis.

3 pav. Respondentų domėjimasis atliekų išvežimo problemomis

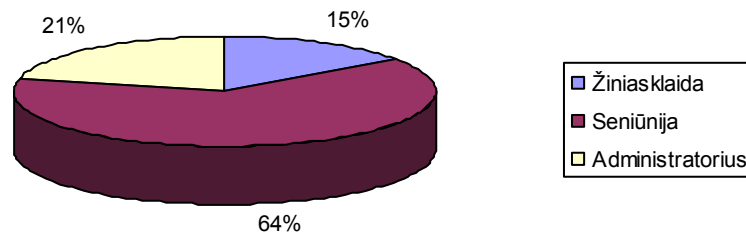
Kaip matyti 3 pav., gauti rezultatai rodo, jog 62 proc. respondentų domisi atliekų išvežimo problemomis, 33 proc. nurodo, kad domisi iš dalies, 5 proc. gyventojų nurodė, jog nesidomi atliekų išvežimo problemomis. Iš gautų rezultatų galima daryti prielaidą, jog gyventojams rūpi atliekų išvežimo sistema, jos problemos, trūkumai.

Pateikus seniūnijų gyventojams klausimą, ar juos tenkina namo atliekų surinkimo ir išvežimo administravimas, gauti rezultatai rodo (žr. 4 pav.), jog net 80 proc. gyventojų netenkina namo atliekų surinkimo ir išvežimo administravimas, 12 proc. – tenkina iš dalies, ir 8 proc. – tenkina. Atsižvelgiant į gautus rezultatus galima teigti, kad didžioji dauguma gyventojų yra nepatenkinti namo atliekų surinkimo ir išvežimo administravimu.

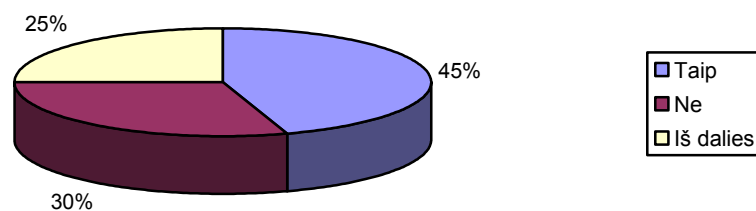
4 pav. Gyventojų nuomonė, ar tenkina juos namo atliekų surinkimo ir išvežimo administravimas

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kas gyventojams teikia informaciją apie atliekų išvežimo tvarką. Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų apklausos duomenys parodė, kad didžioji dauguma gyventojų (64 proc.) informaciją apie atliekų išvežimo tvarką sužino iš seniūnijos, ir mažesnioji dalis apklaustųjų nurodė informaciją sužinantys iš žiniasklaidos (15 proc.) ir Administratoriaus (21 proc.). Gauti rezultatai leidžia teigti, kad informaciją gyventojai apie atliekų išvežimo tvarką sužino iš seniūnijos. Atsižvelgiant į gautus rezultatus (žr. 5 pav.), galima daryti prielaidą, kad pastebima Administratoriaus bendradarbiavimo su atliekų turėtojais stoka, kas lemia atliekų tvarkymo kokybės ypatumus.

5 pav. Apklaustųjų nuomonė, kas jiems teikia informaciją apie atliekų išvežimo tvarką

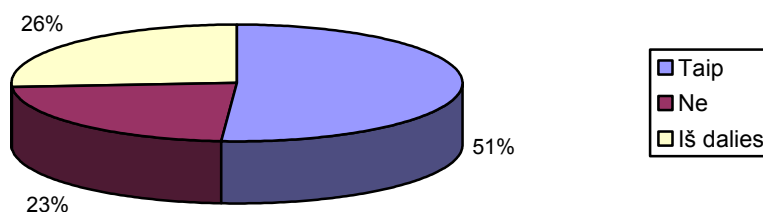
Siekiant nustatyti respondentų nuomonę, ar juos tenkina konteinerinis atliekų surinkimo ir išvežimo būdas, nustatyta, kad 45 proc. respondentų yra patenkinti konteineriniu atliekų surinkimo ir išvežimo būdu, 25 proc. teigė, kad patenkinti iš dalies, o 30 proc. apklaustųjų pareiškė, kad yra nepatenkinti konteineriniu atliekų surinkimo ir išvežimo būdu. Taigi, kad matyti, gyventojų nuomonės nežymiai skiriasi, tačiau atsižvelgiant į daugumos nuomonę, galima daryti prielaidą, kad konteinerinis atliekų surinkimo ir išvežimo būdas yra tinkamas, ar bent jau tinkamas iš dalies (žr. 6 pav.).

6 pav. Gyventojų nuomonė, ar tenkina juos konteinerinis atliekų surinkimo ir išvežimo būdas

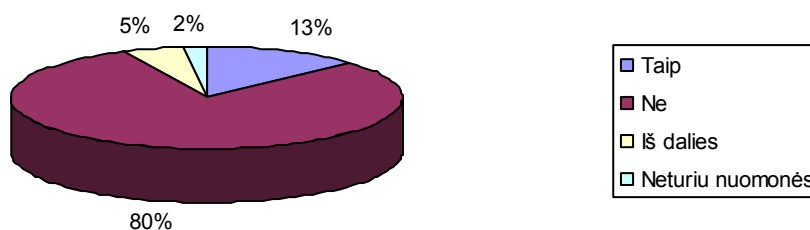
Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojams pateikus klausimą, ar juos tenkina konteinerių stovėjimo vieta jų kieme, nustatyta (žr. 7 pav.), kad 51 proc. apklausoje dalyvavusių gyventojų konteinerių stovėjimo vietą jų kieme nurodo kaip tinkamą, 26 proc. – kaip iš dalies tinkamą ir 23 proc. – kaip netinkamą. Taigi, galima teigti, kad konteinerių stovėjimo vieta nėra

ypatingos svarbos kriterijus vertinant Administratoriaus vaidmenį atliekų administravimo sistemoje.

7 pav. Ar gyventojus tenkina konteinerių stovėjimo vieta kieme?

Siekiant nustatyti gyventojų nuomonę (žr. 8 pav.), ar pakanka jų kieme ar namų grupei skirtų antrinėms žaliavoms rinkti konteinerių, gauti rezultatai rodo, kad net 80 proc. apklaustųjų teigia, jog jų kieme ar namų grupei nepakanka antrinėms žaliavoms konteinerių, 13 proc. teigia, kad pakanka, 5 proc. – iš dalies pakanka, 2 proc. – neturi nuomonės. Atsižvelgiant į gautus tyrimo rezultatus, galima daryti išvadą, jog didžioji dauguma gyventojų nurodo, kad jiems nepakanka atliekų konteinerių.

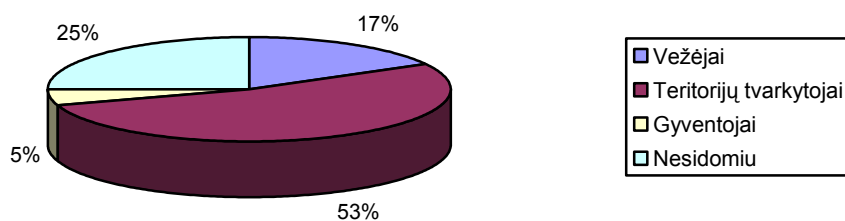

8 pav. Gyventojų nuomonė, ar pakanka antrinės žaliavoms rinkti konteinerių?

Atliekant tyrimą siekta sužinoti, kas tvarko aplinką prie konteinerių kai išvežamos šiukšlės. Gyventojų apklausos rezultatai pasiskirstė taip (žr. 9 pav.): 53 proc. nurodė, jog aplinką prie konteinerių tvarko teritorijų tvarkytojai, 25 proc. – nesidomi, kas tvarko aplinką, 17 proc.

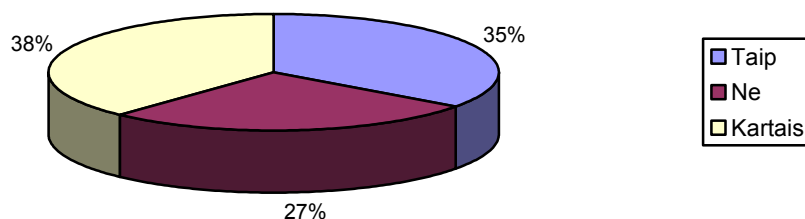
atsakė, kad tvarko vežėjai ir 5 proc. nurodė, jog aplinką prie konteinerių tvarko patys gyventojai.

Taigi, apklausos rezultatai leidžia teigti, kad daugiausiai aplinką prie konteinerių tvarko teritorijų tvarkytojai.

9 pav. Aplinką prie konteinerių tvarko teritorijų tvarkytojai

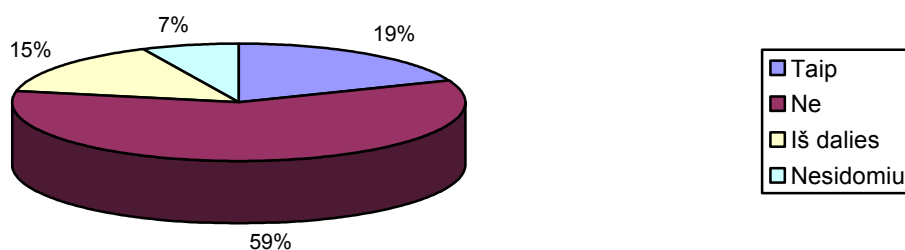
Gyventojams buvo pateiktas klausimas, ar jie rūšiuoja atliekas. Nustatyta, kad 38 proc. Naujamiesčio ir Žvėryno seniūnijos gyventojų kartais rūšiuoja atliekas, 35 proc. – rūšiuoja ir 27 proc. nerūšiuoja atliekų (žr. 10 pav.). Gauti duomenys rodo, kad didžioji dauguma gyventojų rūšiuoja atliekas.

10 pav. Respondentų nuomonės pasiskirstymas dėl atliekų rūšiavimo

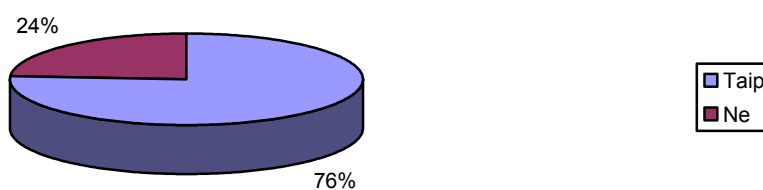
Tyrimo metu siekta sužinoti, ar gyventojus tenkina mokesčio dydis už atliekų tvarkymą. Remiantis apklausos duomenimis (žr. 11 pav.), galima teigti, jog didžioji dalis respondentų (59 proc.) yra nepatenkinti mokesčio dydžiu už atliekų tvarkymą. 19 proc. apklaustųjų pareiškė, kad

jie yra patenkinti mokesčio dydžiu už atliekų tvarkymą, 15 proc. – iš dalies patenkinti ir 7 proc. nurodė, kad nesidomi kainomis apie atliekų tvarkymą. Taigi, galima daryti prielaidą, kad dauguma tyrime dalyvavusių asmenų nesutinka su atliekų tvarkymo tarifais.

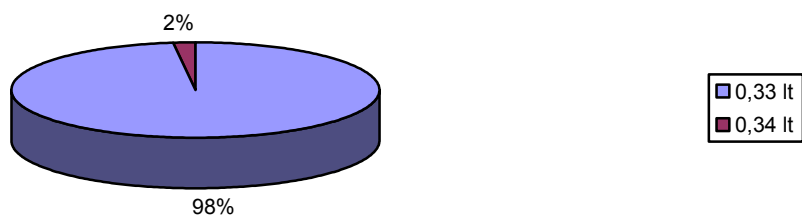
11 pav. Respondentų nuomonės pasiskirstymas dėl mokesčio dydžio už atliekų tvarkymą

Atliekant tyrimą svarbu buvo išsiaiškinti, ar gyventojai laiku moka mokesčius Administratoriui. Kaip rodo gauti rezultatai (žr. 12 pav.), 76 proc. laiku sumoka mokesčius, 24 proc. vėluoja sumokėti mokesčius Administratoriui.

12 pav. Ar laiku mokate mokesčius Administratoriui?

Gyventojams buvo pateiktas klausimas, koku tarifu Administratoriui jie moka už 1 kv.m komunalinių atliekų išvežimą, gauti rezultatai parodo (žr. 13 pav.), kad 98 proc. gyventojų moka 0,33 lt/ kv. m, 2 proc. apklaustųjų – 0,34 lt/ kv.m.

13 pav. Kokiū tarifu (Lt) mokate Administratoriui už kv.m komunalinių atliekų išvežimą?

Taigi, apklausus gyventojus, nustatyta, kad UAB „Naujamiesčio būstas“ renka iš gyventojų 0,33 Lt/kv.m. už atliekų išvežimą, ir galima daryti prielaidą, kad Administratorius pažeidžia Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių ir kitų savivaldybės administracinių aktų nuostatas, nes neatsižvelgia į savivaldybės nustatytą naują už komunalinių atliekų tvarkymą apmokėjimo modelį mokesčius (tarifą) Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojams apskaičiuoti pagal faktiškai išvežtų atliekų kiekį.

Analizuojant 1 ir 3 pavyzdžius taip pat galima daryti prielaidą, kad Administratorius netikslina komunalinių atliekų išvežimo darbų apimčių, pavyzdžiui, Algirdo g. 37A namo gyventojams tektų apmokėti tik 0,087 Lt/kv.m. tai – nelogiškai per mažas mokestis už atliekų išvežimą, Pušų g. 22 per didelis mokestis – 0,27 Lt/kv.m. (galimai pakeičiant per didelės 0,77 kub.m. talpos konteinerį į 0,24 kub.m.) dėl ko būtinas stebėjimas bei analizė tai – tiesioginis Administratoriaus UAB „Naujamiesčio būstas“ darbas numatytas sutartyje su atliekų tvarkytoju UAB „Ecoservice“. Be to, Administratorius turi dešimtmečiais sukauptą patirtį bei reikalingą informaciją šiam darbui atlikti.

Pažymima, kad apklausiant gyventojus, anketose jie tiksliai nurodė konteinerių išvežimo periodiškumą t.y. išvežimo dažnumą bei konteinerių talpą.

Kontroliuoti komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo apimtis ir nuolat jas koreguoti yra tiesioginė Administratoriaus pareiga, deja ji nevykdoma.

Kaip rodo gyventojų apklausos rezultatai, vertinant Administratoriaus vaidmenį atliekų tvarkymo sistemoje rasta trūkumų, kuriuos būtina įveikti siekiant atliekų tvarkymo tvarkos bei suteikiant kokybiškas ir sąžiningas atliekų išvežimo paslaugas gyventojams.

Apibendrinant gautus rezultatus, nustatyta, kad gyventojai domisi atliekų išvežimo problemomis, dauguma jų yra nepatenkinti atliekų surinkimo ir išvežimo administravimu. Taip

pat gyventojai nepasitenkinimą reiškia dėl jų kieme ar namų grupei skirtų antrinių žaliavų konteinerių trūkumo, dėl per didelio mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą.

3.6. Ekspertų požiūris į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje

Interviu su ekspertais metu buvo siekta išsiaiškinti ekspertų nuomonę apie Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos ypatumus (žr. 7 priedą). Analizuojant ekspertų atsakymus, pastebėta bendra nuomonės tendencija, jog atliekų tvarkymo sistema nėra iš esmės gera ir ją reikia tobulinti. Tą rodo šie ekspertų atsakymai:

- „sistema gera, bet ją reikia tobulinti. 2009 metai šios veikiančios sistemos tobulinimo metai“,
- „blogai vertinu, šią sistemą reikia tobulinti“,
- „vertinu kaip blogą, nes pastebima daugybė trūkumų“,
- „Vilniaus miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistema nebloga, nesutinkama kitose šalyse, jei analogų nėra, tačiau reikia daug dirbti, kad būtų įgyvendintos iki numatyto termino Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano principinės nuostatos, pavyzdžiui, artimumo principas, nes didžiųjų atliekų surinkimo aikštelės Vilniaus mieste įrengtos tik dvi, o pagal gyventojų skaičių reikalingos vienuolika. Taip pat reikia didinti antrinių žaliavų konteinerių skaičių mieste ir tobulinti apmokėjimo sistemą ir daug kitų darbų“.

Vertinant gautus interviu atsakymus, nustatyta, jog ekspertai pagrindinius sistemos trūkumus išvelgia sistemos valdymo procese. Ekspertai išskiria tokius trūkumus, kaip tinkamos apskaitos bei kontrolės sistemos nebuvimo, netinkamai sudarytų sutarčių su vežėjais fakto egzistavimą. Tą rodo atsakymai:

- „reikia apskaitos sistemos: kiek fiziniai (gyventojai), kiek juridiniai asmenys pagamina atliekų“,
- „netinkamai Vilniaus savivaldybė sudarė sutartis su Atliekų vežėjais, o Atliekų vežėjai su Administratoriais“,
- „nebuvo tinkamai sudarytos sutartys su Vežėjais“,
- „būtina tobulinti apmokėjimo sistemą, blogas komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo būdas“.

Pateikus ekspertams klausimą apie tai, kokios jų institucijos funkcijos yra susijusios su Administratorių veikla Vilniaus miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, nustatyta, kad ekspertai atlieka kontrolės funkciją:

➤ „kontrolės funkcijos: tiek sutartys, tiek išvežimas ir surinkimas, tiek mokesčių administravimas“;

➤ „agentūra atlieka kontrolės funkciją Vilniaus m. savivaldybės teritorijoje“.

Į klausimą, kaip galėtumėte apibrėžti Administratoriaus kompetencijos ribas, susijusias su Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema ir kur šioje srityje Administratoriaus kompetencijos ribos pradžia ir pabaiga, ekspertai atsakė:

➤ „komunalinių atliekų iš administruojamų daugiabučių namų surinkimas ir perdavimas vežėjui; konteinerių pastatymo vietų derinimas, apimčių nustatymas ir kontrolė, mokesčių apskaičiavimas ir administravimas, konteinerių aikštelių priežiūra“.

➤ „kompetencija nustatyta sutartyse su vežėjais“.

➤ „šias ribas nustato pati savivaldybė“.

➤ „visi darbai kurie susiję su atliekų surinkimu iki perdavimo Vežėjui teisingu mokesčių paskirstymu“.

➤ „šioje srityje tik Vilniaus miesto savivaldybės norminiai teisės aktai nustato Administratoriaus kompetencijos ribas“.

Atsižvelgiant į daugumos ekspertų nuomonę Administratoriaus kompetenciją reglamentuoja Vilniaus miesto savivaldybės norminių teisės aktų nuostatos.

Siekiant nustatyti ekspertų požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, išsiaiškinta, jog ekspertai neturi vieningos nuomonės šiuo klausimu: išvelgia ir trūkumą, ir vertina gerai, arba neturi nuomonės šiuo klausimu, nes tiesiogiai neturi jokio ryšio su Administratoriais ir veikia tik per Seniūnijas. Tokia prielaida padaryta atsižvelgiant į ekspertų atsakymus:

➤ „vertinu blogai“;

➤ „administratoriaus vaidmenį vertinu teigiamai“;

➤ „administratoriaus vaidmuo yra svarbus komunalinių atliekų tvarkymo sistemos surinkimo ir išvežimo dalyje“;

➤ „neturiu nuomonės, nes tiesiogiai jokio ryšio neturime. Mes galime kalbėti tik apie Seniūnijas. Pačių Seniūnijų reikalas iš ko pareikalauti atsakomybės komunalinių atliekų tvarkymo srityje; ar iš bendrijų, ar iš privatininkų ar iš Administratorių“.

Įdiegus 2007 metų antrajame pusmetyje naują Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, daugumai Vilniaus miesto daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkams Administratoriai pateikė apsimokėti itin dideles sąskaitas už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą. Ekspertų buvo klausama, kokios buvo pagrindinės priežastys, kurios paskatino atsirasti tokiems padariniams. Gauti rezultatai rodo, jog taip atsitiko todėl, kad nebuvo tinkamo pasiruošimo, kontrolės, aiškios apmokėjimo sistemos:

- „Vežėjai ir Administratoriai nebuvo tinkamai pasiruošę“,
- „atsitiko dėl to, kad tinkamai nebuvo parengta apmokėjimo tvarka, turi būti veikti atitinkama kontrolės sistema“,
- „nebuvo tinkamai pasiruošta“,
- „nebuvo tinkamai pasiruošta, sudarytos sutartys, neaiški apmokėjimo sistema“,
priežastys nurodomos dar ir dėl blogai apskaičiuotų konteinerių išvežimo grafikų, konteinerių skaičiaus, konteinerių stovėjimo vietos ar tūrio:
- „blogai apskaičiavo konteinerių išvežimo grafikus; konteinerių surinkimo išvežimo periodiškumą per savaitę, konteinerių skaičių, tūrį reikalingą namui ar namų grupei“
- „nėra konteinerių stovėjimų schemų tikslių maršrutų, neaiškus komunalinių atliekų tvarkymo objektas“.

Apklausiant ekspertus, norėta nustatyti, kurie administratoriai ekspertų galėtų būti įvertinti kaip pažangūs ar nepažangūs, atliekantys komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo administravimo funkcijas Vilniaus mieste. Ekspertų apklausos duomenys parodė, jog tiek valstybinės, tiek privačios įmonės turi savų trūkumų ir savų privalumų. Ekspertai išskiria pažangius ir nepažangius Administratorius tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose. Kaip pažangios išskiriamos savivaldybės įmonės, nes kaip teigia ekspertai, jos atsiskaito Savivaldybei, o su privačiomis sudėtinga ir kontrolė, ir bendradarbiavimas:

- „pažangiausios yra Savivaldybės įmonės, nes jos atsiskaito Savivaldybei. O su privačiomis įmonėmis sunku tiek kontrolės srityje, tiek bendradarbiavimo srityje. Mano manymu, kad šią Savivaldybės organizuojamą viešąją paslaugą komunalinių atliekų tvarkymo srityje turi teikti vilniečiams tik įmonė (-ės), kurių steigėjas – Vilniaus miesto savivaldybė“;
- „visgi geriau dirba Savivaldybės įmonės, nes jos atsiskaito Savivaldybei“;
- „žinoma pažangesnės savivaldybės įmonės, nes jas kontroliuoja Savivaldybė, o privačios niekam neatsiskaito“.

Vertinant ekspertų atsakymus taip pat nustatyta, kad privačios bendrovės teikiančios administravimo paslaugas vilniečiams siekia tik naudos, o taip būti šioje sistemoje neturėtų, nes viešosios paslaugos turi tarnauti miesto bendruomenei:

„šioje komunalinių atliekų tvarkymo srityje turi dirbti tik valstybinės įmonės ne siekiančios naudos. Privačios įmonės siekia tik sau pelno ir naudos, jų šioje srityje neturėtų būti. Komunalinių atliekų sistemos tvarkymo mechanizmas, kaip viešosios paslaugos, turi tarnauti žmogui-vilniečiui, o ne privatininkui“.

Ekspertams buvo pateiktas klausimas, ar Vilniaus miesto savivaldybės administracija yra nustačiusi visus buitinių atliekų turėtojus, nesudariusius atliekų tvarkymo paslaugos tiekimo sutarčių su atliekų tvarkymo operatoriais. Gauti ekspertų nuomonių rezultatai rodo, kad Vilniaus

miesto savivaldybės administracija yra nustačiusi buitinių atliekų turėtojus, kurie nesudarę atliekų tvarkymo paslaugų tiekimo sutarčių su atliekų tvarkymo operatoriais

➤ „Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje yra nustatyta 99 procentai visų atliekų turėtojų“,

➤ „Jei Vilniaus miesto savivaldybė savo teritorijoje teikia ne mažiau kaip 95 procentams savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektas (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu teisėtu pagrindu valdo, pavyzdžiui Administratoriai, ir naudoja šiuos objektus pagal Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 98.1. punktą, reiškia, kad viešosios paslaugos visuotinumą principo nuostatas Savivaldybė įgyvendino. Manau, kad taip“,

➤ „Žvėryno seniūnijoje jau apie 100 procentų“,

➤ „sunku pasakyti, nes Naujamiesčio seniūnijoje yra 3,5 tūkst. juridinių asmenų. Manau, kad daugiau nei 95 procentai“,

➤ „Komunalinių atliekų tvarkymo viešoji paslauga Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje įdiegta jau 99 proc.“.

Apklausiant ekspertus nustatyta, kad UAB „Naujamiesčio būstas“ veiklą komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo administravimo srityje ekspertai vertina kaip blogą ar patenkinamą. Jie nurodo keletą priežasčių, tokių kaip siekimas pelno ir sau naudoti, darbas ne viešam interesui, o asmeninei gerovei, požiūris į atsakomybę nebuvimas, paslaugų kokybės stoka:

➤ „bloga nuomonė, nes ji dirba ne viešajam interesui, o sau“,

➤ „jeigu šis Administratorius veikia Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijose tai nuomonė patenkinama“,

➤ „kalbant apie mūsų seniūnijos teritorijoje veikiančią UAB „Naujamiesčio būstas“ ši įmonė privati, keistas požiūris į atsakomybę, nuolat reikia raginti prižiūrėti paslaugų kokybę, kad būtų tvarkingiau, jaukiau. Vis tik šią viešąją paslaugą turi teikti ne pelno siekiančios įmonės“,

➤ „tokių tarpininkų Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje neturėtų likti“,

➤ „į šį klausimą atsakyti negaliu“.

Pateikus klausimą kaip ekspertai mano, ar įvedus Vilniaus miesto savivaldybės gyventojams (atliekų turėtojams) fiksuotą tarifą, pavyzdžiui 5 Lt vienam žmogui, apmokėti už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą galimas principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje. Išanalizavus ekspertų atsakymus nustatyta, kad, kaip teigia ekspertai, būtina sukurti rinkliavos sistemą, kuri būtų grįsta sąžiningumo ir protingumo principais. Kai kurie ekspertai nurodė, jog galima būtų taikyti ir

mišrią rinkliavų sistemą, pavyzdžiui, fiziniams asmenims taikyti metinę normą – 2.2 kub.m. ir 4, 97 Lt vienam žmogui arba nustatyti maksimalų tarifą gyventojams – 0,18 Lt/kv.m. bendrojo ploto, o juridiniams asmenims pagal veiklos pobūdį nustatyti minimalų tarifą – 0,27 Lt/kv.m. be tarpininkų (be Administratorių – UAB „Naujamiesčio būstas“, UAB „Karoliniškių būstas“ ir kt.). Kiti teigia, kad ne kvadratiniai metrai šiukšlina, o žmonės būtina sukurti tokį finansavimo mechanizmą, kuris tarnautų vilniečiams, o ne privačioms įmonėms. Dar kiti teigia, kad nėra blogas nei vienas apmokėjimo modelis; tiek fiksuotas tarifas, kad ir 5 Lt, tiek ir vietinė rinkliava, ar tarifas tenkantis 1 kv.m. Taip pat pastebėta nuomonė, kad geriausiai skatina atliekų rūšiavimas namuose, kai apmokėjimas už komunalines atliekas apskaičiuojamas pagal faktiškai išvežtų atliekų kiekį tenkanti 1 kv.m. Antra vertus kv.m. nešiukšlina, o šiukšlina žmonės, tačiau kaip suskaičiuoti žmones, jei deklaruota bute tik 1 gyventojas, o gyvena 4 žmonės.

➤ „visgi norėtume įvesti pažangesnę mūsų manymu rinkliavų sistemą, tačiau neatmetame galimybės taikyti mišrią sistemą“,

➤ „Atliekų tvarkymo taisyklų principo „teršėjas moka“ gali būti įgyvendintas tik jei teršėjas ar atliekų turėtojas mokės pagal faktiškai išvežtą atliekų kiekį, nes visgi tai skatina atliekų rūšiavimą, mėginama atsikratyti tik tų atliekų, kurių neįmanoma perdirbti ar panaudoti“,

➤ „mano manymu turėtų būti įvesta rinkliavų sistema, bet tai jau turėtų spęsti pati savivaldybė. Rinkliava turi būti apskaičiuota remiantis visomis išlaidomis“,

➤ „savivaldybė šiuo metu atlieka gilią analizę. Ši veikianti apmokėjimo sistema visus 2009 metus bus tobulinama“,

➤ „svarbu sąžiningumo principas, ieškosime geresnio apmokėjimo mechanizmo“.

Ekspertams buvo pateiktas klausimas, koks jų požiūris į tai, kad Žvėryno seniūnijoje naikinamos senos kolektyvinių konteinerių stovėjimo vietos esančios gatvių važiuojamose dalyse ir įgyvendinama komunalinių atliekų konteinerio (-ių) į kiekvieno daugiabučio gyvenamojo namo kiemą pastatymo schema? Ar jie apie tai žino? Ar ši schema skatina atliekų rūšiavimą? Ar šios schemos diegimas galėtų sumažinti gyventojams (atliekų turėtojams) mokesčius už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą? Ar ši schema gerina konteinerio stovėjimo vietos higienos ir sanitarijos normų keliamus reikalavimus? Jei ši schema pažangi, kodėl? – Analizuojant ekspertų atsakymus į šį klausimą nustatyta, kad ekspertų požiūris į įgyvendinamą schemą yra teigiamas ir vertinamas kaip pažangus ar net idealus, nes tokiu būdu yra skatinamas atliekų rūšiavimas, gyventojai suinteresuoti mažesniu mokesčiu, dėl to gerėja sanitarinė ir higieninė būklė, todėl ir tvarka prie konteinerių ideali. Tą pagrindžia ekspertų nuomonė:

➤ „sveikinu Žvėryno seniūniją, be abejo, tai tobula ir pažangi sistema, savaime suprantama, kad skatinamas atliekų rūšiavimas dėl ko mažėja kaina kai tarifas apskaičiuojamas pagal faktiškai išvežtų komunalinių atliekų kiekį“,

- „labai teigiamas požiūris, nes tik tokiu būdu skatinamas atliekų rūšiavimas“,
- „gerėja higiena ir sanitarija, nes niekas nenori šiukšlinti savo kieme. Tai iš tiesų pažangi schema“,
- „mūsų Žvėryno seniūnijos sistema yra tikrai pažangi, mes ją jau mėginame įgyvendinti nuo 2005 metų. Tai padarėme Pušų, Moniuškos, D.Poškos, Kęstučio,(dar ne visoje), Liubarto g dalyje, Traidenio g., Birutės g. Iš tiesų gyventojai noriai rūšiuoja atliekas, nes nori kuo mažiau mokėti, o be to, juk niekas nenori šiukšlinti savo kieme“,
- „schema iš tiesų gerina konteinerių stovėjimų vietų sanitarinę būklę“,
- „be abejo ši sistema unikali“.

Siekiant išsiaiškinti, ką ekspertai mano apie konteinerių stovėjimo vietų higieninę ir sanitarinę būklę Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje, nustatyta, kad konteinerių stovėjimo vieta ir higieninė būklė nėra gera, nes konteineriai nedezinfekuojami ir neplaunami, nėra tvarkos šalia konteinerių, blogai sudarytos sutartys su Vežėjais, kurie turėtų prisiimti atsakomybę už tvarką prie konteinerių:

- „blogai, nes nėra apibrėžtumo konteinerių nevežimo metu, kas prie jų tvarkys. Šiuo metu parengėme projektą dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių redakcijos, konteinerių aikštes nevežimo metu tvarkys teritorijų tvarkytojai, o vežimo metu Vežėjai. “,
- „blogai, nes čia kalta kai jau minėjau sutarčių sistema Savivaldybės ir Vežėjo, Vežėjo ir Administratoriaus“,
- „blogiausia tai, kad nedezinfekuojami ir neplaunami konteineriai, bet čia ir vėl netobula su Vežėjais sutarčių sistema“,
- „yra patenkinama, tačiau konteineriai neplaunami“,
- „už sanitarinę higieninę būklę turi atsakyti Administratorius, žinoma ją reikia įdirbti“.

Ekspertams pateikus klausimą, kaip jie mano, kokia institucija/įstaiga ar įmonė galėtų perimti iš Administratoriaus (-ių) daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų (atliekų turėtojų) komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo mokesčių administravimo bei komunalinių atliekų surinkimo ir perdavimo vežėjui funkcijas, ir ar yra alternatyva. Išsiaiškinta, kad ekspertai beveik vieningai teigia, kad artimiausiu metu nemato alternatyvos, tačiau pabrėžia, kad komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo mokesčių administravimas turi būti perduotas ne pelno siekiančioms įmonėms. Vežėjai didina pelną, neteisingai fiksuoja konteinerių išvežimo apimtį, t.y. didina ne pagal išvežimo grafiką apimtį ir pateikia Administratoriui, o privatūs Administratoriai, siekdami kuo didesnio pelno savo ruožtu padidina tarifą. Kai kurie ekspertai nurodė, kad ateityje planuojama įsteigti kelias savivaldybės įmones ir perduoti joms komunalinių

atliekų surinkimo ir išvežimo organizavimo bei mokesčių apskaičiavimo funkcijas, o tai galėtų būti alternatyva kaitai. Manoma, kad tą galėtų padaryti ir patys atliekų vežėjai.

3.7. Tyrimo išvados

Tyrimo rezultatai rodo, kad:

1. Žvėryno seniūnijoje naikinamos senos kolektyvinių konteinerių stovėjimo vietos esančios gatvių važiuojamose dalyse ir įgyvendinama komunalinių atliekų konteinerio (-ių) į kiekvieno daugiabučio gyvenamojo namo kiemą pastatymo schema ekspertų teigimu vertinama kaip pažangi, nes skatinamas atliekų rūšiavimas dėl ko gerėja konteinerių aikštelių sanitarija ir higiena bei mokesčių (įkainių ar tarifo) mažėjimo tendencija.

2. Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojai domisi atliekų išvežimo problemomis. Jų netenkina namo atliekų surinkimo ir išvežimo administravimas.

3. Gyventojų teigimu, nepakanka jų kieme ar namų grupei skirtų antrinėms žaliavoms konteinerių.

4. Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje esančių konteinerinių aikštelių sanitarinę ir higieninę būklę ekspertai vertina kaip nepakankamą, nes pasigenda atliekų tvarkymo taisyklėse apibrėžtumo, kas šias vietas tvarkys konteinerių nevežimo metu dėl ko reikalinga skubi šių taisyklių redakcija.

5. Ekspertų teigimu, Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje neįgyvendintas artimumo principas didžiagabaritėms atliekomis.

6. Didesnioji dalis seniūnijų gyventojų (59 proc.) yra nepatenkinti mokesčio dydžiu už atliekų tvarkymą.

7. Analizuojant, įkainių ir tarifų apskaičiavimo metodinius nurodymus, pavyzdžius pateiktus tyrime bei pagal gautus gyventojų apklausos duomenis UAB „Naujamiesčio būstas“, taikydamas fiksuotą tarifą pažeidžia Vilniaus miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių nuostatą, kad bendrija ar Administratorius neturi teisės iš gyventojų už atliekų tvarkymą rinkti daugiau lėšų, negu visi kolektyviniu konteineriu besinaudojantys atliekų turėtojai privalo mokėti Savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriui pagal šio faktiškai surinktą atliekų kiekį.

8. Apklauskos duomenys bei pateikti pavyzdžiai rodo, kad Administratorius nepakankamai kontroliuoja komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo apimčių ir nederina jų su atliekų tvarkytoju, bei tokiu būdu netinkamai vykdo atliekų tvarkymo taisyklių nuostatas bei sutartinius įsipareigojimus, dėl ko galima manyti, jog ateityje galima kaita, atsisakant tarpininkų.

9. Apklausiant ekspertus, UAB „Naujamiesčio būstas“ veiklą savivaldybės komunalinių atliekų administravimo srityje vertina kaip blogą ar patenkinamą. Jie nurodo keletą priešasčių

tokių kaip požiūrio į atsakomybę nebuvimas bei paslaugų kokybės stoka. Ekspertų teigimu, trūkumai pastebimi sistemos valdyme dėl netinkamos apmokėjimo tvarkos bei kontrolės sistemos nebuvimo.

10. Kad Vilniaus savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema nevirstų pelno siekiančia veikla, ekspertų teigimu, būtina sukurti tokią mokesčių sistemą, kuri būtų grįsta teisingumo, sąžiningumo ir protingumo principais ir ją sistemingai tobulinti, tačiau neatmetama galimybė mišraus būdo taikymo: vietinės rinkliavos diegimas ir/ar tarifo apskaičiavimas pagal faktiškai išvežtų atliekų kiekį tenkantį buto ir kitų patalpų kv.m bendrojo ploto.

11. Gauti ekspertų rezultatai rodo, kad Vilniaus miesto savivaldybė 99 proc. įgyvendino komunalinių atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimo vilniečiams visuotinumą principo nuostatas.

IŠVADOS

1. Europos Sąjungos atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos yra perkeltos į Lietuvos nacionalinę teisę. Savivaldybėms komunalinių atliekų tvarkymo užduotys nustatytos Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane. Savivaldybių atliekų tvarkymo planai apibrėžia komunalinių atliekų tvarkymo sistemos būklę, organizavimo bei plėtros tikslus bei priemones.

2. Savivaldybės institucijos – pagrindinė grandis, kuri organizuoja atitinkamoje teritorijoje susidarančių atliekų tvarkymą. Taip pat organizuoja atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą. Komunalinių atliekų tvarkymas yra viešoji paslauga, kuri teikiama pagal principo „teršėjas moka“ nuostatas, ji turi būti ekonomiškai racionali ir nustatytas užmokestis už jas padengtų šios paslaugos teikimo bei kitas su jų teikimu susijusias išlaidas, bet šių paslaugų teikimas nevirstų pelno siekiančia veikla.

3. Atlikus tyrimą nustatyta, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija atsižvelgdama į Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytus savivaldybėms tikslus, užduotis ir priemones prioritetiniams tikslams pasiekti, įdiegusi naują komunalinių atliekų tvarkymo sistemą numato ją tobulinti per 2009 metus.

4. Apmokėjimo idėja už suteiktas paslaugas, apskaičiuoti atliekų turėtojų (gyventojų) mokesčius pagal faktiškai surinktų ir išvežtų (sutvarkytų) komunalinių atliekų kiekį, įtvirtinta Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklėse. Šis apmokėjimo modelis visus atliekų tvarkymo proceso dalyvius įpareigoja vadovautis sąžiningumo, teisingumo ir protingumo principais taip, kad nebūtų pažeistos paslaugos gavėjų ir paslaugos teikėjų teisės ir pareigos.

5. Įmonės (Administratoriai), atliekančios daugiabučių gyvenamųjų namų bendrosios nuosavybės administravimą yra Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyviai, kurių pagrindinis tikslas – mokesčius pagal kolektyvinių konteinerių administracinę ir fizinę priskyrimą konkrečioms atliekų turėtojų (gyventojų) grupėms, apskaičiuoti ir paskirstyti vadovaujantis atliekų tvarkymo taisyklėmis, nustatytais tarifais ir su savivaldybės atliekų tvarkytojais sudarytomis sutartimis.

6. Remiantis tyrimo rezultatais, specialios metodikos ir dokumentų analizės gautais duomenimis galima teigti, kad Administratorius sudaręs sutartį su savivaldybės atliekų tvarkytoju tampa vienu iš pagrindinių šių santykių dalyviu – atliekų turėtoju, kurio teisės ir pareigos nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų sutartyje.

7. Atlikus metodinės, dokumentų bei darbo pavyzdžiuose pateiktų finansinių apskaičiavimų analizę, vadovaujantis gyventojų apklausos rezultatais nustatyta, kad Administratorius pažeidžia Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklėmis nustatyto užmokesčio

pagal faktiškai išvežtų atliekų kiekį principo nuostatas. Ši ydinga gyventojų mokesčių administravimo praktika iškreipia šio modelio įgyvendinimo praktiką.

8. Išanalizavus ekspertų interviu metu gautus rezultatus išsiaiškinta, kad įstaigos (Aplinkos ministerija, Vilniaus miesto savivaldybės administracija bei teritoriniai padaliniai - seniūnijos) privalančios kontroliuoti Administratorių veiklą pasigenda kontrolės mechanizmo galinčio vienodai kontroliuoti tiek privačias, tiek savivaldybės įmones. Tačiau, analizuojant teisės aktus, kontrolės mechanizmai privačiam ar viešajam sektoriui neišskiriami, t.y. įstatymų ir administracinių aktų leidėjai atsakomybės klausimo nesutapatina su privačiu ar viešu sektoriumi.

9. Remiantis ekspertų ir gyventojų apklausos rezultatais, įvertinant Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje nustatyta, kad Administratoriaus veiklos funkcijos netenkina ir neatitinka gyventojų poreikių dėl ko komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo bei mokesčių administravimas kaip kokybės rodiklis šiuo metu yra diskutuotinas, reikalaujantis sistemos trūkumų pašalinimo.

10. Veiksmingam Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos įgyvendinimui būtina tobulinti teisinį atliekų tvarkymo reglamentavimą, diegti itin griežtas priežiūros ir kontrolės procedūras, atliekų tvarkymo veiklos organizavimo principus, vadovautis objektyviais mokesčio nustatymo kriterijais.

Darbe iškelta **hipotezė** pasitvirtino:

Analizuojant Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojų apklausos duomenis, atlikus apskaičiavimus, specialios metodikos analizę, gyventojų bei ekspertų požiūrį į tai, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Žvėryno seniūnijos teritorijoje pastebimas kolektyvinių konteinerių administracinis ir fizinis priskyrimas konkrečioms atliekų turėtojų (gyventojų) grupėms, ir gyventojų suvokimas apie naudos gavimą, didina pagrindinio Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principo – atsiskaitymo pagal faktinį atliekų kiekį, realizavimą. Tai veiksmingas bei rezultatyvus atsiskaitymo modelis savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo pagrindiniam tikslui pasiekti – skatinamas atliekų rūšiavimas, gera konteinerinių aikštelių higiena bei sanitarija, pigesnis mokestis gyventojams, viešoji paslauga teikiama visiems ir nepertraukiamai.

REKOMENDACIJOS IR PASIŪLYMAI

1. Veikiančios Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų sistemos tobulinimo procese turi būti atsižvelgta į komunalinių atliekų tvarkymo kontrolę ir priežiūrą. Dėmesys turi būti skiriamas (turi apimti visus atliekų tvarkymo dalyvius) aiškiai nustatytiems kriterijams bei funkcijoms.

2. Užtikrinant daugiabučių gyvenamųjų namų patalpų savininkų (naudotojų) bendrosios nuosavybės valdymo kokybės reikalavimus, sutartinių įsipareigojimų vykdymą Aplinkos ministerijai rekomenduojama atlikti Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje veikiančių Administratorių veiklos neeilinį vertinimą, siekiant įsitikinti ar visos įmonės atitinka atestavimo reikalavimus. Nustačius daugkartinius minėtų reikalavimų pažeidimus, spręsti klausimą dėl atestato atėmimo.

3. Siekiant Vilniaus miesto savivaldybei sukurti veiksmingai veikiančią komunalinių atliekų sistemą, būtina savivaldybės administracijai daryti įtaką įmonėms atliekančios daugiabučių gyvenamųjų namų bendrosios nuosavybės administravimą. Tai galėtų būti įspėjimas apie būsimą kreipimąsi į Aplinkos ministeriją dėl neeilinio atestavimo ar atestato panaikinimo.

4. Būtina dvigubai stiprinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus pajėgumus, nes šiuo metu aiškiai trūksta darbuotojų komunalinių atliekų tvarkymo srityje dėl ko neveikia kontrolės mechanizmai.

5. Užtikrinant kokybišką komunalinių atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimą vilniečiams, veikiančios sistemos tobulinimo metu, būtina Vilniaus miesto savivaldybės administracijos seniūnijoms, Administratoriams bendradarbiauti su gyventojais bei keistis informacija. Taip pat turi būti vykdoma paslaugų sklaida, įtraukiami butų ir kitų patalpų savininkai į sprendimų priėmimą, atliekami gyventojų apklausos tyrimai dėl atliekų tvarkymo, apmokėjimo bei abipusės atsakomybės.

6. Tobulinant Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą būtina remtis nuostata, kad atliekų sistemos tvarkymo mechanizmas, kaip viešoji paslauga, turi tarnauti žmogui, o ne tapti pelno siekiančia veikla. Pelno siekiančiai veiklai panaikinti reikalingas išsamus mokesčių auditas bei griežti baudų mechanizmai.

7. Prieš tai pateiktos rekomendacijos institucijoms dėl kontrolės sustiprinimo leistų įsitikinti, kad Vilniaus miesto savivaldybės užmokesčio modelis pagal faktiškai išvežtų atliekų kiekį yra veiksmingas ir taikytinas ateityje.

8. Nustatant Vilniaus miesto savivaldybės gyventojams mokesčio dydį už komunalinių atliekų tvarkymą, turi būti atlikta išsami esamo užmokesčio modelio analizė bei tyrimai ir tai būtina pagrįsti sąžiningumo, teisingumo ir protingumo principais.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Įstatymai

1. Lietuvos Respublikos konstitucija//Valstybės žinios. 1992, Nr. 33-1014.
2. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas//Valstybės žinios. 1985, Nr. 1-1.
3. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas//Valstybės žinios. 2000, Nr. 64-1914.
4. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas//Valstybės žinios, 1992, Nr. 5-75.
5. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas//Valstybės žinios. 2003, Nr. 61-1726.
6. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas// Valstybės žinios. 2000, Nr.74-2262.
7. Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas//valstybės žinios. 2000. Nr. 66-1987.
8. Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas//Valstybės žinios. 2000, Nr. 52-1484.
9. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533.//Valstybės žinios. 1994, Nr. 55-1049.
10. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas//Valstybės žinios. 1996, Nr. 56-1809.

Kiti teisės aktai

11. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB dėl atliekų.
12. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/96/EB dėl elektros ir elektronines įrangos atliekų su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003-12-08 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/108/EB.
13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimas Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“//Valstybės žinios. 1998, Nr.84-2353.
14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 603 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“// Žin., 2001, Nr. 45-1584
15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimas Nr. 519 „Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“//Valstybės žinios. 2002, Nr. 40-1499.
16. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 351 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.12.05:2002 „Gyvenamųjų namų naudojimo ir

priežiūros privalomieji reikalavimai ir jų įgyvendinimo tvarka“ patvirtinimo“//Valstybės žinios, 2002 Nr. 81-3504.

17. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 23 d. įsakymas Nr. 201 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.12.04:2002 „Daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administravimo įmonių atestavimas“ patvirtinimo ir atestavimo komisijos sudarymo“// Valstybės žinios, 2002 Nr. 54-2146.
18. Komunalinio ūkio ir paslaugų departamento prie Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos 1997 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. 66 „Dėl rekomendacijų organinių atliekų kompostavimui patvirtinimo“//Valstybės žinios. 1998, Nr. 7-160.

Kita literatūra

19. Viešoji politika ir administravimas. Nr. 8 Vilnius: Lietuvos teisės universitetas, 2004.
20. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2008 m. balandžio 25 d. raštas seniūnijoms Nr. A121-7502(2.33-PD-4) „Dėl buitinių atliekų turėtojų, nesudariusių sutarčių su atliekų tvarkymo operatoriais, nustatymo“.
21. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 30-2050 „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo nuostatų tvirtinimo“.
22. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. gegužės 5 d. įsakymas Nr. 40-421 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos seniūnijų veiklos nuostatų tvirtinimo“.
23. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-41 „Dėl UAB „Naujamiesčio būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
24. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-38 „Dėl UAB „Antakalnio ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
25. Aplinkos būklė 2004. – Vilnius: Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, 2005. P. 83.
26. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-22 „Dėl UAB „Karoliniškių būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
27. Aplinkos politika ir valdymas: vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto leidybos centras, 2008. P.144.

28. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-41 „Dėl UAB „Naujamiesčio būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
29. Atliekų vežėjų – UAB „A.S.A. Vilnius“, UAB „Cleanaway“, UAB „Ecoservice“, UAB „Atliekų tvarkymo tarnyba“, UAB „VSA“, UAB „Švarus miestas“, UAB „Švara visiems“ duomenys apie surinktas mišrias komunalines atliekas ir antrines žaliavas iš visų atliekų turėtojų Vilniaus mieste per 2008 m. pirmą pusmetį.
30. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-35 „Dėl UAB „Viršuliškių būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
31. Daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratoriaus (UAB „Naujamiesčio būstas“) ataskaita už 2007 metus apie atliktus darbus administruojamuose daugiabučiuose namuose.
32. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-26 „Dėl AB „City service“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
33. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-31 „Dėl UAB „Lazdynų būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
34. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-23 „Dėl UAB „Namų priežiūros centro“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
35. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-34 „Dėl UAB „Pašilaita“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
36. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-42 „Dėl UAB „Adminsta“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
37. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-28 „Dėl UAB „Šilėja“ skyrimo daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
38. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-43 „Dėl UAB „Naujoji Pilaitė“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.

39. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-37 „Dėl UAB „Verkių ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
40. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-36 „Dėl UAB „Avarija“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
41. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-25 „Dėl UAB „Fabeta“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
42. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-30 „Dėl UAB „Grigiškių komunalinis ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
43. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-32 „Dėl UAB „Jurita“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
44. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-39 „Dėl UAB „Naujininkų ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
45. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-33 „Dėl UAB „Priemestis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
46. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-24 „Dėl UAB „Rasų valda“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
47. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-29 „Dėl UAB „Senamiesčio ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
48. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-40 „Dėl UAB „Šnypiškių ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
49. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 30-960 „Dėl pavedimo parinkti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikėjus“.

50. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. liepos 10 d. Nr. 30-1357 „Dėl UAB „Vilko pėda“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
51. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. 30-758 „Dėl UAB „Fixum“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
52. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. rugsėjo 28 d. įsakymas Nr. 30-1800 „Dėl UAB „Vilniaus valda“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
53. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugpjūčio 6 d. įsakymas Nr. 40-1090 „Dėl Aplinkos apsaugos skyriaus ir jo poskyrių nuostatų tvirtinimo“.
54. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 40-865 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento nuostatų tvirtinimo“.
55. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. 30-117 „Dėl UAB „Corpus A“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
56. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. 30-1386 „Dėl UAB „Litmilma“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“.
57. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. spalio 29 d. įsakymas Nr. 40-1525 „Dėl Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos kontrolės skyriaus nuostatų tvirtinimo“.
58. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Žvėryno seniūnijos teritorijoje veikiančio Administratoriaus – UAB „Naujamiesčio būstas“ Žvėryno skyriaus parengtas 2008 m. sausio mėnesį konteinerių stovėjimo vietų sąrašas.
59. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2004 m. lapkričio 17 d. sprendimas Nr. 1-569 „Dėl daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros maksimalių tarifų tvirtinimo“.
60. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

61. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 1-1206 „Dėl daugiabučių namų bendrosios nuosavybės administravimo tarifų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.
62. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimas Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.
63. Juknys R. Aplinkotyra. – Kaunas, 2005. P. 259.
64. Kardelis K. Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Kaunas: Judex, 2002.
65. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 20 d. sprendimas Nr. 1-1320 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo tarifų ir įkainių patvirtinimo“.
66. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimas Nr. 1-1537 „Dėl viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikėjo atrankos sąlygų tvirtinimo“.
67. Vilniaus miesto tarybos 2001 m. gegužės 30 d. sprendimas Nr. 315 „Dėl Būsto priežiūros bendrovių privatizavimo ir būsto paslaugų tobulinimo programos tvirtinimo“.
68. Vilniaus miesto tarybos 2005 m. gruodžio 21 d. sprendimas Nr. 1-1006 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“.
69. Phinnemore D., McGowan L. A Dictionary of the European Union. – London: 2002. P. 137-140.
70. UAB „Ecoservice“ aktas prie PVM sąskaitos faktūros apmokėjimui už komunalinių atliekų išvežimą per 2008 m. vasario mėnesį.
71. Staniškis J. K. Integruota atliekų vadyba. – Kaunas, 2004. P.120.
72. UAB „Ecoservice“ ir UAB „Naujamiesčio būstas“ 2007 m. birželio 29 d. sutartis Nr. F8-722A-(54) „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų“.
73. UAB „Naujamiesčio būstas“ 2004 m. balandžio 30 d. įstatai.
74. Uždarosios akcinės bendrovės UAB „Naujamiesčio būstas“ įstatai, 2004 m. balandžio 30 d.
75. Vilniaus miesto valdybos 1999 m. liepos 8 d. sprendimas Nr. 1283 „Gyvenamųjų namų bendrojo naudojimo patalpų eksploatavimo, priežiūros ir profilaktinio remonto darbų išlaidų nustatymo metodika“.
76. UAB „VSA Vilnius“ ir UAB „Senamiesčio ūkis“ 2007 m. spalio 31 d. sutartis Nr. BAJ-711644 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų“.
77. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 40-203 „Dėl miesto ūkio departamento valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų tvirtinimo“.

Interneto šaltiniai

78. Europos bendrijų komisija. Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui aiškinamasis komunikatas dėl atliekų ir šalutinių produktų (COM/2008/409) 2008-07-02. <http://www3.lrs.lt/c-bin/eu/getfmt?C1=e&C2=51665>; prisijungimo laikas: 2008-09-05.
79. http://lt.wikipedia.org/wiki/Komunalinis_%C5%ABkis; prisijungimo laikas: 2008-10-20.
80. http://www.vilnius.lt/newvilniusweb/index.php/187/?cat_id=23; prisijungimo laikas: 2008-09-27.
81. <http://www.vilnius.lt/newvilniusweb/index.php/88/?&mid={lt;9;0}>; prisijungimo laikas: 2008-09-27.
82. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. 2008 m. rugsėjo 25 d. Nr. VA-P-30-2-17 „Buitinių atliekų tvarkymas. Ataskaita. 2008 m.” // www.vkontrole.lt/auditas_ataskaita.php?2685 ; prisijungimo laikas: 2008-11-05.
83. Vilniaus miesto savivaldybės svetainės adresas: www.vilnius.lt;
84. UAB „Naujamiesčio būstas“ svetainės adresas: prisijungimo laikas: 2008-11-05. <http://www.naujamiescio-bustas.lt/dokumentai.html>; prisijungimo laikas: 2008-08-31.
85. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ patvirtinta 2004-11-04, protokolu Nr. 10 kaina kai elektros energijos suvartojimą apskaito dieninis skaitiklis – 0,33 Lt/kWh // <http://www.vilnius.lt/newvilniusweb/index.php/186/>; prisijungimo laikas: 2008-11-05.
86. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. D1-156 „Komunalinio ūkio departamento nuostatai“ // http://www.am.lt/VI/article.php3?article_id=6235; prisijungimo laikas: 2008-11-05.
87. <http://db1.stat.gov.lt/statbank/selectvarval/saveselections.asp?MainTable=M3010210&PLanguage=0&TableStyle=&Buttons=&PXSID=3239&IQY=&TC=&ST=ST&rvar0=&rvar1=&rvar2=&rvar3=&rvar4=&rvar5=&rvar6=&rvar7=&rvar8=&rvar9=&rvar10=&rvar11=&rvar12=&rvar13=&rvar14=> ; prisijungimo laikas: 2008-11-10.

SANTRAUKA

Administratoriaus vaidmens Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje vertinimas

Raktiniai žodžiai: administratorius, atliekų turėtojas, konteineris, konteinerių pastatymo į kiemus schema, komunalinės atliekos, vaidmuo, Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema.

Magistro darbe yra vertinamas Administratoriaus vaidmuo Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

Pirmajame skyriuje aptariamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos valdymas, atliekų tvarkymo politikos principai ir prioritetai, atliekų tvarkymo sektoriaus teisinis reglamentavimas Europos Sąjungoje ir Lietuvoje.

Antrajame skyriuje nagrinėjama Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema: savivaldybės institucinė samprata ir jos funkcijos, atliekų tvarkymo sistemos teisinis reglamentavimas, administravimas ir organizavimas, viešosios paslaugos pirkimas ir jos objektas, finansavimo mechanizmas, jos kontrolė ir priežiūra, apibūdinami Administratoriai, veikiantys Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

Trečiajame skyriuje atlikta Administratoriaus vaidmens Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje analizė, UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu. Aptariamos Administratoriaus specifinės funkcijos ir uždaviniai susiję su komunalinių atliekų tvarkymo veikla. Pristatoma administravimo tarifų apskaičiavimo metodika, pateikiami atliekų surinkimo ir išvežimo tarifo apskaičiavimo pavyzdžiai. Pateikiami ekspertų ir Žvėryno bei Naujamiesčio seniūnijų gyventojų požiūrio į Administratoriaus vaidmenį komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tyrimo rezultatai.

Nustatyta, kad tiek ekspertai, tiek gyventojai išskiria atliekų tvarkymo sistemos trūkumus (netinkamas mokesčio dydis už atliekų išvežimą, Administratoriaus bendradarbiavimo su atliekų turėtojais stoka, kas lemia atliekų tvarkymo kokybės ypatumus, atliekų priežiūros kontrolės silpnybės).

Darbo pabaigoje pateikiamos išvados ir rekomendacijos, kurios gali turėti reikšmės gerinant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Pateikiant išvadas, nustatyta, kad pasitvirtino darbo pradžioje preliminari hipotezė: kolektyvinių konteinerių administracinis priskyrimas konkrečioms atliekų turėtojų (gyventojų) grupėms, ir šios naudos suvokimas didina pagrindinio Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo principo – atsiskaitymo už suteiktas atliekų tvarkymo paslaugas pagal faktinį atliekų kiekį, realizavimą.

SUMMARY

Administrator's Role in Waste Management System of Vilnius Municipality Estimation

Keywords: administrator, waste holder, dumpster, the scheme of dumpsters setting in the yards, municipal waste, role, waste management system of Vilnius municipality.

The focus of this master's final thesis is on administrator's role in the waste management system of Vilnius municipality estimation.

Chapter One describes the waste management system's administration, the main principles and priorities of waste management policy, waste management legal regulations in European Union and Lithuania.

Chapter Two analyses waste management system of Vilnius municipality: the institutional conception of municipality and functions, legal regulations, management and administration of waste management system; procurement of public facilities – object, financial management, control and supervision, also operating administrators in waste management system of Vilnius municipality.

Chapter Three analyses administrator's role in waste management system of Vilnius municipality on the joint stock company "Naujamesčio būstas" example and describes administrator specific functions and tasks related to waste management activities peculiarity. Also presents administration tariffs calculation methodology and waste gathering and transportation tariff calculation examples. This chapter represents experts and Žvėrynas and Naujamiestis communities expressed views for the administrator's role in waste management system.

Establishment of the fact, that both experts and residents defines the same weaknesses of waste management system (inappropriate waste transportation tariff, lack of collaboration between administrator and the waste holders that influences peculiarities of waste management quality and failings of waste supervision control).

The end of this work includes proposed conclusions and recommendations that could be important on improving waste management system. There were established in the conclusions that master's final thesis's hypothesis: the administrative assignation of collective dumpsters to the particular groups of waste holders (residents) and understanding of it's utility increases realization of the main principle of the waste management of Vilnius municipality – payment for waste management facilities according to the real quantity of waste, is proved out.

PRIEDAI

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJA
SENIŪNIJŲ ŽEMĖLAPIS
SENIŪNIJŲ SUSKIRSTYMO Į RAJONUS SCHEMA

Šaltinis: <http://www.vilnius.lt/newvilniusweb/index.php/88/?&mid={lt;9;0}>

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE, VEIKIANTYS NAMŲ
ADMINISTRATORIAI

Namų administratoriai:

1. AB „City service“, Smolensko g. 12, tel. 239 4900
2. UAB "Corpus A", Gabijos g. 30, tel. 852490990
3. UAB "Fixum", Raitininkų g. 2-3, tel./fax 2727662
4. UAB "Litmilma", Justiniškių g. 62a, tel./fax. 8 2410617
5. UAB "Vilko pėda", Ukmergės g. 222, tel. 246 69 68
6. UAB "Vilniaus valda", Trianpolio 9A, tel. 8 620 81007
7. UAB „Adminsta“, Justiniškių g. 64A-58, tel. 2387618
8. UAB „Antakalnio ūkis“, Antakalnio g. 51, tel. 234 1944
9. UAB „Avarija“, Elektrinės g. 3, tel. 213 7010
10. UAB „Šilėja“, Ukmergės g. 222, tel. 246 6968
11. UAB „Šnipiškių ūkis“, Kalvarijų g. 156, tel. 275 0111
12. UAB „Fabeta“, S. Stanevičius g. 24, tel. 248 4112
13. UAB „Grigiškių komunalinis ūkis“, Vilniaus g. 55, tel. 243 2991, 2432771
14. UAB „Jurita“, Justiniškių g. 62A, 2482088
15. UAB „Karoliniškių būstas“, Laisvės per. 31A, tel. 244 2035
16. UAB „Lazdynų būstas“, Architektų g. 13, tel. 245 7447
17. UAB „Namų priežiūros centras“, Medeinos g. 8A, tel. 2474755
18. UAB „Naujamiesčio būstas“, Islandijos g. 2, tel. 212 6765
19. UAB „Naujininkų ūkis“, V. Šopeno g. 3, tel. 233 0550
20. UAB „Naujoji Pilaitė“, Vydūno g.17, tel. 2307949
21. UAB „Pašilaita“, Medeinos g. 8A, tel. 247 4755
22. UAB „Priemiestis“, Skydo g. 30, tel. 267 1968
23. UAB „Rasų valda“, Dariaus ir Girėno g. 71, tel. 216 2057
24. UAB „Senamiesčio ūkis“, Vilniaus g. 25, tel. 261 1695
25. UAB „Verkių ūkis“, Jeruzalės g. 27, tel. 296 7777
26. UAB „Viršuliškių būstas“, Viršuliškių g. 34, tel. 2416124

Šaltinis: http://www.vilnius.lt/newvilniusweb/index.php/187/?cat_id=23

ADMINISTRATORIUS: UAB „NAUJAMIESČIO BŪSTAS“
 DAUGIABUČIO GYVENAMOJO NAMO BLINDŽIŲ G. 17A
 2008 M. ŪKINIS – FINANSINIS PLANAS

Eil. nr.	Paslaugų pavadinimas, išlaidų grupės	Matavimo vienetas	Butų bendras naudingas plotas	Tarifas, įkainis	Planuojamų išlaidų suma 2008 metams	Pagrindas, pastabos
		kv. m	kv.m	Lt/mėn	Lt	
1.	Pastatų administravimo išlaidos		1816.82	187.13	2245.56	VMST 2006-06-07 sprendimas Nr. 1-1206
2.	Bendro naudojimo objektų priežiūra			381.56	4306.14	VMV 1999-07-08 sprendimas Nr. 1283V
3.	Planuojami remonto darbai, atlikus pastato (statinio) apžiūrą					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.1.	Stogo dangos ir konstrukcijų remontas					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.2.	Pastato išorinių sienų, pamatų bloką, tarpblokinį siūlių remontas					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.3.	Lietaus nutekėjimo lataku, įlaju, karnizu, stogelių virš namo pagrindinių durų remontas					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.4.	Laiptinės laiptų, laiptinių aikštelių remontas			13333	160 000	Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.5.	Bendro naudojimo vietų rūsiuose ir pusrūsiuose remontas					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.6.	Inžinerinių tinklų – vandentiekio, kanalizacijos ir lietaus kanalizacijos vamzdynų remontas, uždarnosios armatūros keitimas, vamzdynų izoliavimas					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.7.	Elektros instaliacijos komutavimo prietaisų remontas					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.8.	Ventiliacijos kanalų, angų ir kaminų remontas					Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.9.	Šiukšlių šalintuvų vožtuvų, vamzdžių remontas			-	-	Pagal šių darbų sąmatinę vertę
3.10	Kiti					
4.	Šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūra (vamzdynų, izoliacijos, uždarnosios			326.95	3923.40	VMST 2004-11-17 sprendimas Nr. 1-569

Eil. nr.	Paslaugų pavadinimas, išlaidų grupės	Matavimo vienetas	Butų bendras naudingas plotas	Tarifas, įkainis	Planuojamų išlaidų suma 2008 metams	Pagrindas, pastabos
		kv. m	kv.m	Lt/mėn	Lt	
	armatūros keitimas)					
5.	Bendrojo naudojimo patalpų valymas (laiptinių ir rūsių)			-	-	VMV 1997-03-20 sprendimas Nr. 520V Pvz., 1 kartą, 2~5 kartus per savaitę, sausu ar šlapiu valymu
6.	Šiukšlių šalintuvų priežiūra			-	-	VMV 1997-03-20 sprendimas Nr. 520V
7.	Šiukšlių šalintuvų cheminis valymas (dezinfekavimas) 1 kartą per metus			-	-	VMST 2002-06-20 sprendimas Nr. 1269
8.	Buitinių atliekų išvežimas			617.71	4845.64	VMST 2006-09-20 sprendimas Nr. 1-1320
9.	Liftų eksploatacija ir priežiūra			-	-	VMT 1998-06-17 sprendimas Nr. 208
10.	Amortizaciniai atskaitymai liftų įrangai atnaujinti (remontui)			-	-	VMT 2004-06-23 sprendimas Nr. 1-423
11.	Kiti					
12.	Steigiamasis susirinkimas bendrijos kūrimui					inicijuojamas per 30 kalendorinių dienų nuo patalpų savininkų rašytinio pageidavimo gavimo

Pastabos : 1. Paslaugų tarifai ir įkainiai gali keistis išgaliojus Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vilniaus miesto savivaldybės patvirtintiems norminiams dokumentams ar pasikeitus respublikinėms statinių statybos skaičiuojamosioms rinkos kainoms.

2. Remonto darbų apimtys ir kainos tikslinamos sudarant sutartis su rangovais.

(Vyresn.) namų priežiūros vadybininkas

Teritorinio skyriaus vedėjas

Šaltinis: <http://www.naujamiescio-bustas.lt/dokumentai.html>

Gerb. Vilnietai,

Įmonės (toliau – Administratorius), kurios įgyvendina Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytus privalomuosius reikalavimus, susijusius su daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektu, taip pat Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka namui priskirto žemės sklypo naudojimui ir priežiūrai, atliekamas UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu tyrimas, tema: „Administratoriaus vaidmens Vilniaus savivaldybės atliekų tvarkymo sistemoje vertinimas“.

Šis Administratorius savo veiklą vykdo Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Naujamiesčio ir Žvėryno seniūnijų teritorijose.

Jūsų nuomonė yra labai svarbi šio tyrimo rezultatams. Nuoširdūs atsakymai padėtų pasiekti anketos tikslą – išanalizuoti bei siekiant nustatyti Administratoriaus vaidmens ypatumus Vilniaus savivaldybės atliekų tvarkymo sistemoje, su tuo susijusias problemas, trūkumus ir galimybes.

Būsiu dėkinga, jei skirsite laiko ir pažymėsite Jums tinkančius atsakymų variantus kryžiuoku (☐) arba išreikšite savo nuomonę nurodytoje vietoje.

1. Ar domitės atliekų išvežimo problemomis?

taip

ne

iš dalies

kita _____

2. Kurioje seniūnijoje Jūs gyvenate?

Naujamiesčio

Žvėryno

3. Kokioje gatvėje Jūs gyvenate (jei pageidaujate įrašykite namo numerį) _____

4. Ar tenkina Jūsų namo atliekų surinkimo ir išvežimo administravimas ?

taip

ne

iš dalies

kita _____

5. Kas Jums teikia informaciją apie atliekų išvežimo tvarką?

žiniasklaida

seniūnija

administratorius

kita _____

6. Ar tenkina konteinerinis atliekų surinkimo ir išvežimo būdas?

taip

ne

iš dalies

kita _____

7. Ar tenkina konteinerių stovėjimo vieta Jūsų kieme?

taip

ne

iš dalies

kita _____

8. Jūsų nuomone ar pakanka antrinėms žaliavoms rinkti konteinerių?

taip

ne

iš dalies

neturiu nuomonės

kita _____

9. Kiek kartų per savaitę išvežamos atliekos?

kiekvieną dieną

6 kartus

5 kartus

4 kartus

3 kartus

2 kartus

1 kartą

kita _____

10. Gal atkreipėte dėmesį, išvežus atliekas kas sutvarko aplinką prie konteinerių?

- vežėjai
- teritorijų tvarkytojai
- gyventojai
- nesidomiu

11. Ar rūšiuojate atliekas?

- taip
- ne
- kartais

12. Kokių tarifų (Lt) mokate Administratoriui už kv.m. komunalinių atliekų išvežimą?

13. Ar tenkina mokesčio dydis už atliekų tvarkymą?

- taip
- ne
- iš dalies
- nesidomiu

14. Jei netenkina mokestis už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą tai kodėl?

15. Ar mokate laiku mokesčius Administratoriui?

- taip
- ne
- priklauso nuo pajamų dydžio
- kita _____

16. Jei turite pasiūlymų dėl atliekų surinkimo, išvežimo bei tvarkymo, tai kokių?

EKSPERTŲ SĄRAŠAS

1) Rimantas Kertinauskas, *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus Atliekų tvarkymo poskyrio vedėjas.*

Telefonas: (8 5) 211 2167, el. p. rimantas.kertinauskas@vilnius.lt

Vilniaus miesto savivaldybės adresas: Konstitucijos pr. 3, LT-09601 Vilnius, tel. 1664, faksas (8 5) 211 2222, el. p. evicemeras@vilnius.lt

2) Alfredas Skinulis, *Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus miesto agentūros vedėjas.*

Telefonas 8-5 213 9961, 8698 26949, el. p. a.skinulis@vrd.am.lt

Vilniaus m. agentūros adresas: Čiurlionio g. 9/2, LT - 03104 Vilnius. Telefonas 8 5 213 9961, el.p. vilniaus.ma@vrd.am.lt

3) Tautvidas Klimavičius, *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Žvėryno seniūnijos seniūnas.*

Telefonas: (8 5) 265 8965, el. p. tautvidas.klimavicius@vilnius.lt

Žvėryno seniūnijos adresas: S. Moniuškos g. 27, LT-08115 Vilnius. Telefonas, (8 5) 265 8965, faksas (8 5) 265 8966.

4) Jūratė Vitliutė Paulionienė, *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Naujamiesčio seniūnijos seniūnė.*

Telefonas (8 5) 211 2901, 8 680 61 901, el.p.: Jurate.Paulioniene@vilnius.lt.

Naujamiesčio seniūnijos adresas: Gedimino pr. 15, LT-01103 Vilnius, tel. (8 5) 211 2900, faksas 211 2902.

5) Raminta Radavičienė: *Aplinkos apsaugos ministerijos Komunalinio ūkio departamento Atliekų tvarkymo paslaugų skyriaus vedėja.*

Telefonas (8 5) 266 2705, el. r.radaviciene@am.lt

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos adresas: A. Jakšto g. 4/9, 01105 Vilnius.

Tel. (8-5) 266 36 61, faks. 266 36 63. El. p. info@am.lt,

**Sutikimas dalyvauti „ADMINISTRATORIAUS VAIDMENS VILNIAUS
MIESTO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
SISTEMOJE VERTINIMAS“ tyrime**

Tyrimo projektas: „Administratoriaus vaidmens Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje analizė, UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu“.

Tyrėjas:
(vardas, pavardė, adresas, miestas, telefonas)

Aš,
(tyrimo dalyvio vardas, pavardė, darbovietė ir dabartinės pareigos)

..... sutinku dalyvauti šiame tyrime,
(išsilavinimas, nuo kelių metų paskirtas(-a) į šias pareigas)

kuriam vadovauja Šis sutikimas
(pareigos, vardas ir pavardė)

atspindi mano laisvą valią ir mano geranoriškumą.

Tyrimo aprašymas:

Šio tyrimo tikslas išsiaiškinti Aplinkos ministerijos, Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus miesto agentūros ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos požiūrį į Administratoriaus vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje. Tyrimas atliekamas administratoriaus – UAB „Naujamiesčio būstas“ pavyzdžiu.

Ši analizė padeda suvokti Administratoriaus vaidmens reikšmę komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo organizavimo bei mokesčių administravimo srityje. Tai galimybė gerinti aplinkos sanitarinę ir higieninę būklę, santykius su atliekų turėtojais bei pasiūlyti veiksmingus ir rezultatyvius komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo bei administravimo gerinimo būdus bei galimybes. Duomenys renkami interviu. Vieno interviu trukmė – 40-60 min.

Siekdama pati užsitikrinti ir Jus užtikrinti ataskaitos tikslumu, šį tekstą pateiksiu Jums susipažinimui. Bent kuriam kitam žmogui pasižadu duoti šį tekstą tik su jūsų sutikimu.

Pasižadu Jums persiųsti galutinės tyrimo ataskaitos kopiją, kad jūs galėtumėte susipažinti su ja ir pasiūlyti man, ką reikėtų pakeisti (*jeigu manysite, kad reikia*). Jeigu jūs pageidausite tekste nebus minimi tikrieji vardai ir pavardės, o interviu tekstas kiekvienu atveju turės anoniminį kodą.

Interviu bus įrašomas diktofonu, tačiau šio įrašo turinys bus naudojamas tik tyrimo tikslams. Jeigu Jūs pageidaujate, jie gali būti Jums grąžinami iš karto po tyrimo arba sunaikinami.

Tyrimo dalyvio
(vardas arba pseudonimas)

Sutinku
(parašas) (data)

Telefonas, jei iškiltų kokių nors problemų dėl atsakymų
(telefonas)

Galite nurodyti savo elektroninį paštą
(el. pašto adresas)

Tyrėjo
(vardas, pavardė)

Sutinku
(parašas) (data)

EKSPERTŲ INTERVIU KLAUSIMAI

Aplinkos ministerijai, Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus miesto agentūrai ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijai.

1) Kaip Jūs apskritai vertinate naują Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą?

2) Kokios Jūsų institucijos (įstaigos, skyriaus ar poskyrio) funkcijos yra susijusios su Administratoriaus (-ių) veikla Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje?

3) Kaip galėtumėte apibrėžti Administratoriaus kompetencijos ribas, susijusias su Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema? Kur šioje srityje Administratoriaus kompetencijos ribos pradžia ir pabaiga?

4) Kaip Jūs vertinate Administratoriaus (-ių) vaidmenį Vilniaus miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje?

5) Kokios, Jūsų nuomone, yra pagrindinės priežastys, dėl kurių įdiegus 2007 metų antrajame pusmetyje naują Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, daugumai Vilniaus miesto daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkams (atliekų turėtojams) Administratoriai pateikė apsimokėti itin dideles sąskaitas už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą? Ar jau šiuo metu vilniečiai (atliekų turėtojai) gauna sąskaitas atitinkančias faktiškai surinktų ir išvežtų komunalinių atliekų kiekius? Kas tą kontroliuoja?

6) Kaip Jūs manote, ar Vilniaus miesto savivaldybės administracija jau nustatė visus buitinių atliekų turėtojus, nesudariusius atliekų tvarkymo paslaugos tiekimo sutarčių su atliekų tvarkymo operatoriais? Jei ne, gal galite įvardinti Vilniaus miesto savivaldybės (seniūnijos) teritorijoje galimą skaičių (procentais) atliekų turėtojų, nesudariusių sutarčių su atliekų tvarkymo operatoriais?

7) Kurie, Jūsų nuomone, pažangesni ar nepažangesni Administratoriai (privачios įmonės, pavyzdžiui; UAB „Naujamiesčio būstas“, UAB „Antakalnio ūkis“ ir kt. ar įmonės, kurių steigėjas Savivaldybė, pavyzdžiui; UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „Senamiesčio ūkis“, UAB „Rasų valda“ ir kt.) atliekantys komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo administravimo funkcijas Vilniaus mieste, kodėl?

8) Kokia, Jūsų nuomonė, apie UAB „Naujamiesčio būstas“ veiklą komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo administravimo srityje.

9) Kaip, Jūs manote, ar įvedus Vilniaus miesto savivaldybės gyventojams (atliekų turėtojams) fiksuotą tarifą, pavyzdžiui 5 Lt vienam žmogui, apmokėti už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą galimas principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje?

10) Koks Jūsų požiūris į tai, kad Žvėryno seniūnijoje naikinamos senos kolektyvinių konteinerių stovėjimo vietos esančios gatvių važiuojamose dalyse ir įgyvendinama komunalinių atliekų konteinerio (-ių) į kiekvieno daugiabučio gyvenamojo namo kiemą pastatymo schema. Ar Jūs apie tai žinote? Jei žinote, ar ši schema skatina atliekų rūšiavimą? Ar šios schemas diegimas galėtų sumažinti gyventojams (atliekų turėtojams) mokesčius už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą? Ar ši schema gerina konteinerio stovėjimo vietos higienos ir sanitarijos normų keliamus reikalavimus? Jei ši schema pažangi, kodėl?

11) Kaip Jūs vertinate konteinerių stovėjimo vietų higieninę ir sanitarinę būklę Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje?

12) Kaip Jūs manote, kokia institucija/įstaiga ar įmonė galėtų perimti iš Administratoriaus (-ių) daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų (atliekų turėtojų) komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo mokesčių administravimo bei komunalinių atliekų surinkimo ir perdavimo vežėjui funkcijas? Ar yra alternatyva?

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE ADMINISTRUOJAMŲ
NAMŲ PAGAL DAUGIABUČIŲ GYVENAMŲJŲ NAMŲ SKAIČIŲ SUVESTINĖ

Eil. Nr.	PRIVAČIOS BENDROVĖS																	STEIGĖJAS - Vilniaus miesto savivaldybės taryba						Iš viso			
	Valdo bendrovė UAB „Būsto investicijų valdymas“				Valdo bendrovė AB „City service“					Kitos bendrovės								Administratoriai atskaitingi Vilniaus miesto savivaldybės administracijai									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	26
Administruojamų namų skaičius, vnt.	Administratorius																										
298	UAB „Antakalnio ūkis“																										
55	UAB „Karoliniškių būstas“																										
700	UAB „Naujamiesčio būstas“																										
66	UAB „Viršuliškių būstas“																										
37	AB „City service“																										
99	UAB „Vilko pėda“																										
148	UAB „Lazdynų būstas“																										
85	UAB „Namų priežiūros centras“																										
57	UAB „Pašlaita“																										
1	UAB „Corpus A“																										
7	UAB „Fixum“																										
15	UAB „Litmilma“																										
2	UAB „Vilniaus valda“																										
31	UAB „Adminsta“																										
186	UAB „Šilėja“																										
74	UAB „Naujoji Pilaite“																										
230	UAB „Verkių ūkis“																										
33	UAB „Avarija“																										
136	UAB „Fabeta“																										
138	UAB „Grigiškių komunalinis ūkis“																										
159	UAB „Jurita“																										
328	UAB „Naujininkų ūkis“																										
342	UAB „Priemestis“																										
205	UAB „Rasų valda“																										
614	UAB „Senamiesčio ūkis“																										
399	UAB „Šnipiškių ūkis“																										
4445																											

Šaltinis: lentelė sudaryta pagal duomenis esančius Vilniaus miesto savivaldybės internetinėje svetainėje <http://www.vilnius.lt/vaktai/>

UAB „Antakalnio ūkis“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-38 „Dėl UAB „Antakalnio ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ yra priskirta administruoti 298 daugiabučiai gyvenamuosius namus, kuriuose yra 6800 butų tai sudaro apie 360 000 kv.m plotą. Šio Administratoriaus pagrindinė veikla apima Antakalnio seniūnijos teritoriją.

UAB „Karoliniškių būstas“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-22 „Dėl UAB „Karoliniškių būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 55 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus namus, 8410 butus ir kitas patalpas, 428066,4 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto . Pagrindinė Administratoriaus veikla Karoliniškių seniūnijoje.

UAB „Naujamiesčio būstas“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-41 „Dėl UAB „Naujamiesčio būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja ir prižiūri 700 daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitų statinių, 11196 butus ir kitas patalpas, 797312 kv. m. Administratorius teikia komunalines paslaugas Žvėryno ir Naujamiesčio seniūnijų gyventojams. Struktūrai padaliniai – Žvėryno, Lukiškių ir Vytenio skyriai.

Pagal 2004 m. balandžio 30 d. UAB „Naujamiesčio būstas“ įstatus bendrovės įstatinį kapitalą sudarė 1107100 (vienas milijonas šimtas septini tūkstančiai vienas šimtas).

Vilniaus miesto savivaldybė, kaip vienintelis (100 proc.) akcininkas, kurio raštiški sprendimai atitiko visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimamas, buvo aukščiausias sprendimus priimantis organas. Akcininko raštiški sprendimai prilygo bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimamas. 2007 m. sausio mėnesį privatizavus UAB „Naujamiesčio būstas“ bendrovės valdymą perėmė grupės UAB „Būsto investicijų valdymas“ akcininkai.

UAB „Viršuliškių būstas“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-35 „Dėl UAB „Viršuliškių būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja ir prižiūri 66 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus pastatus, 3865 butai ir kitos patalpos, 203569 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla išsidėsčiusi Viršuliškių seniūnijoje.

UAB „City service“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-26 „Dėl AB „City service“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 37 daugiabučius gyvenamus ir kitus pastatus, apie 3000 butų ir kitų patalpų ir apie 98 000 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Veiklą Administratorius vykdo Senamiesčio, Pašilaičių ir kitose Vilniaus miesto savivaldybės seniūnijų teritorijose.

UAB „City service“, pati administruojanti dalį sostinės daugiabučių, rugpjūčio mėn. įsigijo 100 proc. bendrovės „Vilko pėda“ akcijų.

UAB „Vilko pėda“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. liepos 10 d. Nr. 30-1357 „Dėl UAB „Vilko pėda“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja bei prižiūri 99 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus pastatus, 4845 butus ir kt. patalpas bei 138927,52 kv. m., Administratoriaus pagrindinė veikla apima Vilkpėdės seniūniją.

UAB „Lazdynų būstas“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-31 „Dėl UAB „Lazdynų būstas“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 148

daugiabučius gyvenamuosius namus , 7804 butus ir kitas patalpas, 414314 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla Lazdynų, kelis pastatus administruoja Vilkpėdės seniūnijos teritorijoje.

UAB „Namų priežiūros centras“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-23 „Dėl UAB „Namų priežiūros centro“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja ir prižiūri 85 gyvenamuosius namus , 3900 butus ir kitas patalpas, 30890 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrąjį plotą. Veikla – Senamiesčio, Naujamiesčio, Žirmūnų, Vilkpėdės ir kitose seniūnijose.

UAB „Pašilaita“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 30-34 „Dėl UAB „Pašilaita“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 57 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus statinius, 3848 butus ir kitas patalpas, 220957, 42 kv.m. butų ir kitų patalpų gyvenamojo ir negyvenamojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla Pašilaičių seniūnijos teritorijoje.

UAB „Corpus A“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. 30-117 „Dėl UAB „Corpus A“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ paskirta administruoti daugiabučius gyvenamuosius namus. Bendrovė turi ilgametę administravimo ir valdymo patirtį įvairiuose segmentuose: administraciniai ir gyvenamieji pastatai, gamyklos, ligoninės, švietimo ir mokslo įstaigos, sporto klubai. Iš administruojamų daugiabučių gyvenamųjų namų tai – Žalgirio g. 92, 24408,23 kv.m. 110 gyvenamųjų ir negyvenamųjų patalpų. Pagrindinė Administratoriaus veikla Šnipiškių seniūnijoje.

UAB „Fixum“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 30-758 „Dėl UAB „Fixum“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja ir prižiūri 7 daugiabučius gyvenamuosius namus, 323 butai, kurių bendrąjį plotą sudaro 18095 kv. m. Administratoriaus veikla apima Justiniškių seniūnijoje.

UAB „Litmilma“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 30-1386 „Dėl UAB „Litmilma“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja ir prižiūri 15 daugiabučių gyvenamųjų namų, 890 butų ir kitų patalpų, apie 70000 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Pagrindinė veikla Justiniškių seniūnijos teritorijoje.

UAB „Vilniaus valda“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2007 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. 30-1800 „Dėl UAB „Vilniaus valda“ skyrimo Vilniaus miesto

daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 2 gyvenamus namus, 91 butus ir kitas patalpas, 7560,46 kv.m. butų ir kitų patalpų. Daugiabučiai namai tai – Trinapolio g. 9A ir 9B, Vilniaus mieste.

UAB „Adminsta“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-42 „Dėl UAB „Adminsta“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 31 daugiabutį gyvenamąjį namą ir kitus statinius, 1232 butai ir kitos patalpos, 71161,97 kv.m. bendrojo butų ir kitų patalpų ploto. Šio Administratoriaus veikla išsisklaidžiusi per visą Vilniaus miesto savivaldybės teritoriją.

UAB „Šilėja“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-28 „Dėl UAB „Šilėja“ skyrimo daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 186 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus pastatus, 10730 butų ir kitų patalpų, 586615,81 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla Šeškinės seniūnijoje, tame tarpe, administruoja po kelis daugiabučius gyvenamuosius namus administruoja Lazdynų, Karoliniškių, Viršuliškių, Justiniškių, Žvėryno, Šnipiškių, Žirmūnų, Senamiesčio, Naujamiesčio ir Antakalnio seniūnijose.

UAB „Naujoji Pilaitė“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-43 „Dėl UAB „Naujoji Pilaitė“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 74 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus pastatus, 3525 butus ir kitas patalpas, 203656,81 kv.m. bendrojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla Pilaitės seniūnijoje.

UAB „Verkių ūkis“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-37 „Dėl UAB „Verkių ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja ir prižiūri 230 daugiabučių gyvenamųjų ir kitų pastatų, 6597 butus ir kitas patalpas ir virš 301 000 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla yra Verkių seniūnijoje.

UAB „Avarija“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-36 „Dėl UAB „Avarija“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja bei prižiūri 33 daugiabučius namus ir kitus statinius, 1003 butai, 34737,96 kv.m. butų ir kitų patalpų gyvenamasis plotas. Veikla išsisklaidžiusi visoje Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje.

UAB „Fabeta“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-25 „Dėl UAB „Fabeta“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ paskirta administruoti 136

daugiabučiai namai ir kiti statiniai. Administratoriaus pagrindinė veikla apima Fabijoniškių seniūnijos teritoriją.

UAB „Grigiškių komunalinis ūkis“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-30 „Dėl UAB „Grigiškių komunalinis ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja ir prižiūri 138 daugiabučius gyvenamus ir kitus pastatus, 3184 butus ir kitas patalpas, 150792,87 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Veiklą Administratorius vykdo Grigiškių seniūnijoje.

UAB „Jurita“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-32 „Dėl UAB „Jurita“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 159 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus pastatus, 6410 butus ir kitas negyvenamas patalpas, 351668,03 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla Justiniškių seniūnijos teritorijoje.

UAB „Naujininkų ūkis“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-39 „Dėl UAB „Naujininkų ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 328 daugiabučius gyvenamus ir kitus pastatus, 8586 butus ir kitas patalpas, 356588,28 kv.m. butų ir kitų patalpų ploto. Pagrindinė veikla Naujininkų seniūnijoje, tame tarpe administruoja kelis gyvenamuosius namus Senamiesčio, Grigiškių ir Antakalnio seniūnijose.

UAB „Priemiestis“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-33 „Dėl UAB „Priemiestis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 342 daugiabučius gyvenamuosius ir kitus pastatus. Pagrindinė Administratoriaus veikla Naujosios Vilnios seniūnijoje.

UAB „Rasų valda“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-24 „Dėl UAB „Rasų valda“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 205 daugiabučius gyvenamus ir kitus pastatus. Administratoriaus pagrindinė veikla yra Rasų seniūnijos teritorijoje.

UAB „Senamiesčio ūkis“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-29 „Dėl UAB „Senamiesčio ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore“ administruoja 614 daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitų statinių, 7790 butų ir kitų patalpų, 420389 kv.m. bendrojo ploto. Pagrindinė Administratoriaus veikla Senamiesčio seniūnijoje.

UAB „Šnipiškių ūkis“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 30-40 „Dėl UAB „Šnipiškių ūkis“ skyrimo Vilniaus miesto daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore” administruoja 399 daugiabučius gyvenamuosius namus Šnipiškių seniūnijos teritorijoje, 4788 butus ir 214126,37 kv.m. butų ir kitų patalpų bendrojo ploto. Pagrindinė veikla Šnipiškių ir Žirmūnų seniūnijose.

UAB „Bendruva“ – reorganizuota ir 250 daugiabučių gyvenamųjų namų Vilniaus miesto savivaldybės administracija, artimiausiu metu, perduos prieš tai minėtiems Administratoriams.

Administratoriai, veikiantys Vilniaus miesto teritorijoje, administruoja apie 4700 daugiabučių gyvenamųjų namų Vilniaus mieste.

DOKUMENTŲ KOPIJOS

1. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2008-04-25 raštas seniūnijoms Nr. A121-7502(2.33-PD-4) „Dėl buitinių atliekų turėtojų, nesudariusių sutarčių su atliekų tvarkymo operatoriais, nustatymo“.
2. UAB „Naujamiesčio būstas“ 2004 m. balandžio 30 d. įstatai.
3. UAB „Naujamiesčio būstas“ ir UAB „Ecoservice“ 2007 m. birželio 29 d. sutartis Nr. F8-722A-(54) „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų“.
4. UAB „Senamiesčio ūkis“ ir UAB „VSA Vilnius“ 2007 m. spalio 31 d. sutartis Nr. BAJ-711644 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų“.
5. UAB „Ecoservice“ 2008 m. vasario mėnesio aktas prie PVM sąskaitos faktūros apmokėjimui už komunalinių atliekų išvežimą.
6. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Žvėryno seniūnijos teritorijoje veikiančio Administratoriaus – UAB „Naujamiesčio būstas“ parengtas Žvėryno skyriaus 2008 m. sausio mėnesį „Konteinerių stovėjimo vietų sąrašas“.
7. UAB „Naujamiesčio būstas“ daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratoriaus ataskaita už 2007 metus apie atliktus darbus administruojamuose daugiabučiuose namuose.
8. Atliekų vežėjų: UAB „A.S.A. Vilnius“, UAB „Cleanaway“, UAB „Ecoservice“, UAB „Atliekų tvarkymo tarnyba“, UAB „VSA“, UAB „Švarus miestas“, UAB „Švara visiems“ duomenys apie surinktas mišrias komunalines atliekas ir antrines žaliavas iš visų atliekų turėtojų Vilniaus mieste per 2008 m. pirmą pusmetį.